

РАЗУМНИТЕ СЪЩЕСТВА

Отче наш .

Имате ли тема? - Да. - Четете.

Чете се темата : Отличителните черти на правите и кривите линии.

Тогавя каква зависимост има между една точка, една права линия и една крива линия? Правата линия е една възможност на точката да се прояви. А кривата линия е една възможност на правата да се прояви. Защото, ако не съществува кривата линия, правата не може да се прояви. Разбира се, в съвременната математика нямат тия разбирания; точката, правата и кривата линия употребяват в друг смисъл. Но туй се съдържа в самата идея : когато се говори за точка, за права, за крива и когато се развива човешкият ум, тогава изпъква туй, което Природата е съградила. Много неща има, които хората не подозират.

Запример, вземете как е в науката. Ние говорим, че по-голямо число от единицата няма, а в аритметиката считат, че 2 е по-голямо от 1. С какво се отличава 2-те от 1-то? - Че 2-те е два пъти по-голямо от 1-то. Но какво се отличава 3 ? - Че е три пъти по-голямо от 1. Идваме до 9, което е 9 пъти по-голямо от единицата. Но това са човешки определения. Всяко следващо число се отличава или възходяща или в низходяща степен в какво? Какво е свойството на 3-те? - Че е три пъти по-малко от единицата. Това е така в идейното .

Много работи има, на които човек не знае произхода. Човек не знае произхода на смеха. Запример, при една сериозна мисъл ти не можеш да се смееш. Може да се смееш там, дето има много силен контраст. Запример, срещаш един човек, който си е облякъл палтото наопаки - веднага започваш да се смееш. Защо? - Защото този мисли, че се е облякъл мно-

го хубаво. Смехът подразбира, че една идея не изявява своята форма. Когато хората се смеят повече, идеята, или мисълта, или чувствата ти си обърнал наопаки, а мислиш, че са прави.

Тогавя, вземете скърбта. Какво е свойството на скърбта? От какво произтича скърбта? - Там, дето има една загуба, винаги има една скърб. Щом има една органическа загуба, имаш скърб. Скърбта е израз за нещо, което си изгубил. Казвам : Ако хората можеха да разсъждават правилно, щяха да видят от какво произтича скърбта, че скърбта се различава по степен. Ако загубата е голяма и скърбта е голяма. В какво седи голямата скърб? - Нецо ценно е загубено, Тогавя скърбта е голяма. Най-първо, да кажем умре баща ти, или майка ти или някой твой приятел - ти скърбиш. Но като умре баща ти, скърбта се различава ; като умре майка ти, скърбта се различава.

После, вземете една обидна дума. По какво се отличава? Обиждането от какво произтича? Казвам: Аз съм обиден. - Каква е вътрешната идея на обидата? Човек трябва да разглежда човешкия език и ^{психологическите} физиологическите процеси, които настават. Запример, ти кажеш една обидна дума на човека и той се обиди. Ти кажеш на един свой приятел: Ти си невежа - и той веднага, като чуе тази дума, се обижда, заражда се една малка обида. Де именно, на кое място, как е схванал думата "невежа"? Какво означава "невежа"? - Човек, който не знае. И тогавя, за да не се докачиш, той казва: Ти си невежа - ти от науката нищо не разбираш. - И туй е верно - от живота много малко разбира. - Ти не си в състояние да пожертвуваш всичко, което имаш, пък аз не съм в състояние да обясня всичко, което има в науката. - Право е, в туй отношение ти си невежа, не можеш всичко да обясниш. Ако някой се докачи, че той не е набожен, той всичко може ли да обясни?

В дадения случай питам: Един милиард килограма вино колко души, колко хора може да го носят? - Трябва доста дълго време да смяташ. Или, -сегашните учени хора искат да намерят произхода на живота. Спо-

ред теорията на Дарвина от малките животинки са се развили големите. И тогава следва теорията, че човек е произлязъл от маймуната. Защо е обидно да кажеш на един човек, че е маймуна, че е произлязъл от маймуна? Турците казват "маймун сурат". Маймунският образ в какво седи? - Това е идеята за животно. Всяко животно има противоположно качество, което човек не иска да му се припише.

Сега, коя е отличителната черта на маймуната? - Подражанието. - Подражава - туй е верно. И при това в нея конкретният ум е развит, но тя няма разсъждение. Така, както се говори общо за типовете, какво ще разберете? В някои отношения маймуната има добри черти; тя не е месоядна. Маймуните ядат ли месо? Какво говори естествената наука? - Ядат само насекоми. - Например, маймуните убиват ли някое животно, за да го изядат, както тигъра, лъва, вълка: - хване животно, разкъса го и яде го. При какви условия вълкът се е научил да яде месо? При какви условия животните са станали месоядни? Било е време, когато те не са разкъсвали другите; после се научили на това. Всичките неща са придобити отпосле.

Кога се е научил човек да покрадва? За пример, кражбата у децата произхожда много естествено - иска им се да откраднат орехи, ябълки, круши. Тия плодове едно време са били свободни. Те, като малки маймунчета - на това дърво, на онова, - нямало кой да им забранява. Сега туй малкото маймунче станало човек - влиза в един свят, дето градина-та е заградена, има пазач. То, според идеята, която има, взема и го считат за престъпник.

Туй може да се определи. Кога у тези хищници, които съществуват, кога у тях се е явил този характер да убиват другите? Сега, това е въпросът за злото. Много пъти са питали за произхода на злото в света. И там си има теории. Вземете един човек - когато го ухапи нещо, какво движение прави най-първо? Когато е ухапан или когато има някаква неприятност, прави едно естествено движение, като че отхвърля. Ако

турите огън на дланта на човека, той веднага ще изхвърли огъня навън. Та казвам : При сегашния живот трябва да се проучват състоянията и техния произход. Да кажем, една мисъл минава през ума ви, не знаете нейния произход. Мислите може да бъдат приятни, може да бъдат неприятни ; после, могат да бъдат успокоителни и може да произвеждат безпокойство ; може да произвеждат не онова, което вие желаете. Та иска се голямо разсъждение. Да допуснем, че вас ви обиждат отвън. При обикновено състояние, щом ви обиди някой, веднага трябва да се изправите. Туй съществува и в животните, обида и животните имат. Като се срещнат две животни, веднага се погледнат - и в тях има известни правила : едното трябва да отстъпи. Тогава започва борбата. За тях слабите винаги трябва да отстъпват. Тогава каква е философията? Ако слабият отстъпи, има ли някакво прегрешение? Умният да отстъпи, понеже, ако не отстъпи, може да изгуби много. Но ако силният отстъпи, какво показва това? Какво има в силния? - В него има съзнание. Вземете тигъра : нахвърля се на едно животно, нахвърля се на един човек, нахвърля се на един слон, на какво и да е животно се нахвърля ; но тигърът, като види една кобра, трепери. Кобрата не е по-силна от тигъра, но той съзнава, понеже е ял попарата на кобрата, че като го клъвне, в една минута се свършва с него.

Та казвам, сегашният начин, по който се развиват учените, културните хора, е добър - както се развиват те, вървят по един много добър път. Да кажем, в медицината се изучава анатомията. Вие в гимназията сте изучавали малко анатомия. Какво представлява анатомията, на какво да я уподобим? Тя изучава архитектурата на организма - как е построен, костите как са построени, как е съградено тялото ; при това може да изучавате самите кости от какво са създадени архитектурно. Дойдете и изучавате физиологията. Каква е разликата между анатомията и физиологията? В физиологията се изучават ^{функциите} живите функции на тялото. Да кажем, дойдете и изучавате биологията. Какво трябва да имате пред вид

при изучаването на биологията? Или изучавате геология. Геологията на какво може да я уподобим? За някого казват Ж : Той е географ. - Какво представлява географията? Географията изучава Земята, но - как тази Земя е разпределена, изучава на кое място се намират разните държави : Германия, Япония, или Америка, или Азия, - едно описание на Земята. И за в бъдеще има още да изучаваме, сега сме в началото - ще имаме още други разпределения, още пространство. . . . . Дойдете до астрологията. Какво представлява тя? Или вземете науката френология, която още не е призната, или хиромантията, или графологията. Засега изучавате един предмет от разни гледища. От почерка на един човек трябва да определиш какъв е неговият характер, какво има развито и какво ще направи за бъдеще. Вземете един графолог - по някоя буква той ще определи характера на човека. Да кажем, някой напише буквата М. Първият връх на буквата е по-висок : - този човек е егоист, той мисли за себе си повече. Или пък напише втората част по-висока : М. Тогава е обратното - този, който пише М по този начин, мисли за ближните повече ; това е първата му мисъл, а после мисли за себе си. Сега, графолозите от де накъде са дошли до тези заключения? - Единият се показва по-висок, горделив, а другият е по-смирнен. Питам сега : Каква е разликата, ако надигнеш себе си и ако подигнеш ближния? Като подигнеш някого, ти работиш ; нали така? Най-първо, за да може човек да работи, трябва да подигне себе си. За да може да подигнеш, философия има. Не е лошо да се дигаш. Много се надигаш, ако вършиш някоя голяма работа. Но ще дойде време да си починеш. Как ще си починеш? Ако подигаш себе си, как ще си починеш? Ако искаш да си почнеш, не трябва да се подигаш. За да си почине десният крак, ще подигнеш левия - ако не подигнеш единия и другия крак, ти няма да можеш да вървиш. Ако не мислиш и за твоите ближни, ти няма да можеш да си починеш. Казвам: Има една философия, която разрешава нещата. Подигането нищо не значи, че е горделив - туй нищо не означава. Де е грехът на горделивия? Грехът, по-

грешката е там, че той мисли, че всичко може да направи. Питам : Ако аз го поставя с един крак, с една ръка, какво може да направи? Как ще се премести с един крак и с една ръка? Той може с един крак да ходи, ако има две ръце. Но представи си, че имаш един крак и нямаш ръце - какво ще правиш? Ще седнеш на едно място. Ако имаш два крака, то е една възможност да се движаш. И животните, като съзнавали тази философия, те се уморили. Вземете стоногата - тя има сто крака ; или па-
рът - колко крака има той? Има шестonoги, има десетonoги, осmonoги. Питам: Кога и кой им е турил краката? Все таки учени хора са им турили краката. Един ден вие, ако изследвате напредъка на науката, аеропланите, железниците, ако ги разглеждате, ще видите какви са били опитите. Животните не са били нищо друго, освен опити, които съществата са направили. После други същества са ги правили и най-после дошъл Господ и Той направил последната форма на човека. Ти ще видиш, че върху всички животни същества са работили: в вълка, в тигъра, върху змията, в мухата. Това са все същества, които са работили. И по туй ги различаваме. От онова, което те са направили, ти ще изучаваш какви са те. Казвам: Толкоз му стигал умът, е, толкоз знаел - направил един па-
рък. С колко крака го направил? - Но туй е необходимо! Без един вълк не може! Много вълци са непотребни, но съвсем без вълк не може.

Та казвам, в живота всяка една мисъл, всяко едно желание, всяко едно чувство си е на място. Горделивият е на мястото си. Има един горделив, който е на място. Англичаните имат едно изречение, с което казват, че са англичани, гордеят се. Българинът може ли да бъде горделив? Англичанинът може да бъде и горделив, че е англичанин. Българинът с какво ще се похвали? И българинът се хвали.

Като вървим, трябва да извадим полезното. Науката и тя си има свой произход. Всичките клонове, които сега идат, те идат по едно разпореждане на невидимия свят. Всяка наука внася нещо в живота. Това е едно място, дето се проявяват силите на Природата. Сега имаме много по-ясна

представа за строежа на човешкото тяло, отколкото някога. Това едно време са го знаели само просветените, само неколцина, а другите не са го знаели, другите са били деца. Туй знание сега е дадено. Дадено е знание на вас и вие не знаете как да го употребите. Вие искате да поправите характера си и не знаете как. Вие виждате, че по някой път имате нещо опакно. Вие пишете тъй, както не трябва - седни и се научи да пишеш правилно. Ти ще се самовъзпитаеш, като пишеш хубаво, правилно, красиво. Или, като ходиш, ти не съзнаваш как ходиш. Ти може да се самовъзпитаеш; ако знаеш как да ходиш, ще придобиеш известни качества в себе си. Ако не изявиш това в себе си, ти не може да се самовъзпитаеш. Сега има педагози, които искат да възпитат децата, като им казват това не прави, онова не прави! Най-първо ще научиш детето как да ходи, как да говори. Не е безразличен говорът като туряш прилагателни, местоимения, глаголи, съществителни, съюзи. Като разглеждам някои поети, аз проучвам поезията по онова благородното, което тя може да внесе. Благородното иде от друго място. Ти казваш: Един съюз. - Това е много важна дума. Съюзите - това са първите думи, с които човек е започнал. То е връзката. Ако съюзите не разбираш, тогава и другите части на речта ще останат неясни. Запример, съществителните имена са произлезли най-после. Сега не е въпросът за произхода, но то е така: онези, които заболяват в ума, най-първо изгубват съществителните имена; остават глаголите, после идат прилагателните, местоименията и най-после остават съюзите. Като започне оздравяването, пак по същия начин, човек се възстановява и те по обратен ред идат постепенно. Следователно, в Природата има един ред, по който нещата стават. Ти не можеш да говориш, ако не туряш: аз, аз. Като станеш скърбен, не туряш аз; тогава се подига втората част на буквата М. Ако искаш да знаеш дали си се научил да мислиш право, ще опитаеш, като напишеш буквата М. Ти донякъде оправяш това лично чувство. Като изпълва то, и другите искат - и тогава иде стълкновението. Какво означава, ако пишеш и двата вър-

ха на М-то равни? - Липова ти мекота, ти си от правите хора, ти навсякъде търсиш правото от своето гледище. Ако са приближени, ти си много тесен в своите възгледи, толкова тесен, че няма къде да живееш. Може да напишеш тогава М-то много разтегнато : *M* . Аз бих предпочел М - то да е написано неразтегнато. Този човек е сприжав, но за работа е добър ; като го бутнеш, веднага ще те обиди.

Казвам : Не само туй ; това, което се изучава, се отразява и върху лицето. Както мислиш, така ще бъдат създадени ~~миш~~ лицето, носът, ухото. Вие, като изучавате човешкото ухо, може да разгледате външната му страна, как то е направено ; но може да разгледате и неговия строеж и ще видите какво ви недостига. По ухото на един човек може да знаеш колко е напреднал в музиката. Ако нямаш музикално ухо, не си музикален ; не че ~~не~~ от ухото зависи, но по ухото може да познаеш музикалността на човека. Френолозите най-първо търсят признака на челото. Ако ухото ти е развито, ще бъде развит и този център на челото. Та казвам : Всяка една възможност може да се развие. Ако туй, което имаш, го упражняваш, ако обичаш ~~да-пееш~~ да свириш, да пееш, ако се интересуваш от музика, ще развиеш това чувство. Музиката в тебе ще предизвика да се развие друг център в тебе. Ритъм не може да се прояви в човека, ако няма музикалност. Музикалността в човешкия характер създава нещо друго ; ритъмът в човека създава нещо друго. Човек, който има ритъм в живота, той е разположен, той остава всяко нещо само по себе си да дойде ; той разбира ритъма на нещата - не се тревожи. Или, говорят за такт в музиката. Тактът в музиката е да знаеш да разпределяш. Тактът може да бъде бърз или бавен. Тактът минава и в живота. Искаш една работа бързо да я свършиш, - тогава каква е твоята музика? Някой път е мудна - то са класически парчета. Как се нарича темпото в музиката, когато се пее бавно, какъв е терминът? - Анданте, адажио.

Сега, и без тия обяснения може. Съвременната наука и музиката вече са богати в всички области. Съвременната наука показва докъде е дошъл човек.

Има много начини за самовъзпитание. Седни и мислиш, че много знаеш. - Ти увеличаваш малкото, което знаеш. Тогава имаш лъжливо понятие. Под микроскоп като гледаш, право е, но в действителност не е така. Някой направи една погрешка - тогава говорят личните чувства. Той мисли, че знае, но дойде в живота, като го изкарат някъде той се чуди на погрешката си. Има една възможност в себе си, но трябва дълго време да се упражнява. Сега погрешката седи в това, че които влизат да се учат, не се учат както трябва. Отгоре само, като една покривка, говорят за смятане. Но и в смятането има неща, които ще употребиш. Някой каже някое количествено число и по това се различава. Казва: Да имам 500 хиляди лева. Друг казва: Да имам 600 000. Трети казва: Да имам 700 000; друг: - Да имам един милион. Някой казва: Да имам десет милиона. Дойде един човек и казва: Да имам пет лева за хляб. Друг казва: Два лева да имам. - Туй показва състоянието на човека - всеки един човек изразява своето вътрешно състояние с някакво число, малко или голямо. Тогава казвате какво сте мислили: Един се задоволява с един лев, друг - с два лева, трети - с три, някой не може да се задоволи с много.

Та казвам : Човек най-първо трябва да разбира какво му трябва. Никога човек не трябва да товари своето съзнание повече, отколкото му трябва. Съзнанието на човека може да се помрачи, ако умът или нервната система не е в състояние да изнесе едно бремене на човешкия ум. Много хора заболяват нервно - не могат да издържат енергията, която минава, туй напрежение, което има, не могат да издържат. Една силна мисъл има друга опасност. Туй, което поврежда човека, не е чистата мисъл. Ако ви прекарате една чиста мисъл през вашата нервна система, никакво заболяване няма да настане. Но ако вашата мисъл е натоварена с известно напрежение на чувствата ви, тогава ще има повреждане. И когато човек е натоварен с своите чувства, много от болестите на нервната система се дължат на това. Става нагорещаване. И де седи причината? Причината е много малка - в онези нерви, които са заболели, има едно малко, микроскопическо повишение на температурата. Ако се повиши температурата,

тогава нервната система заболява. Ако се отнеме това повишаване на температурата, заболяването изчезва, настава нормално състояние на температурата. Но щом тя се повиши там, в тила, става заболяване от неестествената температура. Природата е турпила една естествена температура. И сега, като дойде лекарят, гледа температурата. Каква е нормалната температура на тялото? То си има нормална температура. Всяка част на тялото си има нормална температура. Ако разгледате предната част на челото, то не се нуждае от много топлина, то трябва да бъде по-студено. Казвам : Ако ти си музикант, или си художник или какъвто и да е, - ти трябва да имаш в предната част на челото си една естествена температура. Пък ако влезете в обществения живот, в задната част на мозъка, пак трябва да имаш топлина. Ако я нямаш, хората ще виждат в тебе едно противоречие. Ако днес разгледате въпроса, както аз представям хората, някои ще направи погрешка, но във всички има погрешки, защото температурата на мозъка им не е такава, каквато трябва. Погрешката е там. Тогава - един се смее на друг и всички се осмиват. И са прави. После се хвалят. Хубаво е и хваленето, но човека за едно може да го похвалиш - за онова, което той заслужава. Но е по-добре да хвалиш, отколкото да укоряваш един човек ; в едно отношение е по-хубаво - че като хвалиш причиняваш полза за себе си, пък като укоряваш - то е загуба.

Трябва да се учите да употребявате науката за подигане на вашето съзнание. Запример, в човека може да се зароди амбиция. Амбицията не е лошо нещо, но трябва да знаеш възможността, с която може да работиш в даден случай. Трябва да знаеш за десет години какво може да постигнеш. В десет години, ако ти се занимаваш, сравнително много може да постигнеш ; пък ако не се занимаваш, сравнително много малко може да постигнеш, може да изгубиш. Много музиканти са изгубили, като са се пресилили и после не могат да работят. В Природата има обратни процеси.

Та казвам : Неестественото безпокойство, на което хората са подложени, поврежда хората. Имаш едно чувство и се безпокоиш какво мислят

хората за тебе. Ти си студент или си ученик и се безпокоиш каква бележка ще получиш. Безпокоиш се какво място ще заемеш, колко пари ще вземаш. Хиляди неща има, които те безпокоят в даден случай. Кое е по-важното? Вие имате много повърхностно схващане за живота, затова идат страданията. Че от невидимия свят те пратят като музикант да свириш на тия хора - затова си пратен, дал си едно задължение с всички документи, имал всичките възможности - ти, като дойдеш тук, забравяш програмата и казваш : Как така да свирия ? - Тъй, ще дадеш концерти без пари, без пари ще ги давам! - Как тъй без пари? - Тъй ще постъпиш. Той казва : Я ми докажи. - Казвам : Ще видиш, самият живот ще ти докаже. И ако не следваш програмата, която ти е дадена отгоре, ще закъсаш. Ще се върнеш и тогава ще видиш. Какво ти струва тебе да свириш на хората? - Как ще свирия на тия невежите хора? - Именно защото са невежи, затова ще свириш. Ако всички знаеха като тебе, нямаше нужда от музика.

Защо са музикантите? Аз вземам музиката като едно спасително средство. Може да взема и художеството - то е само за изяснение. Важна е музиката : в всичките моменти, в всяко отношение, понеже в най-опасните моменти с нея може да се спасиш. Много музиканти не учат. Защо? - Те са допуснали чфвотва в своята музика. Музикалноста не спада към чувствения свят. Музикантите започват да мислят какво ще бъде мнението на хората. Ако ти си музикант, ти ще идеш на нивата да свириш. Вземеш цигулката, идеш, свириш на нивата в седмицата по два пъти. Ако свириш тъй, както трябва, твоето живо ще бъде най-хубавото. Аз да ви приведа примери : - има стари българи, които са карали житото на техните ниви да расте. Чудят се хората, наричат ги магьосници. Този човек, като засее нивата, всяка седмица ходи, обикаля нивата, иде си. Иде, пак я заобиколи и пак си иде. Като видиш : такива големи класове на неговата нива ! Другите казват : И моята нива е до неговата, но няма такива класове .-Всичката тайна е там : че той е свирил на своята нива. Той, като ходи, погледне я, обиколи я и пак си иде. Обиколи я и пак се върне.

Сега - приложението. Вие имате едно чувство, което искате да развиете - музикант сте. Ако музикантът не обикаля музиката си, не може да се развие. ^{Другият} Друг музикант казва: Каквото Господ даде. - Ти ще имаш първото разочарование! Мързеливият когато почива, казва: Каквото Господ даде. - Какво дава Господ на мързеливите? Хубаво е каквото Господ даде, но ако ти обикаляш нивата си - Господ ще ти даде друго ; ако не я обикаляш, пак ще ти даде, но туй, което ти даде, ти няма да бъдеш доволен от него. При това между онзи, който обикаля нивата и житото, се образува една връзка. Ти, ако не можеш да накараш музиката да те възлюби, музикант не можеш да станеш. Музиката трябва да те възлюби. - Ама как ще ме възлюби музиката? - Музиката - това са музикални същества от другия свят ; ако те не те възлюбят, ти музикант не можеш да бъдеш. Сега ще разбираш музика не в звуковете, но в ония Разумни Същества - ти в тях като се влюбиш, музикант може да станеш. Ще ги възлюбиш и ще ги намериш. Казва : Дè да ги намеря? - Ще ги търсиш. В Божествения свят има десет видни първостепенни музиканти, в ангелския свят има сто, а в човешкия свят има хиляда, - всичко 1110 . Ако имаш един човешки музикант, един ангелски и един божествен музикант, те се различават - всеки е десет пъти по-силен, по-способен от другия. Те съзнават това. Като дойдат ~~тези~~ тия тримата музиканти - един божествен, един ангелски и един човешки, - те предават нещо на човека. Някой път може само един да вземе участие, някъде може и десетте да вземат участие и да предадат нещо.

Сега, тия желания няма да ги разправяте! Когато човек иска да се подигне, той трябва да обича музиката, да обича онези, които са създали музиката. Когато искате да прогресирате, трябва да се свържете с Разумните Същества. Всеки един клон от науката си има свои Разумни Същества, които я подържат. Здравето се подържа от Разумни Същества. Силата на човека се подържа пак от Разумни Същества. Музиката се подържа от Разумни Същества. Доброто у човека се подържа; доброто не е не-

що, което принадлежи само на един човек - доброто се поддържа от такива Същества. Та казвам : Ако ти сам се трудиш да бъдеш добър, то е много мъчна работа. Ако живееш между добрите, ти тогава ще се проявиш. Защото доброто в дадения случай е възможност за всички постижения в света. Да бъдеш добър - то не е нещо механическо. То е една възможност за постижение на всички блага, които искате в живота. Туй ви давам за изяснение отчасти. Аз не искам да бъдете светии - то е голяма работа, - но малко добри да бъдете. Това е достатъчно. Малкото добро - то има всичката сила в себе си. Ти всеки ден като станеш, да се радваш, че малко дъбър ставаш, това да съзнаваш. Ти много работи си изучил, но не си толкова добър. Като станеш и забелязваш едно подобрене, да ти трепне сърцето - може да се радваш. Радвайте се на малките придобивки, които имате. То е път за правилно развитие. Това не значи да нямаш погрешки. Погрешките ще изпъдиш навън. Малката погрешка, която направил, тя ти показва какво не ти достига. Като правиш погрешки, ще имаш друго едно изяснение : погрешката, която направил, тя е една проверка на онова, което не ти достига. Зарадвай се на проверката. Учителят турил забележка на ученика. - Ами той да се зарадва. А сега нему стане мъчно. Ако учителят не беше ти направил забележка, да те остави, да не те обиди, да не ти каже погрешката, ти няма да можеш да се изправиш. Като излезеш в външния свят, ще направил същата погрешка и светът ще ти направи същата бележка. Ако един учител иде в първо, второ или трето отделение и прави работи, които децата знаят, той ще изгуби всичкото си влияние. Щом направил една погрешка в Природата, ти губиш ; щом я поправил, ти печелиш. Така че съзнавайте : - когато някой човек ви направи една забележка, кажете : Благодаря. Един професор пише на дъската и направи една погрешка. Студентът казва : Господин професоре, имате една погрешка там. Казва : Благодаря. - Студентът казва погрешката и той много благодари. Че и професорът може да направи една погрешка, кой няма да направи една погрешка.

Вие мислите, че не правите погрешки. Великите поети и писатели колко пъти са писали и нехаресвали и най-после, като са писали сто пъти, написвали са нещо хубаво. Вие, като направите сто корекции на онова, което пишете, ще направите нещо хубаво.

Тогавашната мисълта : Обичайте. - Кого? - Обичайте невежия, който има възможност да се учи. Обичайте слабия, който има възможност да стане силен. Обичайте всички ония, които имат възможност да се подигнат. Обичайте ги, защото това е прогресът, то е успехът. И после, радвайте се на своята съдба. Ти, като среднеш един човек, ако нямаш тази възможност, дръж се малко на страна. Аз бих предпочел един огън, който сега започва да гори, отколкото онзи, който изгаря. Може да сте един много голям огън, но да е останала само пепел. Обичайте огъня, а не пепелта. В човека обичайте неговата светлина, неговия ум, когато свети. Обичайте неговата топлина, която сега започва. Не проявявайте всичката светлина, понеже тя е непоносима. Малката светлина, която сега проявява вашият ум, на нея се радвайте. Най-малката топлина, която проявява вашето сърце, на нея се радвайте, понеже това е естествен процес. Времената, които сега ви очакват, работа има! От сега нататък трябва да работите. Досега вие сте се заели само за опит да ви приемат. Отсега ви предстои работа. - Там седят всички блага, които ще дойдат за бъдеще.

Отче наш .

1 лекция на младежкия клас

25 септември 1936 г., 5 ч.с., петък .

И з г р е в .

ХИГИЕНА НА СЕТИВАТА

Отче наш .

Имате ли зададена тема? - Да. - Четете.

Чете се темата: "Геометрическата зависимост между правите и криви линии".

Сега, при какви условия са се образували правите и криви линии, тъй както сега съществуват? Ако вземете да проучвате медицината, при какви условия са се образували сегашните лекарства? Или пък, при какви условия са се явили сегашните ваши възгледи?

Как бихте определили един предмет, който е сладък? Към кое сетиво спада? Към вкуса, нали? Казвате: това е сладко, това е горчиво, - отнасяте го към едно от петте сетива. Някой път ви е приятно едно усещане на обонянието. По какво се отличава обонянието от вкуса? Значи, има нещо особено, което действа на вашето обоняние. Звукът и той действа на вашия слух. Значи известни звуци, които се допират до вашето ухо, някои ви са приятни, а някои неприятни. Има работи, които са приятни за очите, други са неприятни. Но по какво се отличава градацията на тия сетива? Идваме до най-нисшето сетиво ; нали се нарича осезание? Някои неща са приятни при осезанието ; едни тела са гладки, други са ръбести, някои са парливи, други са приятни.

Та по какво се отличава човешката мисъл? И там влизат чувствата. Казват: Правата мисъл. - Че в мисълта си трябва да имаш едно чувство, да чувствуваш в какво седи правата мисъл. Геометрическа ли е правата мисъл, или кривата мисъл? Когато кажем : Право мисли този човек, - това права линия ли е? Или когато кажем : Криво мисли този човек, - крива линия ли е? Казва: Много криво мисли този човек. - Крива линия ли е? ~~Казва:~~ Това е красивото мислене.

Сега, например, да имате ясна представа. Вие казвате: Аз чувствавам. - Туй, което вие чувствувате, какво отношение има към петте сетива?

Казва: Аз го чувствавам. - С какво го чувствуваш, не само схващаш? С мисълта си схващаме, с сърцето си чувствуваме. Как го чувствуваме с сърцето? На кое място го чувствуваш? Трябва да го чувствуваш някъде.

Казвам: Всичките пет сетива са в зависимост от силите на сърцето ; има силови полета на сърцето. Защото не мислите, че сърцето е глухаво, но сърцето представя един по-нисш живот, в по-гъста материя. - Учените хора казват ... - Ние няма да спорим с тях. Чудновати са учените хора. Някой учен човек от Земята изчислява ^{гъстотата на} за Сириус, че била 35 000 000 пъти по-гъста от водата ; следователно, един килограм

от тази материя на Сириус на Земята ще тежи 35 милиона килограма, а наши 35 милиона килограма там ще тежат 1 килограм. Как го намерил, откъде го намерил? Това са милиони килограми. Разстояние, такова пространство - отде намери, че е такава гъстотата?

Учените хора правят много тънки математически изчисления. Друг пък изчислява, че намерил друга звезда - материята била толкова рядка, че 1 милион килограма тук, на Земята, едва ще тежат 1 килограм. Можете ли сега да си представите колко рядка е тази материя?

Вземам тия двата факта. Каква полза ще извадите, като знаете, че гъстотата на Сириус била 35 милиона пъти по-гъста от водата, пък онази на другата звезда 1 милион пъти по-рядка? Ако дойдете до астролозите, и те са чудни. Астрологът казва, че Сириус има влияние върху човека. Като попаднеш под влиянието на Сириус, тази гъстота ще започне да се сгъстява в тебе, ще чувствуваш, че 1 килограм тежи много, няма да може да си намериш мястото, няма къде да застанеш; ако привлечеш 1 килограм от Сириус, ти няма да знаеш какво да правиш. Ако пък дойдеш под влиянието на другата звезда, на която материята е 1 милион пъти по-рядка от тази на Земята, тогава в друго чудо ще се намерите: своята телесна материя ще се разрежи толкова, че ти няма да може да седиш на Земята. Казвам: Измени влиянието.

Повечето от нас, казват, сме били някога на Сатурн. Ама тази теория не е в съгласие с сегашните теории. Тогава ще кажат, че най-първо са били на Слънцето, после на Сатурн, после слезли на Луната и от Луната - на Земята. Защо пък да са били на Сатурн? Ами че астролозите считат Слънцето за планета. Значи - тази теория не може да се приеме. Върху сегашните теории не може да базираме астрологията. Друга някоя теория трябва да се образува. Отде накъде подържат, че Сатурн влияе или Марс? Някой казва: Той е марсианец. - Съвсем друга теория. Всеки един трябва да се ползува от дадена теория. Вие всички имате нужда от медицина; сè таки, трябва да знаете, кои треви действуват разслабително. Имате главоболне; има някои растения, които може да помогнат на главоболието ви. Вас ви заболи главата, не знаете причината. Причината за главоболието е стомахът. Щом те боли главата, причината е стомахът; няма да търсиш да лекуваш главата. Щом те заболи корема, причината е главата. Заболи го главата, той лекува главата. Главата няма какво да се лекува, стомаха ще лекуваш. Заболи те стомаха, главата ще лекуваш. Тази теория за лекуването не е в съгласие с сегашната теория. Аз искам да ви наведе сега на това, защото има сега много възгледи, защото има ред теории.

Вие имате един възглед - искате да знаете много, искате да бъдете щастливи. Ами че в какво седи щастие на човека? Казва: Щастлив ис-

към да бъда, да имам добри условия. - В какво седят добрите условия? Научно трябва да търсите работите. Има работи, които научно ги знаете. Казва: 2 по 2 е 4. - Това е една аксиома. Защо 2 по 2 е 4 и 2 и 2 е пак 4? А 5 по 5 е 25, а 5 и 5 не е 25? Тогава как ще примирите: 2 по 2 е 4 и 2 и 2 е пак 4; 5 по 5 е 25, а пак 5 и 5 не е 25? Има изключения; защо е това изключение? Ще оставим този въпрос.

Да вземем две деца. Едното дете според своето сърце, според своите чувства, като погледне ябълката, в него се явява мисъл да опита ябълката, да направи научно изследване. Детето иска да яде, гледа, иска да направи научно изследване. Иде при градината, но градинарят заобиколил градината с плет, не му дава възможност да прави своите научни изследвания - препятствие има. Туй дете целия ден мисли около плета. Да допуснем, че един ден градинарят е заспал. Това дете влиза, взема няколко ябълки. Този градинар е учен човек, той знае всяка ябълка колко плода има и вижда, че липсват два. По кой начин изчезнали, не знае. Къде отишли? - Гледа: ябълките ги няма - изчезнали от дървото. Той видял, че това дете се мернало и предполага, и най-първо, че това дете е взело ябълките. Детето взе ябълките, изяде ги и разправи на своите другари. Казва: Отлични са тия ябълки, много са сладки! - Детето препоръчва на другите деца, че ябълките са много хубави. Отиват и другите деца, но градинарят е търговец, продава ябълките. И той не е съгласен, че детето взело ябълките и то по простата причина, че не е платило. Сега можем да турим цена на ябълките, колко струват. Хубавите ябълки струват 25 лева. Това дете взело две ябълки, но всяка ябълка, да кажем, тежи половин килограм. Двете тежат 1 килограм, който струва 25 лева. Градинарят защо търси ябълките? - Той търси 25-те лева, понеже за 25 лева златни се купиват едни обуца. Един златен лев колко струва? - 35 лева. 25 по 35 - то струва около 900 лева. Кое е онова, което подбудило детето да вземе ябълките? Най-първо детето иска да вкуси ябълките. Ако тия ябълки бяха горчиви, детето щеше ли да ги вземе? Ако идете и помиришите едно цвете, вие се възхищавате от неговото ухание. Или искате да слушате някой оратор - вие се вдъхновявате от неговия говор; той тъй съчинил изреченията, така наредил глаголите, прилагателните, съюзите, местоименията, съществителните, така ги наредил, че вие имате интерес. Също като някой цигулар: като бута - по тонове излизат тонове и тебе ти е приятно. Някой път, като вземе крив тон, тебе не ти е приятно; ти го коригираш. Значи, в речта направил погрешка. Музикантът не туря някой глас на място или ораторът не туря съществителното на място. Къде трябва да се тури съществителното, кое е най-важното в речта? - /Глаголът/. - Глаголът не е основа на нещата. Съюзът - това е най-старото, с което чове-

започнал. След туй дошъл глаголет. Съюзът е баца на глагола. Ти кажеш И . На български И е съюз. На турски И значи хубаво, той е наречие. Защо в български е съюз, а в турски е наречие? - Ние имаме случайни работи. Но в Природата няма случайни работи, но има един закон, който определя противоречията. На френски имаме О , което значи вода, и на български имаме О . Българинът знае френски - той като каже О , французинът разбира вода, Но българинът разбира само О - една буква .

Каква роля играят сетивата в човека? Човек трябва да има правилни усещания. Твоят вкус на какво ще те наведе? Ако вкусът е правилен, то при яденето вкусът ще внесе известни елементи в твоята мисъл. Много работи в света са минали през вкуса, много работи са минали през обоняннето, много елементи ще минат през слуха, много ще минат през твоето око и много ще минат през твоите пръсти. Казвам : Трябва да държиш ръцете си изправно, да ги миеш, да бъдат чисти. Ако не държиш чисти ръцете си, през тях ще минат някои елементи, които могат да ти причинят малка вреда, малка болка. На туй основание отгоре е образувана хигиената. На какво се образувала хигиената? - То си има известни причини. Човек в тялото има 7 000 000 прозорци, трябва да ги чисти. Вчера една сестра очисти колкото прозорци има салонът. Седем милиона прозорци - трябва да ги чистим. Как става това? - С вода трябва да ги чистим. Чрез всичките прозорци на тялото клетките трябва да дишат. Ако омиеш прозорците - ако всичките пори са отворени, - ти ще бъдеш здрав. Щом се затворят прозорците, - може да са затворени 10%, 15%, 100%, 1000, 2000, 1 милион, 2 милиона - щом се затворят един милион прозорци в твоята къща, ще се измени твоето физическо състояние. Та, най-първо дръжте тялото си чисто - измийте всичките прозорци ; се таки, поне веднаж в седмицата трябва да измиете тия седем милиона прозорци. Хванете някой да ги измие, ще му платите, затова са направени баните. Идете най-малко един път в седмицата да отворите прозорците. Ако нямаме никакъв прозорец на тялото, нямаме нужда от никаква баня. Сега сте задължени да платите. Колко лева струва най-малко? - 8 лева. - Ако вземете по-аристократическа баня, колко ще платите? - 15, 18, 20 лева. - Ние сме пренебрегнали ония съществени неща - здравословните.

В какво състояние се намира твоето осезание, напълно може да видиш, ако твоите пръсти са чувствителни. Човек не трябва да изгубва своята чувствителност на пръстите, на кожата или на лицето. Тази чувствителност на пипането не трябва да се изгубва. Ако се изгуби, то е лош признак. Не трябва да губиш също и вкуса. На някои хора вкусът е по-силен. Някои, например, турят в чая си една бучка захар и им е сладко ; други турят две, три и пак не им е сладко. Казва: Аз много обичам сладко. - Не че обичам сладко, но твоят вкус е притъпен. Ако

изяждаш 3-4-5 бучки, то е не защото ги обичаш, но притъпен е вкусът ти. И после, това не е икономично. Тебе ти е достатъчна една бучка захар. Икономията е естествено положение.

Обонянието, и то някой път не е така развито; или слухът - и той не е така развит; зрението - също, не виждаш ясно. Питам: Ако твоите пет сетива не са хармонични, мислиш ли, че ще може да успяваш? Те са проводници на известни енергии, които трябва да минат. Тия енергии най-първо ще минат през сърцето и тогава сърцето ще започне да сортира тия особени чувствувания. След туй умът ще започне да сортира тия елементи, които са влезли през петте сетива и са минали през сърцето и оттам са дошли до твоя ум. След туй от тия понятия на ума ти ще съставиш една програма, като как трябва да постъпиш в света, в който ти живееш.

И сега, много учени хора говорят за подмладяването. И ние някой път говорим за подмладяването като идея. Но как става подмладяването? Аз може да ви покажа, но подмладяването не е така лесна работа. Ти най-първо трябва да подмладиш пипането, след туй трябва да подмладиш вкуса си, трябва да подмладиш обонянието, трябва да подмладиш слуха и трябва да подмладиш зрението. След туй ще подмладиш сърцето си, ще подмладиш ума си и ще станеш нов. Много интересна работа е подмладяването.

Сега, притъпени са пръстите и казват: Като умра и ида на другия свят, ще се подмлада. - Бие умирали ли сте да знаете, че така ще бъде? Като че, като умре човек, се подмладява. Отде знаеш, че като умреш, ще се подмладиш? Не сте правили опити. Сега казват, че духове имало. Има един спор за духовете; понеже те живеят в един свят на една по-рядка материя, следователно не се занимават с тази грубата материя, с която на физическия свят се занимават. Следователно техните понятия за нещата са малко по-други. Туй, което нас ни интересува, тях не ги интересува. Сега да ви обясня защо не ги интересува. Допуснете, че един човек е гладен - него го интересува езика му. Щом е гладен, гладът се обосновава на вкуса. Гледате един господин: той не се интересува от това, но той се интересува от цветята. Ходи, като погледне едно цвете, туря носа си и, като хареса мириса му, приятно му е. Като му е приятно уханието, взима това цвете и се закичва или на лявата, или на дясната страна. Защо туря цветето на лявата страна? - Да е близо до сърцето. Защо го туря на дясната страна? - На лявата страна като го тури, е по-идеално, а на дясната е по-практично; на дясната страна като го тури, то е за работа. Той ще каже, че за ума. Нали българите турят за кума и за кумицата? На лявата страна е за кумицата, а на дясната е за кума. Ние казваме: - за днес и за утрешния ден.

За кума е за днешния ден, а за другия ден - ние казваме за бъдеще, - то е за кумицата. Та ние разглеждаме нещата за кума.

Та искам да ви обърна внимание каква важна роля играят човешките сетива. Най-после, понеже са области, през които известна материя минава, известни сили ще минат и вече ви дават материал за градеж. Ако вие не сте внимателни със сетивата си, с онова, което минава през вашето пиране, вашия вкус, вашето обоняние, чрез вашия слух и чрез вашето зрение, тогава ще дойдете до едно противоречие в живота. По някой път ви се случва, че нещо ви е мъчно, нещо ви е криво. - Пуснали сте нещо, което не е естествено. Трябва да знаете произхода му. Ако вие мъчно, на какво се дължи вашата мъчнотия? Яли сте храна, която не била добре сготвена, стане ви мъчно. От яденето много пъти на човека става криво, мъчно му е.

Животът се обезсмисли - един ученик не е разположен, не му се учи. Защо не му се учи? Отде дошло туй неразположение, че той не иска да учи? - Защото професорът му казал, че е неспособен, че е простак. Това той започва да го повтаря. Учителят казва: От тебе нищо няма да излезе! Какво си губиш тук времето? - Ти трябва да знаеш как ще кажеш на професора, че от тебе нещо ще стане; а ти страдаш. Аз, ако съм един студент, ще кажа на професора: Господин професоре, аз вярвам. Ти си млад и при това учен професор; аз съм прост, но аз ще стана учен човек: ти, като ми говориш, говориш, ти ще ме научиш и аз ще стана учен като тебе. Ще ме извиниш - сега съм прост, ухото ми не е развито. - Професорът има развито ухо, той слуша. Понеже аз не мога да разбирам, ~~той~~ професорът ще ме научи, като ми говори. Той прави такава задача, казва ми така: $a \neq b \neq a \neq b$. Това е верно само в един случай - когато a и b са равни на 2. Щом a и b не са равни на 2, равенството не е верно. Вие казвате: Аз чух нещо. - И аз чух, че $a \neq b \neq a \neq b$. Значи, този учиният човек, професорът, има различие в сетивата, пък слухът в мене е по-грубичък, сливам тоновете. Има някои музиканти, различават тоновете; има други музиканти, не ~~ни~~ са ~~ни~~ ясни. Има музиканти, звучат тоновете за тях - който и тон да вземете, той веднага казва: МИ ли е, ДО ли е, СОЛ ли е, СИ ли е; може да различава тоновете по една определена гама.

Казвам: Мисълта е едно изящно чувство. Туй го казвам, само да определя. Мисълта се ръководи от едно крайно фино, изящно чувство, което определя ^{качествата на} всеки елемент на мисълта. То е правата мисъл. В правата мисъл всяко нещо е турено на своето място.

Да допуснем сега: в изкуството имате една единица, втора единица / Учителят рисува човешки профил с прави линии /, трета единица, четвърта, пета, шеста, седма, осма, девета и десета. Но туй, сега, ако го рисувам на един художник, какво ще намери той

- Че липсват много неща на изкуството. Един художник, ако дойде да рисува, той ще замени правите линии с криви ; той ще знае как да съпостави правите и кривите линии. Тук, на рисунката, липсва нещо - тровава работа е тази. Тук челото му е малко, един сантиметър - аз не бих желал да имам работа с него. Аз както го нарисувах, не бих желал да имам работа с него. Ако един професор има такъв ученик, знаете ли колко време му трябва, докато го накара да стане учен човек? Затуй казва : Не ти е работа, учи само. - Знаете ли защо аз тъй го нарисувах? - Защото така е най-лесно. Аз казвам, че уж тъй не трябва да се рисува, но - понеже тъй е най-лесно да се рисува. Като дойдем до кривите линии, те са по-мъчни. Като дойдеш да направиш една крива линия, майсторлък се изисква, не е така проста работа. Философ, гений трябва да бъдеш, за да нарисуваш една крива линия. Правите линии всеки ги прави. Тъй казват сега хората : Изкривил си пътя! - Той не го изкривил, ами го изправил. Аз другоячи разсъждавам. - Той - казва - съвсем изкривил пътя си! - Той, ако знае как да го изкриви, учен човек е ; но не го е изкривил на свят, той направил една счупена линия. Как ще направиш една крива линия? Казват - кривата линия седяла от прави линии. То е друг въпрос. Тогава ще кажете, че и кривата линия образувала прави линии, понеже ще отсекаш една малка част, която вземат за права линия. Казват : Безброй прави линии са образували една крива линия. - Как е възможно от прави линии да се образува крива линия? Казват : Животът е лош! - Как е възможно от сладкото да се образува горчивото? Възможно ли е? Не. Ако река сега да коригирам тия работи, - те са прави, но философия няма в тях. Ако приложим нещата в действителния живот, ще се намерим в едно противоречие. Така сега някой иска да има добър ум и добро сърце, без да обръща внимание на своите сетива. Казва : Как видял, как слушал, как помирисал, как гледал ; мисли, че няма влияние и че може да гледа каквото иска, може да слуша каквото иска. Не е така. Може да гледаш, но животът ти съвсем ще се измени. Трябва да бъдете внимателни в своето гледане, слушане. Ако ти слушаш всичко, каквото остава в света, животът ти съвсем ще се измени. Представете си, че в вас има едно любопитство ; двама души се разговарят и вие дадете ухо. Ти слушаш какво ще си кажат. Двама души се разговарят много близко : единият - гостилничар, който сготвил яденето ; другият - негов познат. Казва" Имаш ли нещо в тенджерите? - Казва: Отлично ядене имам засега! - Много хубаво. - Ти сега се интересуваш от съдържанието на тенджерите, защото си гладен. Но представи си, че ти не си гладен. Този гостилничар казва, че хубаво готви, че яденето е вкусно, в тебе остане едно впечатление, казваш : Защо да ям? - Казва: Но наядох се. Поне ако не бях ял, Мога да отида в

гостилницата да опитам туй ядене. - Ти може да опиташ, но на основа дете, дето прави научни изследвания в градината, искат 25 лева за това. Градинарят ще хване детето. Оплаква се един : Много хубаво готви, но е лош човек - като ядеш, трябва да платиш. Ако не му платиш, гостилничарят е оприжав, ще вземе ще те набие. Казва : Иди си сега ; без пари да не ядеш! - Казва другият: Без пари дава, ама бие! - Набие го и казва: Ти втори път с пари да идваш! - Питам: Дè е лошата страна? Тия работи гостилничарят може да не ги направи ; аз така предполагам: че може да те набие. Той, гостилничарят, няма да те набие. Градинарят може да бие туй дете - понеже детето има вкус, привлича се и, като го нашари по задницата, то казва : Много хубави са ябълките, но ме бика за двете ябълки! - Две противоположни усещания: на вкус и на бой. Този градинар е учен човек и той иска да вкуси. - Ти изучавал ли си усещането какво нещо е? - Той вземе тоягата, удари веднаж, два, три пъти. Детето казва : Много боли! - Тогава детето сравнява качествата на вкуса с качествата на усещането, то си прави своите разграничения : дè има повече капитал - в вкуса или в усещането. Ако види, че много скъпо се плаща, тогава казва: Аз се отказвам от тази наука - не искам да имам отношение, защото се плаща повече!

Та в вас може един от усетите да преодолява. Имате усети на обонянето, на вкуса, на зрението. Всичко това са елементи на вашия живот. Ако вашите чувства не функционират тъй, както трябва, вие ще имате един материал, с който няма да знаете какво да правите. Да кажем : не искате да се учите. Не искаш да се учиш - дè е сега болката, дè е слабата страна, че не искаш да се учиш? Или пък : не искаш да рисувам, не обичаш изкуството или изобщо не обичаш някоя работа. Къде е причината на тази н е о б и ч ?

Ти може ли да направиш една крива линия тъй правилна, както с пергела, и всички точки да са еднакво отдалечени от центъра? Правилни ли сте опит? Казва: Аз знам как да чертая кривата линия. - Но с пергела чертая. Той е учен човек, но пази своето знание за себе си. Като дойдеш при него като асистент и кажеш : Моля, как чертаяш? - Казва: Ще турите пергела о острието на книгата, ще го завъртите около себе си. - Питам: Дè е лошото на кривата линия? - Казва: Изкривил пътя си. - Ако някой вземе една желязна топка и те хлопне по главата, дè е кривото, в кривата ли е? Кривата линия за нищо и никакво страда, понеже една топка е направена от криви линии. Хлопнатият казва: Валчеста беше тази топка, с която ме удариха. - Питам: Който хвърлил да те удари, по крива линия или по права линия те удари? Той направо изведнаж по права линия те удари. И тъй, сега погрешката е правата линия. Той като рече да те удари, ти се сгънеш, образувай крива линия. И

тази кривата линия те избавя от ^{Голямата} опасност . Де е сега лошото? Нали казвате по права линия да се движим. Ако седнеш по правата линия и ако някой те замерва и хвърли топката по права линия, какво ще ви допренесе? Вие разсъждавате и казвате: Човек не трябва да се движи по крива линия. - Вие не обвинявайте кривите линии. Под думата "крива линия" подразбираме човек да изкриви пътя си, усетите и чувствуванията, които му са дадени и които не е пазил чисти. Той не е пазил усетите на своето сърце ; защото и сърцето има усети, и сърцето има : вкус, обоняние, има зрение, мирис, зрение, слух, има осезание, и други работи има. И умът, и той има ред усети. Тия неща са само за изяснение.

Та казвам : първото нещо при възпитанието е - сутрин, като станеш, ще пожелаеш ръцете ти да са меки, всичко, което пипаш, да ти е приятно, да знаеш как да пипаш. И после, езикът не трябва да бъде обложен, трябва да бъде фин; малко сладко като вкусите, да го усещате. Някой път много захар туряте в чашата и не усещате. Малко като турите и като близните, да ви е приятно. Обонянието ви да е така развито, че от половин километър да чувствувате мириса на едно цвете, не както сега - от един метър. Тъй да е развито, както у насекомите. Ако имате тъй развито обоняние .... Едно куче, запример, по ухапването на своя господар може да мине в един град, дето хиляди хора са минали, и разграничава стъпките на своя господар. И където и да е, ще го намери. У нас туй чувство не е така развито.

Та видите сега - ние искаме да възпитаем ^{младото} поколение. Казват: Да възпитаем младото поколение. - Как ще го възпитаеш? Претъпено е неговото осезание, претъпен е неговия вкус, претъпено е неговото обоняние, претъпен е неговият слух, претъпено е неговото зрение; претъпени са чувствата на неговото сърце, претъпени са и чувствата на неговия ум. Как ще го възпитаеш? Как ще възпитаеш този професор? Ако са учени с тия правите линии, как ще ги възпитаеш? - Елементарни неща ще му разправяш. Преди да дойде до а и в, де е минал? Ще имаме така: $a + 2 = 3$; $1 + 2 = 3$. Тогава в аритметиката имате : 1 и 1 е равно на две, 1 и 2 е равно на 3 . Туй са количествени числа. Да кажем : имате 1 кило вода и 2 кила вода, събрани правят три кила вода. Взели сте водата от едно шише, което съдържа 1 кило вода, и водата от друго, което съдържа 2 кила, събрали сте ги, понеже са от едно качество, и ги наливате в едно шише, което съдържа 3 кила вода. Тук идеята каква е в $a + b$? В алгебрата това са спомагателни числа. В аритметиката числата представляват по-широка област. Представете си, че аритметиката представя вашите усещания, а алгебрата представя чувствата, сърцето. Тогава с какво ще определим ония на ума? Един по-широк кръг. Де съществува този процес? Казвате : Чиста мисъл. - Трябва да различавате чистата

мисъл. Имате отвличена мисъл, отвличени понятия - нямате нищо материално. Който влиза в тази област, умът му трябва да е много здрав. Ако не, като влезе, забърква се; понеже не всеки може да се занимава с висшата математика. Като влезеш там, има голямо разширение на мозъка и може да се забъркаш. Казва някой: Забърках се. - Много пъти се занимавате с известни въпроси, за които умът не е готов още.

Сега да дойдем до елементарните работи. Я кажете - тази работа излезе малко чапрашик - защо правата линия не е права и кривата не е крива? Сега аз разграничавам: не че не са прави, прави са, но казвам: Вътрешна философия нямат. Кривата линия и правата линия в геометрията имат особени функции. Ние сме ги взели като спомагателно средство. Казва: Пряк е този човек - по права линия върви. - Онези, които са взели тези линии, те разбират. Тия линии, които са родени без закон, те са незаконородени деца в математиката. Има прави линии, които нямат баща и майка. Не че нямат, но не изразяват един закон. Има криви линии, които не изразяват един закон. Всичката мъчнотия е в тия криви линии, които не могат да дадат една идея. Имате крива линия някъде, не знаете идеята ѝ, отношението какво е. За един учен човек и всичките криви линии имат отношение. Всяка от тия отношения. Аз ги поставям едната поставям отгоре на третата - отляво. Отношението е близо до хоризонталната линия. После, отношенията, които съществуват, са различни. Кривите и правите линии, те си имат място: да имаш една крива линия отгоре на главата; да имаш една хубава крива линия, но отстрани на лицето; да имаш една права линия, турена на място на носа, - те вече имат смисъл. Те са отвличени работи. Правите линии и кривите линии в физиогномията и в тялото ще ги изучавате в тази пластичност на тялото. Някои тела са красиви, понеже имат много хубави криви линии; има съчетание на линиите и от тях зависи красотата на тялото. Има линии, които произвеждат едно приятно впечатление на очите ни. А пък други са така обезформени, че не произвеждат приятно впечатление. И вие, като се погледнете в огледалото, не се харесвате, ама не знаете кое не харесвате. Някой път не харесвате веждите, някой път не харесвате носа, някой път не харесвате ушите, устата и сте прави. Ама не знаете как да поправите устата. Да кажем, че имате малък дефект. Как ще го поправите? Да допуснем, че устата има един малко керемиден цвят; как ще го поправите? Този керемичения цвят показва, че трябва да измените цвета на вашата кръв - че храната, която ядете, че условията, при които живеете, трябва да ги измените така, че устата ви да стане от

керемидена на яно-червена, здравословна. Значи, трябва да обърнете внимание на храната си. Да допуснем, че у вас устните станат сини. Един признак. Какво трябва да правите? - Този синия цвят трябва да го отмахнете, не е мястото там на синия цвят. Къде е мястото на синия цвят? Къде трябва да го турите? - На очите. Ако имате сини очи, хубави като ясното небе, какво означават? Хората, които имат сини очи, и хората, които имат кестеняви очи се различават по характер. То е много хубава, дълбока философия. - Ако искаш известни неща да станат, трябва да имаш сини очи. Някои работи растат само при сините очи, някои растат само при кестенявите очи. Де живеят хората със сините очи? Какви хора са те, с какъв темперамент? Те не живеят в тропика. Ами тия с черните очи? - Те са повече на чувствата, те живеят в тропическите места. Хората с сините очи са сантиментални, ^{много} Уилямс свят имат те. Хората с сините очи имат похват. Ония с черните очи всичко показват. Най-първо започнаха с сините очи ; най-първо, в същност, започнаха с белите очи - с очите на светланата. Най-първо, като са слизали по закона на еволюцията, всички имаха бели очи. Знаете ли какъв бял цвят? Този белия цвят, който имате сега, при онзи бял цвят е като чер. Те започнаха с белия цвят и видяха, че по-надолу не могат да идат с белия цвят. В цветната гъма как са цветовете? - Виолетов, син, небесен син, зелен и т.н. По-после те направиха сини очи. Но зеницата синя може ли да бъде? Тя е черна. Ириса около зеницата може да бъде син. Тогава в онези, които имат черни очи, каква е зеницата? Черният цвят е гъстата материя, дето светлината не може да проникне.

Това са начини за размисление. Трябва туй, което знаете, да не го напуснете ; аз не съм за напусането на онова, което имате. Всичко онова, което имате, не го напускайте. Но казвам: Разширете кръга на вашето сърце. Да разширите кръга на вашите чувства - новото трябва да се внесе в това, което имате. Същественото е новото, което трябва да ви обнови. Някой път внасяте стари работи, които се повтарят, цитирате някой стар гръцки философ, който казва: Познай себе си. И от Библията има изречения, които не остаряват. Но Природата не седи в същия ритъм - всеки ден тя внася нещо ново. Тя иска ние да вземем участие в новото. Сегашният век има своето н о в о . Понаже вие не сте дорасли до новото, което животът внася, вас ви се вижда сегашният живот лош. "Лош" е, понеже вие не го разбирате. Вие имате едно ядене много хубаво и, за да се запази, турите го при 10-15 градуса студ. Това ядене може ли да го ядете по този начин, при тази температура? Ще го турите на огъня да се достопли. Всички знаете това. Вас ви се предава една мисъл, тя е студена. Какво трябва да правите? - Трябва да я стоплите. Трябва да знаете как да я стоплите. Дадат ви една

чувство много горещо ; какво трябва да правите? Ще го произстудите малко. Нали говорят за студени чувства? Някъде студеното е на място, някъде топлото е на място. Някъде топлото не е на място, някъде студеното не е на място. Казва: Горещи чувства има. - Щом ви са горещи чувствата, какво трябва да направите? Колко градуса трябва да намалите едно горещо чувство? Има закон в живота. Едно чувство може да го намалите с единица, с две, с 3, 4, 5, 6 градуса може да намалите таки горещина. Значи ще намалите тия трептения на това чувство, докато дойдат да хармонизират с ония усети, които имаме сега. Тогава казваме: Туй ни допада, може да го приемем!

Та при самовъзпитанието имате същото. Ако по този начин мислите, тия мрачните, песимистични състояния, които имате по някой път, ведно ще може и ~~ще~~ знаете как да се справите с тях.

Сега аз нарисувах този човек. Но, ако не знаете да рисувате, какво ще каже един художник? Ако накарате някого да ушине едни дрехи, нали ще отидете при един дрехар, който е свършил по дрехарство, за да ви ушине дрехите, а не при някой, който е много учен, който е свършил четири факултета, но не разбира от шев? Може да е математик, да знае да смята, но тук не знае да смята. Дрехарят изведнаж взема дрехата и я направя както трябва. Ако вземете един гостилничар, който е специалист, дайте му каквато и да е храна, той ще я сготви. По-добър готвач от Природата няма - толкоз хиляди яденета е сготвила! Гогато дойдете при нея, всякога сте доволни. Сега, ще се пазите да различавате ония храни, които хората са сготвили от храните, които Природата е приготвила! Има мисли, има чувствувания, има усети, които хората са образували, а има и такива, които са образувани от Природата. Тогава аз вземам: чувствувания за сърцето, усети за сетивата ; има и мисли. Общо вземам: усетите вземам за външните сетива на човека, чувствуванията - за сърцето и вътре, по-дълбоко - мислите. Мисълта, то е пак чувство; не онази чистата мисъл, която минава но онова чувство, което минава през мисълта и тогава стават мисли. Тя е понятна мисъл. Правата мисъл е, която минава през чувствуванията на ума. Има други чувства, които означават чувствата в по-висока смисъл - интуицията. Една мисъл, която минава през интуицията, интуицията е, която схваща изведнаж ~~ясно~~ ясно. В интуицията нещата стават ясни. Запример: чувствувам след десет години какво ще бъде. А пък другото е чрез наблюдение.

Та най-първо гледайте да спазвате хигиена на вашите усети, хигиена на вашите чувства и хигиена на вашите мисли, да развивате вашата интуиция. Тия три неща ще ви въведат в един разумен свят с същества, които са минали по вашия път. ~~И~~ ~~сега~~ трябва да има кой да

ви ръководи. Без ръководство никой не може да ви помогне! Казва: Аз искам да бъда самостоятелен. - Самостоятелност в света няма. Ръководство трябва да има човек. Ония хора, които имат ръководство, успяват. По-учени същества, които са минали по този път, казват: Така не постъпваш добре! - Всеки път ще ви кажат и вие ще си оправите работите. Вие трябва да чакате, не трябва да бързате. Сега вие бързате по някой път, не слушате какво ви се говори. Бързината е слабата страна. Не бързайте. Защо, какво има да почакате половин или един час да среднеш някого? Отиването до Слънцето не съставлява голяма мъчнотия. Аз се движа с бързината на светлината, имам три часа на разположение - че щеzakънея половин час, няма какво да ме смущава; мен ми трябва осем минути да се върна на Слънцето. Като дойдат трите часа, в осем минути съм на Слънцето. Ще се върна. Ако имам интуиция, няма какво да чакам. - аз ще го намеря, няма какво да чакам. Като седя, ще проектирам ума си, ще го намеря де се е скрил, пак ще го намеря. Като се върна на Слънцето, ще дам своя доклад. Няма мъчнотия. Не е въпрос в бързането. Някой път казва: Не го знам къде е. - Интуиция няма. Ще го намериш. За туй сега трябва познание - да познаеш себе си, да знаеш къде си се скрил. Вие себе си някой път не може да намерите. Някой дошъл, пък се присторил, играе роля. Както някоя жена играе ролята на майка ви.

Един от руските царе дал една задача на едного от своите министри. Трябвало да разреши три въпроса и, ако не ги разреши, ще бъде уволнен. Министърът намерил един философ човек, който разбирал. Казва му: Аз ще те освободя, но какво ще ми дадеш? - Казва: Само ме освободи от тази бежа! - Философът вземе, дигизира се като министъра и отива при царя да разреши въпросите. Разрешил първите два, останал последният и царят го пита: Какво мисля аз? - Този му казва: Ти мислиш, че аз съм твоя министър, но аз не съм.

Сега три неща трябва да останат в вас: пречистване сега трябва на човешките сетива, да се турят чувствата в нормално състояние и да се тури интуицията на нейното място. Ние сме детронирали интуицията, казваме: Стара работа! - Не, не - тя е един от нашите професори; ще го турим на мястото, да заеме катедрата си. Ще турим и чувствата - и те да заемат своята катедра. Ще турим и усетите на тяхната катедра, и чувствата на тяхната катедра, и интуицията и ще идем всички тия професори да ги слушаме. И ще ги слушате внимателно! Какво ви казват ония сетива, ще бъдете внимателни. Те ще ви дадат всички елементи. Чувствата ще ви дадат своето знание, което имат. И интуицията ще ви говори. И тогава работите ще тръгнат напред. Вашите работи само така може да бъдат напред. Другояки не виждам изходен път. Не че няма път - има и други пътища, но те са постоянно изпити, разочарования. Да се турят чувствата на тяхното място, да се турят усетите на тяхното място.

и да се тури интуицията на своето място - на синца ви това е новото,
което може да ви се каже тази сутрин.

Само светлият Път на Мъдростта води към Истината. В Истината е
скрит Животът .

12 лекция на младежкия клас.

19.II.1937 г., петък, 5 ч.с.

С о ф и я - И з г р е в

КОНЦЕНТРИРАНЕ - СЪСРЕДОТОЧАВАНЕ

НА ЧОВЕШКИЯ УМ

Отче наш .

Имате ли тема? - Не .

Пишете за другия път върху темата : Най-добрият метод за развиване на човешкото сърце.

На вас ще ви говоря върху концентрирането, съсредоточаването на човешкия ум. В съвременната култура на хората липсва съсредоточаване. С каквото и да се занимават хората в ума си, те нямат постоянни величини, на които да разчитат. Разсеян е човешкият ум. Запример, всичките науки, които съществуват, са само за развиване на човешкия ум. Колкото науки да съществуват, те са сè на физическото поле. По някой път говорят за окултни науки, но окултните науки влизат в съвсем друга област. Вземете математиката ; какво отношение има към физическия живот? Тя към физическия живот има отношение на изчисление. Какво е отношението на физиката, на химията? Един учител питал един ученик: Я, Драганчо, ми кажи каква наука е геометрията? - Казва: Учителю, геометрията е наука за сполука. - И право е: без геометрия няма сполука

Та казвам: Вие влизате в окултната наука и, понеже не я познавате, казвате, че вие се занимавате с окултна наука. Но вие от нея малко знаете. Защото, ако не разбираш математика, геометрия, физика, химия, физиология, зоология, ботаника, как ще разбираш окултната наука? Тя е съвсем отвличена. Имате едно вътрешно понятие, имате едно чувство, което определя. Всяка една наука си има едно чувство, на което почива - чувствуваш в себе си знаеш ли нещо, или не знаеш. Запример, за да бъдеш метеоролог, трябва да имаш едно чувство: ти ще знаеш кога ще се развали времето; ти може да знаеш кога ще има вятър, дъжд, кога ще има сняг ~~може-да-знаеш-кога-ще-има~~ . Не само това, но ти може да имаш един сеизмограф, да знаеш кога ще стане земетресение; и туй може да знаеш. Може да знаеш кога ще има някои промени на Слънцето, ще има ли петна или не. Ти чувствуваш тия неща и тия ваши вътрешни чувства не може да ги разберете. Да кажем, някой път вие сте неразположен, казвате: Крайно съм неразположен! - А туй неразположение е едно налягане отвън върху кръвообращението. Когато времето е влажно или сухо, имате две различни налягания. Когато времето е бурно, имате пак друго налягане - неустойчиво. Тогава, - туй песимистично настроение се дължи на времето. Някой е крайно неразположен - едно съвпадение има на вашето неразположение с външното налягане. Някой път се

случва, че вие сте паднали. Него ден, като не разбирате законите, отношенията на законите, които съществуват в известно налягане, вие трябва тогава да вземете известни съображения, че няма да можете да ходите свободно. Запример, ако се вдигнете ~~кж~~ във въздуха като птица с крилата си, какво трябва да правите? Или, ако влезете в морето вътре, искате да плавате или да се гурните надълбоко, - какво трябва да правите? Рибите в туй отношение знаат много повече от човека. Птиците знаат повече от човека да хвъркат. По някой път вие подценявате птиците. Птиците са много учени същества, специалисти; рибите - в спущанията на тия дълбочини: като водолази слизат в дълбочините. Имат знание да слизат на най-голяма дълбочина, понеже могат да живеят дълбоко в водата. Ако човек влезе там, ще се задуши - изгубил е туй познание, което рибите имат.

Та ще се върнете - вие не може да изучавате окултните науки, ако нямате интуиция. Окултната наука без интуиция е непонятна. Човекът, който няма интуиция, мъчно може да се справи с окултната наука. После, спомагало на интуицията е едно вътрешно чувствуване на нещата, един усет. Те са спомагателни средства за изучаване. Аз, ако бих учил музика, щях да се ползувам от ръцете си; искам един тон да е правилен. Сега туй, което ви казвам, е теория. Вие го считайте теория, мислете върху него, не да го навие на пръста си. Аз, ако бих учил музика, искам най-първо да имам изражение на тона. Най-първо ще упражнявам първата фаланга на пръстите, за да имам яснота на тона. Ако искам да дам съдържание, ще упражнявам втората фаланга на пръста. И ако искам да има изражение тона, тогава ще упражнявам третата фаланга на пръста. Има начини на упражнение. Един музикант, който не разбира този закон, няма да знае както трябва, няма да пее както трябва. Той ще пее, но няма да има този тон никаква форма, няма да има съдържанието и няма да има изражение. Празно нещо ще има в тона.

Тие неща, които Природата е създала, не са произволни, те си имат предназначение. Тогава, ако вземете сега човека, ако той си проточи ръцете и краката и ако се завърти около пъпа, ще образува един кръг; ако свие ръцете и краката си и се завърти, ще образува една елипса с два центъра. Вие сте в едно елипсоидно състояние сега. И от двата ваши центъра, ~~се~~ линиите на силите, които излизат от единия център на вашата симпатична нервна система и на мозъчната система разنو се посрещат и разни отсечки образуват. Запример, в млади години се чувствуваш по един начин, на стари години се чувствуваш по друг начин; в млади години мислиш по един начин, на стари години мислиш по друг начин. Всеки ще мисли различно. Но за да мислиш, най-първо една постоянна величина трябва да имаш, т.е. трябва да схващаш нещата право,

трябва да ги проучавам. Запример, вие какво понятие бихте имали за любовта, без да я чувствувате, само с ума си да я схващате? Какво понятие ще имате за любовта тогава? Или какво понятие ще имате за истината, или какво понятие ще имате за мъдростта, ако само вашият ум работи? Какво понятие ще имате за мъдростта? Мъдростта има постоянна величина - има нещо, с което трябва да ви е ясна мъдростта, какво нещо е тя. Щом говорим за мъдростта, ние подразбираме светлината, нещо, което дава светлина и нещата ни са ясни. Щом говорим за любовта, ние разбираме живота, разбираме движението, което ние чувствуваме. В живота чувствуваме приятни и неприятни неща. Казва: Какво нещо е Истината? - Ти трябва да живееш в Истината, понеже като живееш в нея ще бъдеш свободен. В Истината ако живееш, свободен ще бъдеш. Извън Истината няма да бъдеш свободен. Ако не живееш в Истината, нямаш свобода. Истината носи свобода. Ако умът ти живее в Истината, той ще бъде свободен. Ако сърцето ти живее в Истината, то ще бъде свободно. И ако волята ти живее в Истината, тя ще бъде свободна. Който живее в Истината, той ще бъде свободен. В туй са всичките мъчни въпроси в живота, в туй ще се справиш много лесно. Свободен ли си, няма да кажеш, че това е възможно, онова е невъзможно. Всичко е възможно, но за всяко нещо има свое време. По някой път вие искате да постигнете всичко. Добре, може ли един певец да изпее една ария, която е дълга няколко минути, да я изпее наведнаж - да каже врът? Някой път искаме да разбираме всичко. То е невъзможно, защото животът е музика - той изисква дълго време ти да пееш. Някой мислят, че те може да се отделиш от живота. Казват: Аз искам да чувствувам всичките работи. - Младият не може да има живота на стария; даже старите, които в миналото живели живота на младите, и те са изгубили нещо и сегашните стари знаят половината. Сегашните стари, когато бяха млади, знаеха едно. Сегашните млади, които се раждат, тяхната младост е друга, тя не е като на старите. Следователно, вие младите като остареете няма да бъдете такива стари, както сегашните, други стари ще бъдете. Младите, които дойдат подир вас, и те ще се различават. Едно постоянно различие има. - Ние мислим, че ще бъдем като сегашните стари. - Няма да бъдете като тях. Съберете вие даже старите от една възраст, ще видите, че техните опитности са различни. Кажете ми сега: вие като остареете какви ще бъдете, какво ще мислите, какво ще чувствувате и каква ще бъде вашата свобода? Старият човек е онзи, който може сам да си запали свещта. Старият човек е този, който може сам да си донесе вода. Старият човек е онзи, който може сам да яде. Стар човек е онзи, който никога не пшкка, който върви по права линия. Казват: Ще остареем. - Хубаво, като остареете, сами ще си палите свещта, сами ще имате светлина и ще бъдете свободни. Старостта подразбира свобода в живота. В проява-

ването на стария човек сега разбираме, че старите имат нужда младите да ги гледат. Ами младите имат нужда старите да ги гледат. Кой кого гледа: младите ли гледат старите или старите гледат младите? При сегашните условия на живота старите гледат младите. Сега заблудението на старите е там, че те казват: Като остареем, младите ще трябва да ни гледат. - Там е заблудението. Понеже старите гледали младите като деца, какво трябва да направят в замяна на туй гледане? Имаш един приятел, който те целува ; какво трябва да направиш - и ти трябва ли да го целунеш? Две целувки не правят една добродетел. Една целувка е на място ; щом и двамата се целуват, не е на място. Единият трябва да целува, другият трябва да пасува, нищо повече. Правилното е това. Щом и двамата се целуват, те не разбират целувката. Сега нали малко противоречие имате? Питам: Ако вие идете при една круша и вие я обикнете, ще дойде ли тя с вас заедно да ядете? Вие ще вземете от плода ѝ и ще ядете. Тя ще гледа, ще ви обича и тя никога няма да направи това, което вие правите, - тя няма да обядва с вас. Не обядва с вас, но ви дава храна, услужва ви, без да яде с вас наедно.

Сега какво заключение може да извадите? Вие считате, че ваши приятели са ония, които ядат и пият с вас; че са ваши приятели ония, които мислят както вие в даден случай. Питам: От тия ваши приятели, които така мислят, колко са останали? Колко приятели имате, които ядат и пият с вас, на които вие може да разчитате? Но - сега само разсъждавам, това не е за да едно противоречие. И тогава какво трябва да правим? Вземам сега целувката на човека. Какво разбирате под думата целувка? Като целуваш може ли да говориш? - Целувката е един начин да мълкнеш, да мълчиш. Ти като целуваш ще мълчиш, пък онзи ще ти предаде един урок. Майката ли целува детето или детето майката? Кой кого целува най-първо? В Природата как е? Как мислите вие? Целувката - тя е едно средство, едно качество на съзнанието: целувка е, че ти разбираш един предмет. Онова, което разбираш и обичаш и целувката е един духовен опит. Ще опиташ. Онова, което опитваш, на тебе трябва да ти е близко. Ти не може да опиташ неща, които са далечни. Може да опиташ само онези близки^{те} неща, дето съзнанието е пробудено. Когато съзнанието на другото същество е пробудено, може да имате един контакт и тогава вече се образува запознанство, приятелство.

Сега, да се освободите от едно заблудение: вие мислите, че всичко знаете, че много знаете. Верно е, туй не го отричам в дадения случай, ~~ти~~ ти носиш едно шише от едно кило вода, казваш: Аз имам всичката вода, която за днес ми е потребна. - Заблудението е на друго място: тази вода ще ти стигне за един ден, за следния ден трябва да идеш да изпълнеш шишето. Трябва да изпразваш много пъти това шише. Това,

което се празни и се пълни, не показва, че имаш всичкото знание. Ти имаш достатъчно знания ; мислите ли, че ти, като целунеш един твой приятел, ще знаеш всичко? Не, не може. Ти си направил само една връзка. Целувката е връзка, която се прави в духовния свят. И ако тази връзка е направена правилно, тогава резултатите ще бъдат правилни; ако връзката е направена неправилно, тогава резултатите няма да бъдат правилни, последствията могат да бъдат лоши.

Сега, в какво седят лошите условия? Ти може да си вложил парите си в някоя банка и мислиш, че си се осигурил. Тази банка фалира и парите отидат. Не правете един влог не на място. В Природата всяко нещо, което правите, трябва да бъде разумно. Всичките неща трябва да бъдат разумни. Те са величини, на които всякога може да разчитате. Всяка една постъпка трябва да бъде обоснована. Ако една постъпка не е обоснована на този закон, трябва да се изправи. Казвам сега: По някой път има известни начини за наблюдение ; Природата е скрила обектите на тия наблюдения. Това се доказва, ако вземете локализациите на всички центрове в мозъка на главата. Представете си, че ние пробием главата дето е религиозното чувство, после пробием една дупка дето е причинността, на центъра на разсъждението отпред на челото направим две дупки, после две дупки направим отстрани на главата, дето е инициативата, дето е гневът на човека пробием две дупки над ушите, после пробием две дупки на малкия мозък, - какво ще забележите? Щом човек стане религиозен, мозъкът, дето е центърът на религиозното чувство, ще изкочи нагоре 4-5 пръста; щом престане да е религиозен, мозъкът ще слезе пак долу. Щом човек започне да мисли, да разсъждава, мозъкът ще изкочи на челото като два рога. Щом се влюби, веднага отзад ще изкочат два върха; и вие ще знаете, че една млада мома се е влюбила, щом има два рога отзад. После, ако пробием две дупки на мястото, дето е милосърдието, у онзи, който дава милостиня на хората, пак ще изкочат два рога. И тогава ще виждате да се показват рогове. Вие, като видите такъв човек, ще кажете: Защо са тия рога? - Казват: Тебе рога израстнаха ли ти? - Трябва да растат рогове - ако не растат рогове, не може да станеш човек. Трябва да имаш не един рог, но стотина рогове трябва да имаш. Обаче Природата турила над тия рогове, да не се възгордее човек, един капак, така че рогът не може да излезе навън. Това е, за да може човек да мисли по-правилно; другоячи човешкият мозък ще бъде изложен на големи сътресения. Сега роговете са скрити; те са големи рогове и малки рогчета. В мозъка има малки такива рогчета. Някой път, ако станат роговете така големи - някои хора имат такава опитност - роговете са толкова твърди, толкова напрежение имат, че разпукват черепа на човека. Тия рогове, като натискат черепа, раздвояват го.

Та сега, имате цял един свят за изследване. Вие седите и мислите какво да правите. Имате една мисъл: да свършите училище, да вземете диплома, че сте свършили гимназия, университет, след туй искате да ви назначат някъде чиновник или военен да станете. Хубави работи са те. След туй започните един еднообразен живот. Питам: След като сте били 20 години инженер, измервали сте земята, какво сте придобили? Какво ще добиете? Вземете една специалност, която рибите добили или една специалност, която птиците добили. Запример, конят мене надминава в бягането - той е специалист в бягането, той бяга повече от мене, аз не мога да се надбягвам с един кон. В туй отношение неговото знание е по-голямо, той знае повече, отколкото аз знаая за бягането. Някоя птица знае повече и от коня - тя бяга повече и от коня, тя хвърка.

Та вие сега ще изучавате окултната наука. Окултната наука е наука, която говори за онзи правилния живот. Запример, вие сте изучавали физиката на сърцето, вие сте изучавали физиката на ума. Трябва да разбирате свойствата на вашия ум, качествата на вашия ум. Трябва да разбирате качествата и свойствата на вашето сърце. Запример, какво е качеството на вашето сърце, какво е първото свойство на вашето сърце? Ако вземете физическото устройство на сърцето, - колко подразделения има? Нали то има две подразделения, които се делят още по на две части - четири килийки. В едната половина имате артериална кръв, в другата - венозна кръв. Значи в сърцето имате лошо чувство, това е венозна кръв. Добрите чувства, това са артериалната кръв на сърцето. Казва: Защо съм неразположен? - Венозна кръв имаш. Трябва вашата венозна кръв да мине през белите дробове, трябва да минат тия чувства, да се преобразят. При това вий всеки ден и в чувствено отношение трябва да се храните. Каква храна имате за сърцето? С каква храна вие си храните сърцето? Какво давате на вашето сърце, какво меню му давате? Меню на милосърдие, меню на вяра, меню на надежда, на приятелство, може да му дадете любов към Бога - то е най-богато меню. Какво меню ще дадете на вашия ум? Музиката е храна за ума. Ако нямаш музика, не можеш да храниш ума си. Наблюденията, които правите в обективния свят, то са обикновена храна за човешкия ум.

Та казвам : В училището, когато ние мислим, трябва да считаме, че ние с това храним своя ум. Зависи каква храна ще дадем на ума си - от това зависи успеха на ума. Сега, това влиза в стълкновение с разбиранията, които сега имате. При сегашното самовъзпитание ние казваме тъй: Човек трябва да живее добре. - Ти не може да живееш добре, ако не знаеш да храниш ума си. Да мислиш, то значи да се храниш. Ти можеш да бъдеш добър, ако не знаеш да храниш сърцето си. Да чувстваш добре, това е хранене. Чувствуването - това е хранене. Ти

не може да бъдеш добър, ако не постъпваш добре. Добрите постъпки - това са храна на човешката воля. Твоята воля не може да укрепне, ако ти не я храниш. Всяка една добра постъпка - това е укрепване на човешката воля. За да укрепне волята, ти трябва да я храниш. Волята ти - тя е като един лист за тебе. Ако нямаш възпитана воля, ти в живота не можеш нищо да постигнеш. Ако нямаш възпитано сърце, ти в живота нищо не може да постигнеш. И ако нямаш възпитан ум, ти нищо не може да постигнеш. Тия неща са потребни на човека. Един възпитан ум, едно възпитано сърце, една възпитана воля - то е завършен процес на едно възпитание, което трябва да почива на един закон.

Тогавя аз обяснявам друго. Ти казваш: **Аз обичам еди кого си.** - Туй какво означава? Онзи, когото ти обичаш, той е свързан и той ти дава храна или за ума, или за сърцето, или за волята. Той е като едно дърво и ти трябва да ядеш от неговите плодове. Ще укрепне или ума ти, или сърцето ти, или волята ти. Казвате: **Аз го обичам.** - Кой печели: който обича, или когото обичат? Онзи, когото обичат, винаги губи; онзи, който обича, винаги печели. Сега вие искате да ви обичат, нали така? Но всякога, когато ви обичат, вие ще губите. Синца търсите да ви обичат, но вие трябва да имате положението на дървото; не да бъдете дърво, но дървото в дадения случай е много по-умно от човека; - то е толкова търпеливо, даже има по-голямо хладнокръвие, отколкото Сократ. Вие се усмихнете и казвате: Отлично е това дърво. - Ти го считаш, че не е разумно. Как може от туй, неразумното, ти като ядеш плодовете му да станеш разумен? Питам: Може ли тебе глупавото дърво да те направи разумен? - Не може. - Не мислете, че онова, което мълчи, е глупаво. Ако вземете една съвременна грамофонна плоча, като я турите да се върти, тя говори. Тази простата плоча като се върти, от нея излиза нещо разумно. Плочата е толкоз скромна, че казва: Не търси тази разумност в мене - написана е тази разумност от еди кой си автор. - И тя, като се върти, ще говори. Сега в света всеки човек да бъде разумна плоча, от която трябва да намерим реалността. Всеки човек е грамофонна плоча. Понеже вие се изменяте, няма да бъдете такъв, както сте сега. Тогавя ще се измените. Ако действително бяхте една реалност, щяхте да бъдете една постоянна величина, но щом се изменяте, реалността седи другаде. Реалността тогавя седи във възпитаното ваше сърце, в възпитания ваш ум и в възпитаната ваша воля. Там седи реалността, но - извън онова, което вие виждате и знаете и извън онова, което вие чувствувате. Туй, което чувствувате в дадения случай, показва една реалност. Но реалността е в възпитаното сърце; онова, което сърцето може да задържи, то е реалното. Онова, което минава през сърцето и не може да се задържи, то е преходна реалност.

Казвам сега: Вие говорите за концентриране. Вие концентрирането ще придобиете в възпитанието на вашите клетки. Възпитание трябва на клетките. Безпокоите се заради нещо - безпокоите се не вие, безпокоят се клетките ви. Безпокои се вашият стомах, понеже сте му дали една храна, която не съответствува - безпокоят се клетките на вашия стомах, безпокоите се и вие. Или дишате нечист въздух - безпокоят се клетките на дробовете, и вие се безпокоите. Или внесли сте в ума една мисъл, която не реагира добре върху клетките на мозъка - безпокоят се клетките ви на мозъка, и вие се безпокоите. Най-първо трябва да дадете хубава храна на клетките ви и да учите техния език; всички да ви разбират и вие да им говорите. Като започнат да протестират, веднага да запитате къде е погрешката. Те ще ви кажат, вие ще я поправите.

Да допуснем, че вие имате едно чувство, никаква неприязненост имате. Представете си, че един ваш приятел счупил една ваша чаша, която ви е останала от-дядо-ви, от баба ви, от дядо ви. Счупил чашата, и вие веднага сте неприязнено настроен, че той счупил нещо много ценно. Какво трябва да правите? Счупил чашата ви - тази чаша защо е ценна заради вас? Какво имаше чашата, когато дядо ти и баба ти я оставиха? Ами че хубаво - ако чашата на вашата баба и ^{на} вашия дядо е ценна, не е ли по-ценен вашият мозък, не са ли по-ценни вашите дробове, не е ли по-ценен вашият стомах, отколкото всички тия неща отвън? Кое е по-ценно? Ти даваш важност на една чаша. Питам тогава: Откъде излезе чашата? Тя е от вашата ръка, вашата-ръка-е чашата е вашата ръка. Вие не сте стар човек, - щом се счупи чашата, ще кажете на частиците: Оберете се на едно място и не се делете! Аз не обичам делението, всички ще се съберете на едно място! - И чашата ще бъде цяла. Аз, ако имам една чаша, която дядо ми оставил, тя като падне, трябва да скочи, да не се жчупи. Казва: Счупи се чашата! - Щом се счупи чашата, тя ще ти причини бела. Ти задърж тия чаши на дядо си, които не се чупят.

Следователно, всяка една идея в нас, която се чуни, тя не ни трябва. Идея, която се огъва и не се чуни; чувство, което не се чуни и воля, която не се чуни нас ни трябва. Разбирайте: неща, които се чупят, турете ги настрана, не ни трябва, те са временни; пък онези, постоянните неща, те ви трябва сега. Тогава - ония опитности, които имате, използвайте ги. Аз, запример, когото и да е от вас мога да го примиря. Може да направя опит. Как ще го примиря? - Двама души, които са сиромаси, се мразят, не могат да се примирят. Дойде единият, дам му сто лева. Дойде другият, и на него дам сто лева. Дойде всеки пак - и пак им дам по сто лева. Започвам да давам и на двамата, виждам закона, казвам: Ако вие ме слушате, аз всякога ще ви гарантирам; ако не ме слушате, нито пет пари не ви давам! - Нали ще се обичат

тия двамата хора като им дам 10, 15, 20 000 лева? Направя им къща, създам им всичките удобства - ще се премахнат тия причини и ще се примирят тия хора. Когато двама души не се обичат, има причини за това. От какво произтича сегашната омраза в света? Ако някой заеме мястото на друг, той ще го намрази. Или, ако един учен е заел мястото на друг учен, той ще го намрази. Все за лични работи е омразатаж. Ти мислиш, че онова, което ти си желал, не си го постигнал. Ти се лъжеш. Онова, което ти ще постигнеш, никой не може да ти го отнеме. Светлината, която Бог ти дава, никой не може да ти отнеме. Храната, която Бог ти дава, никой не може да ти отнеме. Ония мисли, които ти са дадени, никой не може да ти отнеме. Сега, ако вие мислите, че някой ви взел вашата мисъл, вие се лъжете; вашата мисъл за вас остава, ако разбирате закона. Ако вземат мисълта ви, тази мисъл е счупената чаша на дядо ви. Нека си я носят накъдето искат.

Та казвам сега: Какво е вашето веруе. Вие казвате: Ние вярваме в Бога. - Ама имаш неразположение на духа; ако обичаш Господа, ти като мислиш заради Него, веднага туй ще изчезне. Като мислиш за Него и това чувство в тебе не се променя, твоята вяра е слаба. Сега, да кажем, искаш да опиташ дали един певец е добър. Щом си неразположен, хвани първата фаланга на показалеца - практически ще опиташ. После хвани втората фаланга и я подръж, после хвани и третата фаланга. Ако твоето състояние се измени, ти си добър певец. Ами че музиката е едно изкуство, едно изкуство, за да можем да се справим с ония сили на нашия ум, на нашето сърце, на нашата воля. То е спасително средство, което ни е дадено. В падението човекът е изгубил своята музикалност и от скоро време се появила музиката; от няколко хиляди години преди Христа туй чувство се пробудило в една музикална област. Музиката трябва да я турите като един метод на самовъзпитание, метод в вашето самосъзнание. Да кажем, сега вие искате да пеете, но се срамувате. Какво има да се срамуваш в къщи като пееш? Какво трябва да носи онзи тон на вашата вяра, с кой тон трябва да започнете? Как мислите? - Кажете ми вашето мнение. Какво ще измислите? Макар и да направите погрешка, нищо не значи. Кой цвят сега турите на вярата? Нали ясно син цвят турите на вярата? Ако е за усиляване на вярата, понеже небето има син цвят, като повдигаме очите нагоре, като движим очите нагоре, този цвят въздействува. С какъв тон трябва да започнеш, за да се образува вярата ви?

Сега аз бих желал някой да се поразсърди - ще дадете гримасите, когато човек се сърди какво прави. Или пък, когато искате да изкажете пренебрежение, искате да покажете някому, че нищо не знае, какво ще направите? Кажете, вие сте специалисти по това; то е наука, сега

аз го вземам като наука. Казвате: Аз не искам да знам нищо заради него! - Той говори едно, разбира друго: той не иска да знае нищо заради него, пък постоянно го държи в ума си. Казва: "Аз не искам да знам заради него!", пък дето седне, всъщност за него говори. Това не разбирам: казва, че не иска да знае нищо заради него, пък се за него говори. Понеже ти не искам да знаеш нищо заради него, пък аз се интересувам, искам да знам заради него. - Той започва да ми разправя се отрицателни страни. Аз превръщам тия величини. Той турил се тия отрицателни знаци: минус, минус. Казвам: Много добре, изваждай, изваждай. Той като извади всичко, аз взимам и събирам, събирам. Той изважда от торбата, остава с празна торба, аз напълня торбата, туря я на шията и тръгна. Кой печели: който изважда, или който събира? - Който събира. У вас има един човек, който изважда и друг, който събира. Този, който изважда, казва, че не се интересува; той казва още, че не си струва да се живее. Той започва да нарежда, че условия няма, че не е даровит, че не е талантлив, че няма пари, тялото му било хилаво, няма как да яде - той се изважда. Ти вземи сега, събери ги, туря ги в торбата. След като ги събереш, плати му нещо. Какво трябва да му платиш на него? / Все ще му платиш.

Един адепт среща един ученик, който се обезсърчил, не иска да живее. Среща го този адепт, запознава се с него. Ученикът казва: Дотегна ми да живея, не искам да живея! - Той го завежда в стаята си. Имал една голяма боа, куца я, тя започва да го гони, хукнал този ученик да бяга. След туй, като се наместил умът му на място, казва: Слава Богу, че се избавих; искам вече да живея! - Като го подгонила змията, казва: Искам вече да живея! - Казва: Струва си да се живее!

Нещастията в света, то са нещастията на този ученик. Вие сте се обезсърчили - ще дойде тогава някоя змия. Змията учи човека на ум и разум. Като се уплашиш, ти ще искаш да живееш. Ти си турял в живота си едно препятствие, което не съществува. Понеже не мислиш, понеже не чувствуваш правилно, не си концентриран, ти си турял неща, които не съществуват. Запример вие мислите: След 20 години какво ще бъдеш с мене? - След 20 години ще бъдеш точно това, което си сега. - Ама след 20 години ще бъдеш ли ученик? - Ще бъдеш точно това, което си сега. Ти си предполагаеш неща, които не знаеш. За да познаеш какво ще бъдеш след 20 години, трябва да имаш интуиция. Без интуиция ти нищо няма да знаеш, ти ще предполагаеш това, което не е, което никога няма да стане; ти ще предполагаеш, че нищо няма да добиеш. След 20 години ти ще постигнеш тия неща.

Сега да се опрем на основното. По какво се отличават младите от старите? Как схващате вие? Вие си кажете мнението. Тия, другите, са

изпитна комисия и те знаят толкова, колкото и другите. Вие сега се стеснявате, че другите знаят повече. Те знаят толкова, колкото и всеки от вас знае. Само че те се представят, че знаят ; пък никой от вас се представя, че не знае.

Сега, нали вие всички сте смели, но ако започне целият салон да серуши, всички ще излезете из салона. Значи - във всички има една предпазливост.

Аз да ви кажа по какво се отличава младият човек от стария : младият слиза, старият плува; младият е по-смел, иска да се качва; и старият има желание той да се качи нагоре, но той иска с аероплан. Старият никога не разчита на краката си, казва : С някой аероплан да се кача. Аз виждам един стар човек да казва: Аз ходих на Мусала. - Той ми казва: Аз казвам, че съм ходил на Мусала, пък не съм ходил. Като мисля с ума си, то е идеално - аз вярвам, че съм ходил и разправям на хората, че съм ходил, пък краката не държат. Краката не ми държат и пак съм ходил на Мусала : гледал съм го на картина, мислил съм, пък мисля, че съм ходил. - Та старите много обичат да се качват с ума си; а пък младите се качват и с краката си. Старите ходят с ума си, а младите с краката си. Старите обичат да плават - да се плува по водата е по-лесно. Младият се качва с краката си и слиза с краката си. Старият обича аероплан, или някой кон, или нещо да го носи ; той обича удобството. Когато обичате удобства в живота ви, това са качества на стария човек: той иска да има една каруца, или автомобил, или аероплан - удобства обича той. Казва: Туй е важно - концентрацията. - Не че положението на стария е лошо, но едновременно трябва да знаем кога сме млади и кога сме стари. Щом слизам и се качвам с краката си, ти си млад ; благодари на Бога. Щом си стар, искаш да ходиш с аероплан. Старият разбира какво нещо е водата. Аз съм виждал стари хора, които пращат някое дете да им донесе вода от най-хубавата чешма. Старият човек разбира качествата на водата.

Та трябва ви концентриране. Една мисъл, която ви безпокои : да можете веднага да работите. Вие как бихте изпели думата младост? Как трябва да се изпее "младост"? Най-първо на младостта ще турите **А**, което показва качване, след това има слизване и после пак качване. Ще се качим горе, ще натоварим коня си / буквата **М** /. Като изпеете **МЛАДОСТ**, най-първо да има качване, слизване и пак качване. / Учителят пее **м л а д о с т** /. Слизам долу в кладенеца / пее с постепенно понижаване на тоновете /.

Как ще изпеете : Едно време аз бях първият ученик, що в класа стоях; как ще го изпеете ? **Я** го композирайте. Понеже **Е**-то е закон за размножение, усилване, размножение трябва. Понеже в "едното" има един-

ство и размножение. Тогава, я изпейте "едно". Как ще изпее: Едно и едно правят две? В концентрирането човек трябва да различава ония хармоничните чувства. Концентрацията трябва да отдели организирани мисли, които носят благородните качества, от неорганизираните; понеже в нас ни пречат неорганизираните мисли, неорганизираните чувства и неорганизираните постъпки, и не само нашите, но и на хиляди поколения преди нас неорганизираните мисли ни пречат. Като излезем, ние се намираме в чудо. Ние сме пратени да организираме нашите мисли и всеки от нас може да организира своите мисли. При самовъзпитанието трябва да се организират мислите. То и в религията, и в морала организиране на човешките мисли трябва.

Сега вас ви е срам да изпее "младост". / Учителят пее м л а - д о с т, както един мъж, а после го пее, както жена би го изпяла /. Какво беше младост и старост? - Старият трябва да пее. Вие по някой път мислите, че не можете да пее. Аз съм слушал певци, които пеят. Трябва да правите упражнения в пеенето. В себе си пейте, мислете - пеенето само по себе си ще дойде. Неразположен си - пей. / Учителят пее : Колко съм неразположен днеска, колко съм неразположен днеска, колко съм неразположен, колко съм неразположен, неразположен, неразположен, неразположен. / - Пей така и ще ти мине. Като пее човек, неразположението ти ще мине. Като пееш "неразположен", тури НЕ запетая след НЕ и ще стане "разположен". / Учителят пее "неразположен", като изпява отделно НЕ и после РАЗПОЛОЖЕН /.

Концентрирането на ума продължава живота. То е икономия в Природата. Концентрирането е да не хабим своите енергии безразборно; всякога онова, което Природата ни дала, да го турим на време, да не правим излишно харчене. Не се безпокой : имаш един предмет, не виждаш ясно, - мисли, че може да го разбереш. Някой предмет не разбираш, - мисли, че може да го разбереш. Може в дадения случай мозъкът да няма светлина ; щом има най-малката светлина, нещата ще станат ясни. Човек трябва да работи, концентриране на синца ви трябва. Не се спирайте ; вие винаги обръщайте отрицателните величини в положителни. В всяка отрицателна величина има нещо положително, от което се ползвате. Сега пътят, по който човек се възпитава, са страданията, от които трябва да се ползвате всички. Съмнението, подозрението, маловерието, страхът - това такива отрицателни величини, в които ще турите една запетая. Неверие - турете една запетая след НЕ и ще стане ВЕРИЕ. Обезсърчение - турете запетая след БЕЗ и ще стане СЪРЧЕН . В обезсърчението има нещо неразбрано, то е на физическия свят. Тогава в себе си развивайте вашата вяра, развивайте вашата надежда, развивайте любовта си към науката. Всичките ония учени хора - изслушвайте ги. Всеки един учен човек да

ви е приятно да го изслушате. Всичките тия науки служат като метод за самовъзпитание. Ако човек изучава всичките поети, всичките философи от древността, — те са били сѐ хора музикални. Ти философия не може да разбираш, ако не си музикален. Ти, ако не си музикален, поезия не може да разбираш — тя сѐвсем друга поезия ще бъде. Ти и химия не може да разбираш, и физика, и геометрия не може да разбираш, и математика. Всички тия отвлечени науки — в тях има музика. Като дойде музиката в геометрията, тя се преподава добре. Както се преподава сега, тя се преподава без музика. Да кажем, едно математическо отношение, или една геометрическа фигура, или едни триъгълник турен — на един триъгълник да може да турите бащата, майката и детето. Това са живи сили, които функционират в един триъгълник. Ако този триъгълник е равноностранен, има правилни отношения; ако не е правилен, има една малка дисхармония. Ако двете страни на триъгълника са равни, а третата не е равна, показва, че резултатите не са правилни. Казвам: Нека в вас вашият ум, вашето сърце и вашата воля да съставят един равноностранен триъгълник, дето волята ви да служи на ~~вашия ум и на~~ вашето сърце, и на вашия ум; вашият ум да служи на вашето сърце и на вашата воля; и вашето сърце да служи на вашия ум и на вашата воля. То е закон: трябва служение — умът трябва да служи, после сърцето трябва да служи и, най-после, и волята трябва да служи. То е едно самовъзпитание: да мисли човек, да чувствава човек и да постъпва. Ако така постъпва, той ще може да се концентрира. Като дойде една болка, ти ще може да се концентрираш, че да отделиш тази болка от себе си. Може така дълбоко да се концентрираш, че може една болка да я изолираш в съзнанието си. Усещаш една болка в краката, някой път е непоносима, нетърпима, — ако нямаш концентриране, много работи ще те плашат. Много ученици, когато отиват да дават изпит, нямат самообладание, плашат се, треперят. Колко страх сте претърпели! Много мъчно е, когато човек дава изпит. Или ония, които дават концерт, онези, даровитите певци, те имат концентриране. Макар страхът да не може да се премахне, все таки в себе си имат едно верую. Казват, че всичко за добро ще бъде — и тъй става. Вие по някой път казвате: Какво сме придобили от окултната наука? — Вие една сте в предверието на окултната наука; туй, което знаете от окултната наука, то е предисловие. От всички сегашни науки трябва да разбирате какво нещо е всяка наука и тогава едва ще бъдете готови да разберете онази област на окултната наука, с която сте се занимавали. Понеже в света има известни области, където човек не е готов, — това не е за него.

Сега какво остава, кое е най-важното, кое остана в ума ви? — Коя е основната мисъл? Коя е основната мисъл, на която може да се спрете?

Вижте, в Христа имаше концентриране : шест хиляди души войници, които се подиграваха, - какво концентриране имаше Той! Седи концентриран, като че нищо не е за Него ; цялата нощ да Го изтезават - Той седи концентриран! След туй, на другия ден, турят Му кръста да го носи, Той е пак концентриран. Иде до едно място, казва: Не искам да го нося. И в ума на Христа мина друго нещо. Той има концентриране.

Когато дойде до изпитанията в живота, човек трябва да има концентриране. Ако няма концентриране, тогава ще дойде падението. Всякога падението иде, дето няма концентриране. Той се уплаши и веднага - свърши се изпита; мом се уплаши един ученик в училището, той забрави всичко, скъсват го. Като излезе, не знае. Казва: Забравих всичко!

Тъй че концентрирането трябва да се добие, то не е нещо, с което човек може да се роди; той се ражда с възможност да се концентрира, трябва да работи всеки ден за концентрация. Клетките си ще ги възпиташ, ще кажеш: Ще ме слушате ; ако ме слушате и аз ще ви слушам. - Всички ще ги насърчиш - краката ще насърчиш, ръцете ще насърчиш, очите, ушите, мозъка, каквото имаш - всичко ще насърчиш. Няма да внасяш никаква отрицателна мисъл в ума си; те ще дойдат, ти ще ги отстраниш, ще ги отделиш, както рибарят отделил окня риби, които не му трябва и ги хвърля в водата.

Мислете за концентрирането на човешкия ум, за концентрирането на човешките чувства и за концентрирането на човешките постъпки.

Само светлият Път на Мъдростта води към Истината. В Истината е скрит Животът .

13 лекция на младежкия клас .

26.II.1937 г. Петък, 5 ч.с.

С о ф и я - И з г р е в .

Д В Е Т Е Т Е Ч Е Н И Я

Отче наш .

Имате ли тема? - Имаме. - Каква? - Най-добрият метод за развиване на човешкото сърце.

Чете се темата.

Какво подразбирате под думата метод? Същественото на метода кое е? Какво нещо е същественото? Какво разбираме под думата сърце? Трябва да намерим неговото съдържание от туй, което съществува. Какво е предназначението на сърцето в човешкия организъм - физиологически какво е предназначението, какви са неговите функции?

От сърцето излизат две течения : артериалната кръв и венозната кръв, която отива по цялото тяло. Значи, организъмът при сегашните условия, за да може да изпълни своето предназначение или да може да съществува, непременно трябва сърцето да функционира правилно. Има едно движение и при туй движение какво трябва да има? Трябва да има една малка топлина, понеже, ако няма тази малка топлина, няма да може да има движение. Ако има това движение, тази топлина ако има, ако циркулира артериалната и венозната кръв, тогава организъмът може да прояви своя живот, да живее. Главното е животът. За да се прояви животът, трябва да има движение.

Тогава, какво подразбирате под думите най-добрият метод? Да кажем, ако в организма има само едно течение - артериалното, нямате венозното, - какво щеше да стане? Ако само даваш и никога не вземаш, какво ще стане? Или, ако само ~~само~~ вземаш и никога не даваш, какви ще бъдат резултатите? Трябва малко да разсъждавате.

Вие казвате: Човек трябва да живее, трябва да яде. Той дошъл сега да живее и да яде. - Кое е важното: да живее, за да яде или да яде, за да живее? Две понятия имате. Ако помислиш, че трябва да живееш, за да ядеш или трябва да ядеш, за да живееш, те са две различни положения. Сега вие не мислите. Не ^{не} чевискате да мислите, но ~~ж~~ да допуснем, ~~ж~~ че някой от вас е ходил на екскурзия и някой трън се забил в петата му; слушате една сказка и постоянно този трън, забит в петата, не ви дава спокойствие. Сказчикът говори едно, трънът казва: Слушай тука долу! - Кара те да мислиш за крака си. Сказчикът иска да работиш горе, а пък трънът иска да работиш долу. Ти с главата си мислиш, трънът казва: Ти с краката си трябва да мислиш! - Питам сега: Кой е на правата страна - трънът или сказчикът? Как мислите? - Сказчикът. Сега, външните условия ли са на правата страна или ние, които сме вътре? Външните условия казват: Ти трябва да живееш хубаво

Кое е сега важното: да се живее, или какво трябва да се прави? Да живее ли човек, или да умре? Антитеза е това - това са две противоположности: да живее или да умре. Някои от вас не искат да живеят, ама живеят. Някой от вас не иска да умре, ама ще умре. Някой от вас не иска да живее, ама живее. Искаш, не искаш - живееш; искаш, не искаш - ще умреш. Допуснете сега, че ние не говорим за земния живот. После, младост и старост са два полюса. Ти искаш, не искаш - ще бъдеш млад; после искаш, не искаш - ще бъдеш стар, ще остарееш. Сега може да питаш защо си млад, не знаеш. Може да питаш защо си стар и пак не знаеш. Защо живееш - не знаеш; и защо умираш - не знаеш. И тогава животът наказва хората. Като дойдат, че не знаят защо са дошли на Земята, животът ги бие. Като дойде смъртта, че не знаеш защо си умрял - и смъртта ще те бие. Животът ще те бие, защото не знаеш защо живееш, ще те бие. И смъртта, като влезеш в нея и не знаеш защо си умрял - и тя ще те бие. Смъртта ще те пита: Защо дойде при мене? - И животът ще те пита същото. Хубаво, сега как ще живеете, кажете ми? Вие сега сте млади, искате да живеете; как ще проявите вашия живот?

Сега ще минем на ред други разсъждения. Допуснете, че вие сте един човек, който сте дошли да живеете на Земята. Дадени ви са външни условия, даден ви един инструмент, цигулка, даден ви е и един лък или дадена ви е една китара. Туй е едно сравнение - може много сравнения да се дадат. Ако си гладен, ще седнеш, ще ядеш; ако не седнеш, няма да ядеш. Дадат ти една цигулка и един лък, ти казваш: Защо ми е това дърво и този лък? Ти ги вземаш, обръщаш ги, ама не знаеш да свириш - разглеждаш ги. Ако само ги разглеждаш и не свириш, няма да ти дадат да ядеш. Ще кажат: Аз турих цигулката да свири и лъкът е за свирене. - Но работата не се разрешава. Какво трябва да правиш, кое е важното в цигулката? - Трябва да свириш. Ако свириш, ще ядеш; ако не свириш, няма да ядеш. Какви ще бъдат резултатите от яденето? От яденето се поддържа животът. Яденето е проводник, за да дойде животът. Няма да живееш ти, за да ядеш, но яденето ще бъде проводник, за да дойде животът. Животът е същественото в дадения случай. Тогава казва: Защо трябва да живея? - Ти трябва да живееш, за да мислиш, нищо повече! Другият въпрос: Ако не можем да мислим? - Защо трябва да мислиш? - За да може да живееш. Казва: Защо трябва да живея? - За да мислиш. Знаете ли туй на какво мяза? Представете си: има направени две коледа, турени са някъде; колелата питат: Ние защо сме направени валчести? Питат: Защо нас ни направиха валчести, пък другите предмети са квадратни, кубични; а нас ни направиха обли? - И кажете защо са обли? - За да се търкалят, - ще имат по-малко съпротивление. Валчестите са, за да имат по-малко съпротивление. Защо трябва да бъдат гладки? - За да има по-малко съпротивление. Когато вие имате много мъчно-

тии в живота, вие не сте валчести. Значи, какви сте тогава? - Ъглообразни; следователно, имате страдания. Казва: Лесно се живее. - Друг казва: Много мъчнотии имам в живота! - Казвам: - Да те направят валчест. Турете две колела, те трябва да се въртят. Защо трябва да се въртят? Защото като се въртят ще се изменят известни разстояния. Някои същества ще се качат на тия колела, които се въртят, и ще дойдат до своята предназначена цел. Като се въртят колелата, ще дойде яденето. Като ядеш, ще дойде животът. Като дойде животът, ще почнеш да мислиш. Като започнеш да мислиш, ще дойдеш до живота. Затова трябва да се движат колелата. Туй колело се движи. ~~Туй колело се движи.~~ Казвам: Вие имате мъчнотии. Казвам ви: Всичките ваши мъчнотии са, защото не сте кръгли. Щом кажем, че човек трябва да мисли, той вече е едно колело, едно колело в движение. Сега туй е нова мисъл. Имате други съществени мисли. Казвате: Нас ни трябва същественото, реалното сега. - Но туй, което сега имате, реалното, то е отрицателно реално. Аз го познавам, че е реално. Та вие се намирате зимно време във - студено е, какво ще ви разправам философия. Ще ви разправам за някаква външна философия, че студът е противник на вас. Казва: Не ми разправай това, но топли зимни дрехи да ми дадеш имаш ли?; хубави обувца? - че да се предпазя от студа. - Казвам: Много добре. Сега туй състояние, тази зима колко време ще държи? Зимата колко време държи на екватора? / Няма зима там/. - Някои от вас сте били пътници, ходили сте, знаете. / - Няма зима, зимата на екватора държи няколко часа /. - Вечерно време е студено, скреж се образува. Тъй щото там зимата трае около 5-6 часа; 12 часа е най-много зимата на екватора. В умерените пояси колко държи зимата? / - Три месеца. / - А на северния полюс? / - Цяла година. / Как ще го обясните? То е предположение, че 9 месеца държи зимата там. Сега, как доказвате, че зимата на полюса е 9 месеца?, в умерените пояси е три месеца, а на екватора шест часа? Когато изгрее Слънцето на екватора, на полюса зима ли е? Но полюсът в дадения случай схващате другоячи; на полюсите има най-малкото условие да се живее физически. Полюсът съставя най-малката възможност за органически живот, а екваторът съставя най-голямата възможност; умерените полюси са по средата. Казвам: И вие в вашия живот имате екватор и полюси: екваторът - то са най-добрите условия, а вашите два полюса - то са най-малкото условие, при което може да се прояви животът. Ако вие се намирате на полюсите, какво трябва да правите? - Не трябва да оставате там, трябва да се предвижките към умерените пояси. Ако и туй не ви приляга, трябва да се движите към екватора. Вие може да се движите по протежение на цялата ваша з е м я или, казано другоячи, з е м я та - това е вашето тяло, с което вие разполагате, разните удове, които имате и те са на ваше разположение. Ние сега правим едно уподоб-

ление. Мястото са условията, при които може да се проявим. Да кажем, ти си областта на ръцете - какво ще правиш? - Ще работиш. Ти си областта на краката - какво ще правиш? - Ще ходиш. Ти си в областта на твоя мозък - какво ще правиш? - Ще мислиш. Ти си в областта на твоето сърце - какво ще правиш? Като влезе в сърцето, какво ще прави човек? / - Ще стане поет, ще излее чувствата си. / - Сега, кой ще ти продава стоката?

Сега, кой е най-големият противник в света? Де е злото? Ние имаме двама души неприятели, които ни спъват; единият неприятел е външен, другият е вътрешен. И двамата души неприятели постоянно са около нас, ходят около нас, интриги образуват. Те са майстори на интриги. Единият прави интриги отвън, другият прави интриги отвътре. Човек с тия двама врагове трябва да знае как да се справи. Имаме един неприятел отвън, един отвътре. Попитали един фелдфебел кои са вътрешните врагове. Знаете ли какво е казал? Кои са вътрешните врагове на отечеството? Сега аз бих желал да знам кой е вътрешният ваш враг? Я ми кажете: Намерили ли сте го? Не сте го намерили. Често казват: Условията. - Условията не са врагове. Условието е външият свят. Ами кажете кои са вашите външни врагове? Питали един женен мъж кой е вътрешният му враг. Казва: Жена ми. - Попитали един ученик: Кой е твоят ^{не} неприятел? - Преподавателят ми - той ми пише слаби бележки, еденица. - Попитали слугата кой е неговият враг. Казва: Господарят ми е - от него човек не може бял свят да види! - Попитали господаря кой е неговият враг. Казва: Слугата! * бели-колкото искаш! - Господарят е враг на кого? - На слугата. Те един на друг са врагове.

Та казвам сега: Кой е вашият неприятел? В какво седи днес най-голямата мъчнотия в живота? От къде произтича тя? - От стомаха. Без стомах сега живот не може да има. С него - зло; но без него - още по-зло. Един враг е той, нищо повече. " Ела зло, че без тебе по-зло ". Сега, какво трябва да правим с този враг стомаха? Този стомах е един господар, който иска да му се слугува. Той нито оре, нито сее, нито печели, казва само: Дай! - Хване те, казва: Слушай, ти ще дадеш нещо! - Ако не му дадеш нещо, изведнаж кресне; стане той, приказва - какво ще правиш! аз вземам фактите както са. Може да имаш каквато искаш философия, но ако един-два деня не си ял, веднага се събудят отрицателни чувства. От този човек искаш, от онзи искаш; тия хора ти се виждат неприятели, ако не ти услужат. Тогавя този стомах казва: Да имаше една кокошка! - Той вижда: една кокошка се разхожда и, като не може да вземе оттук, оттам, казва: Я откъсни и врата, или оскуби я. - И веднага живата кокошка отиде през стомаха и става един проводник. Кокошката се молила, казва: Остави ме! - Ти казваш: Ако

ти не влезеш в стомаха и не станеш жертва, ще ме бие. Аз трябва да те пратя при него, че аз да се освободя. - Какво трябва да се прави с стомаха? Стомахът е един джентлемен, обича три пъти на ден да се облича. С една дреха сутрин се облича, на обед - с друга и вечер - с трета. После обича да си легне, да се простре, да си почине. После, сутрин, ще дойде полекичка да го събуди, да не се смуги. Тогава пак ще се облече. Всичката мънотия седи в това: като дойде, да му дадеш неговите дрехи да се облече. Като се облече, вече е спокоен. После пак се облече в други дрехи. Като дойде време за спане - да му направим леглото да засни. Сега да преведем тази аналогия. Я направете един превод. На френски, на английски, на китайски, на немски, - какъв превод да направим? Мнозина сте езиковедци; кой език знаете? Вие сте специалисти на български език. Сега, какъв превод трябва да направим? Всичко това иносказателно значи: да дадеш необходимото на стомаха, никога да не пресицате стомаха - нито много гладен да го държите, нито да го пресицате. На стомаха трябва да му дадеш толкова храна, колкото е потребна, за да стане проводник на живота. Той си има една мярка. Стомаха как го възпитавате? Ако всеки час ядеш, ако шест пъти на ден даваш на стомаха да яде, струва ли това? Малките деца по колко пъти храните на ден? По някой път аз се интересувам от съвременното възпитание : - по 5 - 6 пъти стават да им дават да ядат. Много е! Според мене три пъти е достатъчно. Нека кряснат. Питам сега: Защо 6 пъти трябва да се хранят малките деца? - За да расте това дете. - Ами - казвам - ако го храните три пъти няма ли да расте? Ако го храните шест пъти колко ще израстне? И в яденето трябва да има съзнание. Храната е един проводник - ти ще ядеш най-хубавата храна, ако е физически. Ако искаш да храниш сърцето си, трябва да имаш най-хубавите чувства ; то е пак храна. И, ако искаш да храниш ума си, трябва да имаш най-хубавата храна. И ума няма да претоваряш, и сърцето няма да претоваряш, и стомаха няма да претоваряш. Всякога трябва да пазите много да не претоваряте сърцето си с непотребни чувства. Трябва да пазите ума си, да не го претоваряте с непотребни мисли. И да не претоваряте стомаха си с непотребна, ненужна храна. Вие сутрин какво давате на стомаха си сега? Колко храна му давате? Ако е мляко - по една или по две чаши ; ако ^{печена} е ^{крак} е ^{или} кокошка - по един ^{или} по два крака? Ако са сарми, по колко му давате? - по една, по две, по три, по четири? Ако е чорба, колко пъти наливате в паницата, колко му давате?

Представете си, че вие сте фирма " Иван Драганов " . Функционира тази фирма. След като функционира дълго време, какво трябва да направите с тази фирма? Една фирма, която нормално функционира, трябва

с своите клиенти всичките вземания и давания да уреди. Ако уреди всичките въпроси, добре ще функционира ; ако не уреди, не може добре да функционира. Добре, един ден вашата фирма ликвидира. Разглеждали ли сте вашите книжа - дали ще можете, като ликвидирате с фирмата, да се изплатят вземанията и даванията? Да остане нещо за вас, понеже сте човек, временно живеете някъде, - ще ликвидирате, ще идете в друга държава, ще се преместите от България в Англия, от Англия в Америка, от Америка в Русия или Германия, където и да е. Какъв ще бъде надписът на вашата фирма? Вие сте турили за цел фирмата "Щастие". Повечето хора турили тази фирма, някои турили фирмата "Богатство", други турили фирмата "Здраве". Коя фирма е най-хубава? Вие какъв надпис имате на вашата фирма?

Но да се повърнем към съвременния органически живот. В научните изследвания човек е дошъл до едно голямо противоречие - с яденето е дошъл до едно голямо противоречие, понеже замесил яденето с други неща. Той не е мислил само да задоволи глада си, но казва : **Апетит !** - **Апетитът** е крива посока на нещата. **Казва**: Нямам апетит да ям. - Каква е тази дума, какъв е коренът на тази дума? Тя е от латински произход : **апетитус** значи силно желание, страст. Да имаш апетит значи да имаш желание да възприемеш нещата. Ако всякога претоваряш стомаха си повече, отколкото трябва, какъв смисъл има това? След апетита ще дойде някакво средство-да накара стомаха да работи. Какво му дават? - Нещо отгоре да закуси, да го залъгват и той се отказва да работи. Какво му турят,- нали сте специалисти? Когато стомахът не функционира, какво вземат, за да може да се смила храната? Направят му едно турско кафе да пие, за да стане храносмилането; или му дават малко "аперитив" - така го наричат - да събудят апетита в него. Вземат едно кафенце или казва: Да взема сода с въглена киселина. Или някое лекарство може да вземе и т.н. Вие ще кажете: Като е беден човек, не работи стомахът ; като е богат, ще пие едно кафенце и ще стане добре. Човек може да бъде богат и може да бъде беден и пак да страда от двата случая. Сиромашът от какво страда, от какво страда сиромашът? - Че не си доял. От какво страда богатият? - Че преял. Единият страда от преяждане, другият страда от недояждане. Питам тогава: Онзи, който страда от преяждане, какво му трябва на него? - Сиромашия. Онзи, който страда от недояждане? - Богатство му трябва, на сиромаша му трябва богатство. Тогава, ако си богат, ще туриш нормално състояние - да не преядаш. На богатите ще кажеш: Аз досега бях богат човек, който преядах ; вече няма да преядам.-На сиромаша, като богат, ще кажеш: Аз бях сиромаш, не си доядах; сега искам да не остана да не си доям.

Гладен да не ходи сиромашът, сиромашът ще изхвърли недоядането, ще яде. Богатият ще изхвърли преядането. И той трябва да яде, но трябва да тури по-малко количество храна - толкоз, колкото стомахът е в състояние да я обработи, за да бъде тази храна полезна за тялото. Тогава законът е следният: когато смилането на храната, когато този апетит е правилен, тогава чувствата са нормални. Щом храносмилането е нормално, чувствата са нормални и мислите са нормални. Щом ти започнеш да мислиш малко неправилно, започваш да страдаш, чувствата не са както трябва и храносмилането не е както трябва. Значи трябва да имаш една диагноза на стомаха. Щом стомахът не функционира правилно, и мислите не са правилни, и чувствата не са правилни. Щом се поправи храносмилането, поправят се и чувствата и мислите. Щом се поправят мислите, поправят се и чувствата и храносмилането.

Сега, къде е щастието на човека, - понеже имаме фирма "Щастие"? Къде да го търсим щастието, отвън или отвътре? Аз ще ви дам един ребуо. Представете си, че туй щастие е толкоз деликатно, че му трябва един отличен автомобил, да се качи да го разхожда. Ако вие не го разхождате отвън, няма да имате щастие. Но понеже автомобилите са така направени, че туй щастие, което е в автомобила, го разхождате, един ден, като се развали автомобилът, не може да върви сам, какво ще прави твоето щастие в автомобила вътре? - Свърши се щастието! Какво ще прави в този автомобил? Представете си, че твоето щастие ти си го разхождал, но краката се парализират - като се спре автомобилът какво ще правиш? Щастието тогава се качва на гърба ти и ти казва: Носи ме сега. Преведете думите: Качи се щастието на гърба ти. Ти започваш да мислиш, че ще бъдеш щастлив, ти ще искаш да бъдеш щастлив. Казваш: Този вече ми дотегна да го нося! - Искаш да намериш автомобил да го туриш, че ти да седиш до него само така - да ти е приятно да седиш до щастието. Тогава ти си щастлив, че може да седиш с него рамо до рамо. Щом се качи на гърба, - много е тежко, не си струва! За да бъдеш щастлив, ти трябва да разбираш себе си. Ти в себе си имаш един господар. Човек трябва да разбира себе си: ти в-себе-си имаш един господар в себе си, на когото да служиш. Този господар е крайно възискателен; той иска яденето да е навреме готово, неговите мисли и неговите чувства да са на място, иска ти да му угодиш и по мисъл, и по чувство, и по ядене. Много възискателен е този господар - само да види да съгрешил някъде, веднага кипне. Ако не му дадеш яденето както трябва, ако не влизаш в неговото положение, ако на време не му хванеш някой автомобил или ако хванеш такъв, който хоска, той ще ти държи реч в автомобила: Ти си толкова глупав! * Такова хоскане в автомобила! - Казва: Знаеш, че може да те уволня, такъв слуга не искам! Внимателен

ще бъдеш, - още веднаж такъв автомобил да ми не докарваш, иначе ще те уволня непременно!

Какво трябва да се прави с тия лошите, но умни господари? Знаеш какъв е този господар. - Има един анегдот: Сдружили се огънят с дървата; той си правел договор отдалеч - казва: Времето ще бъде топло, при мене ще бъдете добреж. - Огънят не казва истината каквато е; дървата мислят, че всичко ще върви добре. Огънят на огнището казва: Вие те всичките дървета, които са израсли, аз ги направих да растят и плодове да дават. - На сухото дърво казва: Ти като дойдеш при мене, като тях ще станеш. - Вие варвате ли, че сухото дърво, като дойде при огъня, ще стане като другите дървета? Как мислите? Като се свързало сухото дърво с огъня, какво станало? - Изгоряло. - Какво станало като изгоряло?

Да се повърнем сега, в живота, да кажем, че вие сте недоволни. Всички вие тук се си имате по едно недоволство. Я един от вас да каже защо е недоволен; ако не ми кажете истината, няма да се оправят работите. Сега ще ми кажете от какво сте недоволни; къда ли нямаш, автомобил ли нямаш, дрехи ли нямаш, обуца ли нямаш, най-същественото, или библиотека, или книги; или - че пари нямаш? Какво нямаш? - Най-същественото ще ми кажеш. Аз ще определя: Ако си български шивач, какво ти трябва? - Един метър, едни ножици; ще ти предложат плата, ще дойдеш да го кроиш. Ако имаш ножици, напръстник, игла, метър - то е същественото. Като имаш това, ще донесат плата, ще го премериш; този човек е моделът вече, който имаш пред себе си; скрояваш дрехата, ще я ушиеш, ще вземеш нещо. Научно на един шивач какво му трябва? На един търговец какво трябва? - Пари и стока. На един гладен човек какво му трябва? - Ядене. Казвам сега: От какво си ти недоволен? Виждам, че както са написани буквите на твоята фирма, има едно малко недоволство.

Когато отивали българските помаци да си правят джамия, трябвало да секат дървета в гората и да не кажат нито една българска дума. Те говорили на турски, казвали, че дървото е хубаво, високо, гладко, но накрая казвали, че на върха е малко кривичко. И думата "кривичко" казвали на български. Щом кажат една българска дума, от такова дърво джамия не става. - Тогава, то мяза на онзи анегдот, дето един се оплакал от жена си на съдния и той я осъдил да я обеси. Съдния казва: Ще намериш едно дърво, най-хубавото дърво, и на него ще я обесиш. Преди да я обесиш, ще ѝ кажеш най-сладките думи. Ако ѝ кажеш една лоша дума, не може да приложиш закона. - Питам сега: Този, който беси жена си, какви думи трябва да ѝ каже? / - Да не я беси!/. - Ако не я обеси, тя ще го мъчи. Той искал да се освободи от нея, говорил ѝ

много любезно. Казва: Ти беше при мене един отличен ангел, като дойде ти донесе всичкото щастие. По-добра жена от тебе аз не съм намерил. - Тя го гледа, но той казва: Веднаж ти плю направо на лицето ми и всичко се обърна наопаки.

Та сега всички вие все започвате с последната плюнка. Тя защо плюла? Не че искала да го наплюе. Как ще ми обясните? Сега обяснете ми защо жената плюла на лицето му? - Тя била на гости, че яла мьчносмилаема храна ; като му говорила, повърнала всичкото ядене на лицето му, без да иска. Той това счел за голяма плюнка. Казва: Тогава, като ме заплю в лицето, такава плюнка никога в живота си не съм виждал. Той не я обесил, понеже казал, че го заплюла. Върнал се при съдията, който казал: Защо не я обеси? - Казва: Защото ме заплю и не е заплатила последната плюнка, исках като плати тогава да я обеса. - Кажете ми сега какво решил съдията? Делото пак стои заведено. Тя го заплюла и за плюнката не платила - каква глоба ще ѝ наложи съдията за плюнката? Казва: Да се повикат свидетели. - Как тъй онзи дал лошото ядене ; на гости такова ядене дава ли се, че да се образува плюнака? Едно дело, което не е разрешено. От 8 000 години се води това дело и не зная как ще се разреши. Ако някой от вас е съдия, не-онак как ще го разреши? Или за съдия не ви бива? Как трябва да го разреши съдията? / - Щом не могат да живеят, да се разделят./ - На че не могат да живеят, - всичкото е в плюнката. Тази плюнка трябва да излезе из устата навън.

Трябва една нова философия на живота. От тези противоположности не може да се избегне. Страданията ще дойдат, лошите мисли ще дойдат, смъртта ще дойде, богатството и сиромашията ще дойдат. Няма да остане нещо, което да не дойде - всичко ще дойде. Туй трябва да знаете. Не мислете, че като сте дошли на Земята всичко ще ви дойде изведнаж, но по пътя, по който вървите, всичко ще ви дойде. Трябва да бъдете с всички средства, да разрешите правилно въпроса. Защото като пътувате, зимата ще дойде и зимно време трябва да бъдете облечени добре : да имате хубави топли дрехи, обувци, снаряжения, храна и, като дойде зимата, всичко да имате. Не трябва да се осланяте, че зимата няма да дойде. Когато дойде и хубавото, и лошото - за всички условия трябва да бъдете готови. Тогава, като дойдат страданията, какво трябва да правим? Ако човек е преял, какво трябва да прави? Той трябва да повърне храната. Щом много си ял, бръкни с пръст в гърлото си и всичко отвътре да излезе навън. То е спасението. - Ама аперитив. - Никакъв аперитив! Бръкни в гърлото да излезе всичко навън, изхвърли го навън. Пий малко топла вода да се промие стомъхът, да се пречисти и след време вземи една круша или една хубава ябълка или чаша мляко с хубава кифличка. Лошата храна трябва да се повърне назад.

След това малко ще закусиш.

Да кажем: двама души не могат да живеят добре. Защо не може да живеят? - На единия кракът е изкълчен, на другия кракът е счупен, - може ли да живеят заедно? Ще идете при онзи, на когото кракът е счупен - при всяко побутване кракът е чувствителен. Онзи, на когото кракът е изкълчен, и той не иска да го бутат. Питам: Тия хора, с изкълчения и с счупения крак, трябва ли да живеят на едно място? Трябва да бъдат на отделни места, да има баня, двама души слуги при единия и при другия двама души слуги, да има по един лекар специално за тях. Постоянно всеки ден трябва да се правят особени превръзки, компреси; тъй, голяма етикеция се изисква. Някой човек не може да му угодиш: - на болния може ли да му угодиш? Вие угаждали ли сте на болните хора? Болният ще ти каже: Много си прост, невежа - така бутат ли се! Че малко по-внимателен бъди! Не си учил много. - Аз може да му кажа: Че и ти не си учен - защо скача, че си счуил крака? Ами че и ти си първокласен невежа, не знаеш как да ходиш - защо си счуил крака? Че и онзи, който си счуил крака и онзи, който го изкълчил - и двамата не знаят да ходят.

Ти си нещастен - това показва, че не си живял както трябва. Сега ти търсиш своето нещастие изключително в външния свят. Има известни условия в външния свят, но не е виноват целия свят заради тебе. Наполовина е виновен светът, наполовина си виновен ти.

От какво тегли човек най-първо? Най-първо сегашните хора теглят от езика си. Как теглят хората от езика си? Един аристократ, на когото езикът е много дълъг, той обичал много да ругае слугите си: "Магарета", "говеда" - всичко туй казвал на слугите си. Веднаж, като го арестували, той по същия начин наругал стражарите. Казват: Я му ударете 20 тояги на този! - Като изял боя, той поумнял. На стражарите не трябва да се говори "магаре", понеже ако някой им каже магаре, дърво има. - Казва: На слугите си може да кажеш, но на стражарите - трябва да се пазиш. - Казвам: Този човек явно не съзнава своята погрешка; при лошите условия, като се нахвърли, ще го наложат. Казват: Тук има ред и порядък, тук ти си слуга, не си ти господар; знаеш, че държавата е господар. Ти, щом нарушиш закона, ще платиш. - Вие нарушавали ли сте законите? Че защо страдате? - От вашия ум, от вашия господар. Вие сте като този богатият човек като ви усетят. Аз ви слушам вечерно време по радиото - аз имам едно радио и зная защо вие страдате. Някой от вас седи и казва: Досега аз мислех, че Господ е много умен. Но аз както живея. . . . - Вие говорите лошо за Господа и този Господ казва: Я му ударете 20 тояги! - Вие имате един слуга,

казвате: Господ не му дал ум. - Вие веднага обидите Господа. Казвате: Направил го такъв лош! - Обвинявате Господа. Казваш: Господи, пари нямам, здраве нямам, жена ми е лоша, децата - лоши. Не може да уча, паметта ми отслабнала, - това не ти дал, онсва не ти дал, може ли да бъдеш щастлив!? - Не може. Или вие имате един приятел, струпвате всичките погрешки на него, казвате : Аз това съм направил. - Щом той направи погрешка, вие я виждате, не сте готови да му простите изведнаж, но изведнаж изнасяте погрешката. Какво трябва да се прави с погрешката в дадения случай? Никога не бързайте да си дадете мнението - каквато неприятност да дойде в вашия ум или в вашето сърце, не си изказвайте мнението. Някой ще каже: Я си кажи мнението. - Ако някой ме пита ^{за} моето мнение, аз ще се ползвам. Или, ако вие си дадете мнението, какво може да се ползвате от едно мнение? - Нищо не може да се ползвате. После, нали вие казвате, че сте беден човек? Ако кажете, че сте беден човек, истина ли е това? Най-първо научете се да говорите истината. Най-първо отучете се да не говорите лъжливи факти. Ти имаш едни отлични очи, отлични уши, нос, уста, здраво тяло, - казвате, че сте беден човек и съвсем сте закъсал. Не говорите истината - това е факт, но не е истина. Ти не живееш в истината. Ами представете си, че вие живеете в един свят, дето един богат човек изгубил окото си. Ти имаш отлични очи и едно твое око може да го пресадят на богатия и ти дават един милион долари да ти извадят окото и да го турят на богатия. Срецам те, - на богатия окото се наместило, но твоео око излязло. Защо, коя е причината, че излязло окото? Защо продаде окото?

Вие писахте за най-добрия метод да се премахнат мъчнотите, да се справите с своите мъчнотии? И ми дайте един метод и да направим един опит за новия метод. Прилагането на един метод не е вечен закон. Методите постоянно трябва да се смекият. Метод е човек да диша; едни хора дишат плитко, други - дълбоко и т.н. Каква е нормата за пълното дишане? Доброто дишане в Природата има едни определен закон. В една минута колко вдишки трябва да вземаш? По колко секунди трябва да трае вдишката? Правилно през къде трябва да вземаш въздуха - през устата или през носа? През носа е доброто дишане. Когато превърнем дишането в нормално състояние, то трябва да става много правилно, много хармонично. Човек, като диша правилно, никакво хъркане няма, - като спи, като турим ухото, гладко е всичко, няма пъшкане, нищо няма, той като че е мъртъв. Само коремът се повдига, от устата нищо не излиза, тихо и спокойно спи. То е здравословното състояние. Значи дотогава, докато в твоео съзнание има постоянни пертурбации, ти не дишаш правилно. Ти постоянно мърмораш в себе си, недоволен си от едно, второ, трето, четвърто - дишането не е правилно. Дишането е свързано с човешката мисъл, свързано е с човешките чувства. Дишането е свързано и с мисъл-

та, и с чувствата, свързано е и с храносмилането. Ако не дишаш правилно, и храносмилането не е правилно, и мисълта няма да бъде правилна, и чувствата няма да бъдат правилни. Ако храносмилането не е правилно, и дишането не е правилно, и мисълта няма да бъде правилна, и чувствата няма да бъдат правилни. Такава зависимост има. Най-първо трябва да уредиш дишането, или храносмилането, или ума, или чувствата или стомаха. Се трябва да уредите едно противоречие. Ти нямаш пари, - по кой начин трябва да уредим това? Най-лесната работа е да уредим този въпрос - то е най-лесно, като знаем.

В древността отишъл един беден човек при един адепт и се оплакал. Казва му той: Аз ще те избавя от твоята сиромашия, но ще ми обещаеш винаги да бъдеш доволен в живота, да казваш, че е добро, не само да го кажеш, но да го чувствуваш. Трябва да постъпваш така и когато си разположен, и когато не си разположен. Ако ми обещаеш, аз ще уредя този въпрос за сиромашията. Трябва да ми обещаеш. Помни - казва - че ако не ми изпълниш, ще бъде два пъти по-лошо, отколкото сега. - Той бил млад човек. Някой княз излиза с своята дъщеря на разходка. По едно време става промяна, пертурбация някаква - става студено, понижение на температурата на 35 градуса. Влезли те в една хижа, треперят. Казват: Всички ще замръзнем! - Праца го с една кутия кибрит и казва: Ще кажеш: "Аз ще ви дам огън, но е много скъп - една клечка кибрит ми струва един милион, много скъпо". - Те му дават един милион за една клечка. Отива богатият, отива и сиромашът. Казва: Колко ти струва? Тази твоята не струва повече от живота; половината от богатството ще ти дам, колкото и да струва. Иначе тук ще измрем! Какво ме интересува мене богатството, ако умрем. То не струва повече от нашия живот. - Сиромашът запалил огъня и си урежда своята работа.

Кои са кибритените клечки сега? Всяко запалено чувство е една кибритена клечка, - да знаеш само как да го запалиш. Мисълта е друга: нали по кутията ще мислиш как да прекараш правата линия. То е мисълта. А пък тази мисъл, тази кибритена клечка ще се запали. После, в какво седи постъпката? - Ще туриш запалената клечка в дървата, и ще се запалят. Най-първо ще кажеш: Ето една мисъл. То е запалената клечка; това представя дървата. Туриш една кибритена клечка, запалит се дървата и се свърши въпросът. Значи всичкото щастие зависи от това: как теглиш. Като запалиш кибритената клечка в ония условия, които са дадени, не търси други условия. Ако ходиш сега да търсиш други условия да запалиш клечката, че дърва да търсиш .... Ти ще запалиш тази клечка, когато всичко е събрано на едно място. Щом дървата са събрани, ще цъкнеш. Не са ли събрани дървата, няма да цъкнеш кибритената клечка. Като събереш дървата, като нагласиш камината с дърва, тогава ще цъкнеш при

един завършен процес, когато всичко е готово. Най-хубавият момент е когато процесът е завършен. Една мисъл се завършва, само когато всичките условия са готови. Ако ги няма условията, казвам: трябва да се работи. Работата подразбира: всичките ония условия отвън, условия, които са необходими за нашето участие. Ако са далеч, трябва да ги приберем на едно място.

Сега какво разбрахте, досега какво разбрахте? Сега каквото разбрахте, каква разлика има от онова, което по-рано бяхте разбрали? Разликата е следната: че досега температурата беше нула градуса, а сега е десет градуса над нулата. Какво става при десет градуса над нулата? - Водата може да се пие. Може да е 10, 15, 20 градуса над нулата и под нулата; какво представя това? Под нулата имаш най-лошите условия, над нулата имаш добрите условия. Нулата е винаги на мястото, тя показва посоката на добрите и на лошите условия. Тогава твоето участие може да бъде отвън. Това аз схващам другоячи. Ти искаш да направиш една баня. А е банята, В ти си отвън - ти отвън ще я направиш. Дойде дъждът, направиш банята. Но в тебе се заражда желание да идеш - тогава ти плодовете ще ги туриш вътре в себе си. Следователно, при една баня отвън и при едно ядене отвътре участието ще дойде. Добре, но с една баня отвън и едно ядене отвън участието иде. Вие чухте ли хубаво? - При една баня отвън и едно ядене отвътре, участието иде; а при една баня отвън и при едно ядене отвън участието иде.

Сега основната мисъл? Коя е основната мисъл? При новите условия кое искате: ти да бъдеш пръст на един богат човек, който умира вече, ще го заровят, и турят един пръстен на пръста; или трябва да бъдеш пръст на един беден човек, който се ражда, че трябва да работи? Я този въпрос кажете ми как да го разрешим? И да бъдеш на пръста на богатия, или да бъдеш на пръста на бедния? Кое е по-хубаво? - Второто положение е по-хубаво. Вие искате първия пръст на богатия, който умира. Откажете се от това. Вземете първия пръст на сиромаша, който се ражда - идете да работите. Каквото и да се случи, вие ще дойдете до първия пръст на богатия. Сега ви трябва първия пръст на сиромаша. После ще ви дотрябва пръста на богатия. Сега кое бихте предпочели: богатството, елмазения пръстен в гроба или пръста на сиромаша? Животът в сиромашията е за предпочитане, отколкото смъртта в богатството. Предпочитайте живота в сиромашията, отколкото смъртта в богатството. То е смисълът, разрешението на двете антитези. Хората искат богатство, но в богатството е смъртта. В сиромашията е животът. Та - животът е винаги за предпочитане.

Тогава, законът е пак верен: любовта е винаги жива при страданията. Помнете това. Кои са онези, които оценяват любовта, които се радват или които скърбят? Кой може да те обича повече: сиромашът или

богатият? Изпъкналата ли паница събира повече или вгълбнатата? Вгълбнатата. Запомнете сега: животът при сиромашията е за предпочитане, отколкото смъртта при богатството. А има едно положение: един ден сиромашията ще се примири с богатството, та тогава животът и смъртта ще се примирят. Животът и смъртта не се примиряват; щом богатството и сиромашията се примирят, тогава животът и смъртта ще се примирят. При сегашните условия вие не ги примирявате. - Само възприемайте живота. - Живот без богатство не може да имате. В света има само един човек, който е богат - той е първият човек. Всички други, които са излезли от него, са сиромаси. Сега нали вие искате да бъдете богати? Тогава, за да бъдете богати, вие трябва да обичате първия човек. Той е вашият баща, първият, който ви е родил. Нали бащата е богат, синовете мовете може ли да бъдат богати? Краката богат ли да бъдат богати? Но те са слуги. Ръцете, ушите, очите, стомахът са слуги. И онзи, който разполага с всичките условия, да съображава, - то е разумният човек, който живее. Той е господар. Вие към този господар ще се отнесете, той разрешава въпросите. Временните господари оставете. Вие завземате ролята на очите, ушите, краката, искате да бъдете господари. При тези условия, при които сега живеете, като крака, ще ползувате да бъдете добри; като ръце - да бъдете справедливи; като очи - да бъдете истинолюбиви; като уши - да бъдете умни; пък като обоняние - да бъдете деликатни; а пък като език - да бъдете сладки и като пипане - да бъдете меки. Те са качества, които човек трябва да ги има в себе си.

Сега, за следния път разработете тази лекция по свой начин. Изкарайте всички противоречия, колкото ги имате, изкарайте ги навън. Каквито противоречия ще се явят - изкарайте ги; всички няма да ги разрешим.

Разработете тази тема: Най-добрият метод за развитието на човешкото сърце. Кой каквото е запомнил от лекцията, разработете темата по особен начин. Практически да се приложи, понеже всички сте закъсали; някой закъсал в мислите, някой закъсал в чувствата. В много работи сте закъсали; работата трябва да се оправи и да дойде в нормално състояние. Може инсталацията да е много хубаво направена, но завъртите ключа - няма ток; или, като завъртите ключа, лампите не горят. Щом не се палят всичките лампи, инсталацията някъде е повредена. Трябва да се намери погрешката - дали е в инсталацията, или в жиците, или в крушките. Трябва да се подобри инсталацията, да се подобрят и крушките и всичко да дойде в нормално състояние, за да може лампите да светят, когато завъртите ключа.

Само светлият път на Мъдростта води към Истината. В Истината е скрит Животът.

14 лекция на младежкия клас .

5. III. 1937 г. Петък . 5 ч. с.

СОФИЯ - ИЗГРЕВ .

МУСКУЛНО И НЕРВНО НАПРЕЖЕНИЕ

Добрата молитва .

Имате ли тема? - Разработка на миналата лекция. - Четете.

Чете се разработката.

Сега, не е необходимо всички да бъдете готвачи. Но сè таки човек трябва да знае да готви. Кое е необходимо при яденето? - Да знае човек, ^{КАК} без да яде.

Сега, трябва да има една връзка - когато се разглежда един сложен въпрос, трябва да има една връзка. Да кажем, ако ви се даде една тема. Вземете да развиете за другия път темата: На какво почива здравето или основите на здравето. Някои смятат - в външната обстановка, в парите, в условията. Много работи има в здравето ; това са сè условия. Колцина от тях ще развият предмета тъй, както трябва.

Та често ученици от един клас се намират в едно противоречие. Представете си 20 души ученици, които следват един висш курс, както вие, и всеки има по един цирей в хълбока си. Питам: Ще могат ли тия ученици да слушат онзи професор, който разправя и може ли да разбират въпроса, който професорът разправя? Циреят ще попречи. Когато той разправя, половината не ще могат да го слушат, - съзнанието им ще бъде ангажирано от болката. Не може един предмет, който вие не разбирате, да ви интересува. Може да ви говоря върху един предмет, може да ви говоря върху музика. Всички музиканти няма да станете, но музиката има едно приспособление. Всеки един човек трябва да знае един предмет. Може да не ^е певец, не е необходимо той да е роден певец, но той е роден да бъде певец на себе си; или, ако не, той трябва да плати някому да му пеят. Или сам трябва да пее, или други да му пее. Трябва да прави разходи, в годината по 400 - 500 лева, само за да му пеят. Сега въпросът е колко трябва да платите на един певец. В София, за да докарат един виден певец или един виден пианист, колко му плащат? Най-малко от 20 до 30,000 лева. Онези, големите музиканти или певци, изискват много. Имат право. Вие ще кажете, че е скъпо. Че онова, което те харчат в България, струва няколко милиона. Той ще вземе 100,000 български лева, - като ги преведете в валута, колко струват? Колко правят 100,000 лева български, ако вземем, че 1 български лев струва 10 стотинки? - 10,000 лева; + като ги намалите десет пъти, стават десет хиляди лева. Сага това са пак посторонни въпроси: вас не ви интересува, че някой певец дошъл от странство, че пъл и че му дали 10,000 лева; този въпрос вас не ви интересува. Но представете си, че

аз ви интересувам в музиката ; казвам на всинца ви, че има един толкова гениален певец, че който го чуе, веднага се събужда умът му; който го слуша, и той става гениален. Всички вие ще искате да го чуете. Понеже искате да бъдете даровити, ще намерите пари за концерта, оттук-оттам на заем ще вземете. Казвате: Не искам да харча парите си, едва имам да преживея, какво ще ходя да си харча парите.

Тогава на какво се дължи гениалността на един човек? Вие сте учени хора, някои от вас сте свършили университет. На какво се дължи мускулното напрежение и нервното напрежение? - кажете ми. По какво се отличава мускулното напрежение от нервното напрежение? Това е научен въпрос. Задайте го на вашите професори да разяснят тази тема. Може да се говори много, но да се постави на опит. На какво се дължи мускулното напрежение? Мускулното напрежение е прекъснато, то е статично, в него енергията се проявява като в една граната: падне - пръсне се, падне - пръсне се. Това е мускулното напрежение. А пък нервното напрежение започва много тихо, като светлината, и постепенно се усилюва, усилюва, докато дойде до центъра. Нервното напрежение се отличава с постепенното усиливане, мускулното изведнаж се проявява. Затуй в това напрежение, ако не знаеш как да упражняваш мускулите, може да осакатиш някой мускул. Казвам: Вие някой път искате да изучавате мускула и го напрегнете. Всичката слабост на някой ученик седи в това: че напруга мускулите, вместо да напрегне нервите на мозъка. Законът е там: че всякога трябва да заповядваш от нервната система. От малко започни, не можеш като с мускулите ~~изведнаж~~ изведнаж. Вие искате наведнаж да станете даровити. - То е мускулно напрежение. Вие искате наведнаж да нарисувате една картина. Не, ще започнеш тихо и спокойно в рисуването. Или започвате с един предмет и искате изведнаж да го проучите. Да допуснем: имате слаба памет, искате да развиете паметта. Как ще развиете паметта? Има разни школи за развиване на паметта. Учил ли е някой от вас по тия системи? Доста пари се плащат, за да се научи системата. Но се таки най-добрият метод, най-естественият метод, по който ти можеш да научиш нещо, е : този предмет да те интересува, ти да може да го обичаш и той да привлече вниманието ти. Или аз казвам: Всеки предмет, който влияе на твоите мускули, а не събужда твоите нерви, не може да се интересува от него. Онези хора, които имат слаба памет, имат слабо нервно напрежение; мускулите са напрегнати, нервите не са. Онези хора, които помнят или които мислят, у тех и двете системи са в напрегнато състояние. Сега - даже това е един въпрос, който трябва да проучвате - как ще си обясните мускулното напрежение и нервното напрежение? Как ще събудите мускулното напрежение и как ще събудите нервното напрежение? Да допуснем: Вие вземате един камък,

искате да го хвърлите; в какво направление ще го хвърлите? Най-първо вие имате една мисъл, давате едно напрежение преди да хвърлите камъка, после вие хвърлите камъка и забравите. Казвам: случва се по пътя, когато някоя идея или някое чувство в нас минават като посторонни камъни, които сме хвърлили. Някой път може да вземеш някой камък, хвърлиш го - и не остави дълбоко впечатление в мозъка. И ония мисли, и ония чувства са посторонни, които събуждат един душевен поток. Под думата подтик и подтиквање трябва да подразбирате прекъсване на движението. Под думата подтик някой път означаваме такива подтици - слаби и без усиливане. Непривривност трябва да има, подтикът трябва да бъде непривривен. Например светлината в Природата е непривривна, Слънцето не изгрява изведнаж. Кои са били съображенията на Природата, че Слънцето не изгрява изведнаж? Защо Природата направила Земята валчеста, а не я направила плоска? Да беше я направила като тава или да я направи квадратна, та по-лесно да ходят хората; сега е по-мъчно. Защо Природата не е направила така Слънцето, че като изгрява, да изгрява изведнаж, а сега има едно постепенно зазоряване? - Природата, Разумните Същества като събуждат другите, да няма стресване. Защото при събуждането, ако се стресне човек, може да се подлуди; но ти полечка ще го хванеш, за да го събудиш. Светлината иска да събуди в нас напрежение на нервната система, да се събудят нервите, затуй постепенно иде. Ако иде изведнаж, напрежението ще бъде мускулно напрежение. Всякога ние се пазим от светлината, която иде изведнаж. Вашите лампички събуждат мускулите и, наместо да ви помагат, ви вредят. Те, като светват изведнаж, будят повече мускулната енергия. Аз на вас бих ви казал: Когато ^{ще} запалите електричеството, да си затворите очите, за да може светлината да влезе през клепачите. Иначе очите се повреждат и, наместо да се събудят нервите, събуждат се мускулите. Или пък: този начин, тази светлина, както са турени тия лампи, не са хармонични. Светлината трябва да иде от някъде, да се разпръсва така, че да не я виждате. В Природата как става? - Слънцето полека привлича вниманието. Колко е умна Природата! Ние, като направим нещо, искаме изведнаж да стане. Ние сме щестлавни - правим го да светне като граната. Един човешки огън светне изведнаж, а онова, което Природата запалва, е един огън, който гори дълго. Като се приближавате към една слънчева система, светлината постепенно се усилва, усилва, вие се приспособявате.

Сега, закон е, че разумните неща изискват непривривно изучаване. Трябва да концентрирате ума си върху онзи въпрос, онзи предмет, който трябва да проучвате. Запример, мнозина от вас искат да бъдат добри певци. Ти не може да бъдеш добър певец, ако не знаеш да смяташ и не разбираш геометрия. Те вървят заедно; защото музиката има разширение

на вълните ; после тоновете имат отношение - трябва да разбираш математика. А пък самата музика - то е определяне. За да бъдеш музикант трябва да определиш отношението на два тона, после да определиш интензивността на всички преплитания, които стават. У онези, които имат силно развит този център - центровете са съседни, проучете ги, те са близо до този на музиката - той е по-долу.

Ти искаш да бъдеш добър човек. Какво ти е необходимо, за да бъдеш добър човек? Какво мислите вие? / - Да имаме добро сърце./ Да имам добро сърце, ще върви ; но сърцето не е добро, тогава - нашето сърце не бие равномерно, този пулс на биенето не е равномерен: някой път е 72 удара, някой път достига до 120. Защо когато сърцето има 120 удара казват, че е болезнено. Защо 72 удара са нормални, а по-горе и по-долу от това са аномални? Организмът на човека е свикнал на 72 удара. У животните сърцето разна пулсира. В Природата то е различно - пулсът може да се усили. Първоначално сърцето е пулсирало по-медлено, сега се усилило и за бъдеще предполагам, че биенето на сърцето ще се увеличи: ще бие по-бързо, но тъй, непреривно, - не както сега с едно прекъсване. Туй, отрязаното биене на сърцето не е ритмично. Туй сърце като бие, няма ритъм, като машина бие. Значи : сърцето се бори в нашия организъм с някаква мъчнотия. Как мислите вие, че сърцето с своята сила кара кръвта? Коя е силата, която кара кръвта? - То е електричеството вътре в човека. Туй свиване се дължи на електричеството, на космическото електричество, което минава през сърцето. Другояки ако станеше - сърцето да движи кръвта, - едва ли то щеше да се справи, едва ли би изкарало една-две години. Но електричеството е, което движи кръвта. Затуй хората умират, защото прекъсват това електричество - тогава хората умират моментално.

Ние се отвлякохме. Кой беше главният предмет, върху който трябва да се спрем?/- Нервно и мускулно напрежение./ Всички ония от вас, които събуждат нервите по същия начин, както събуждат мускулите, стават нервни. Човек ще превърне туй движение в обратна посока. Той, наместо да събужда нервите си плавно, постепенно да усилюва тяхното напрежение, той ги събужда както мускулите изведнаж. Нервното напрежение става много плавно, то трябва да се усилюва постепенно, както светлината иде. Няма да влагаш никакво безпокойство, само едно непреривно желание ще имаш. Някой предмет не разбираш, няма да се безпокоиш, че не разбираш предмета. То е друг въпрос - неразбирането зависи от една външна обстановка на нещата; може предметът да не е ясен, защото не си на един такъв фокус, дето може да видиш.

Преди 10 - 12 години взехме един микроскоп. Аз не бях се занимавал с него, вземаха го на втора ръка от един професор. Една вечер

нямат работа, вземам го, турям го, мърдам го насам-натам. Казват, че имал една погрешка. Той няма никаква погрешка. Според степента на онази фабрика - толкоз им стигнал умът - виждам технически, както са направени лещите, че нямат тази яснота. Но този, който правил тези лещи, толкоз разбирал, дотам е дошъл. Казвам: Онези, които манипулират с един микроскоп, имат доста уреди, за да се манипулира с микроскопа. Намерих му цаката и сега манипулирам. Лесна била работата. Казвам: Трябва всичко да се изхвърли, нищо не струва, не струва и хиляда лева - язък за парите! Най-последно му намерих цената : от хиляда лева намирам, че струва девет хиляди лева и хиляда лева, - та десет хиляди лева. Казвам: Не бях се занимавал с технически работи. Случи ми се: един молив имах, какъв дявол влязъл - въртя го, въртя го, не излиза писеца, седи вътре. Какви са причините? Търся. Извадих всички моливи отвътре и намерих погрешката. Казвам: Вие всичките правите такива погрешки. Някои от вас чувствувате, че не може да мислите, не разбирате; или някой не може да ~~квннн~~ пее, някой не може да помни, някой се ^инервира. Защо се инервира? Аз да ви кажа защо, много проста работа е. Представете си, че вие имате една бъчва, представете си, че някой майстор направил една бъчва или една каца хубаво направена, с обръчи. Но вие сте оставили тази бъчва доста време без вода, на сухо, изсушили се дъските, отслабнали обръчите. Туряте вода, изтича навън : - Не струва тази бъчва! - Никаква погрешка има. Вземете, че понабивате обръчите. Представете си, че туряте вода и всичката вода изтича ; вас ви трябва водата. Веднаж, двама набиете обръчите и задържи. Щом сте нервни, в вас става изтичане на нервната енергия. На всички нервни хора обръчите са разхлабени, става изтичане. Нервен е всякога човек, когато не намира предмета дето го е турял. Потърсиш енергията - нервната енергия я няма. Направиш никаква работа, тя изтекла. Искаш да мислиш, нямаш енергия. Искаш да пееш, нямаш енергия. Искаш да помниш, нямаш енергия. Започваш да се инервираш, но инервирането е беднотия. Казвам сега: **Стегни обръчите!** Как се стягат обръчите? Ти седиш и казваш тъй: Пари нямам. - Работата с пари не се урежда. Има хора, които имат милиони и пак са нервни. Казва: Да имам знание. - Има хора, които имат знание и пак са нервни. - Да бъдем красиви. - Има хора красиви и пак са нервни. - Да сме набожни. - Има хора набожни и пак са нервни. Тъй щото, имаш табела набожен човек, ж но пак изтича енергията. Някой път говориш за любов, но по любов не може да постъпиш, защото изтекла енергията. Искаш да направиш добро и не може да го направиш. Казваш на човека тъй: Моля, бъдете тъй добри, услужете ми. - И се махни, какво сте дошли да ме безпокоите! - Ще му туряш някой епитет на някое зоологически животно. Някой път може да говориш много тихо и спокойно.

Ако в стаята влезе почитена госпожица боа или господин боа, тогава какво ще правиш? Ще му дадеш мястото си, ще напуснеш стаята. Ако дойде госпожица боа, или господин боа, или госпожа боа, те ще произведат едни и същи резултати - ти веднага ще ги приемеш. Казваш: Аз не излизам от стаята. - Като се яви тази госпожица боа, веднага навън ще изкочиш. Защо? Туй, което човек не може да го направи, змията го прави. Змията като влезе, ще те накара навън да излезеш. Ти казваш, че от къщи не излизаш. Ти имаш едно заблуждение, че от къщи не излизаш, ти си създал една глупава идея, че навън не може да живееш. Имаш едно заблуждение, че навън като живееш, нищо не може да научиш. Но и в къщи, при този таван, ти нищо няма да научиш. Целия ден седиш в къщи, - на какво ще замязаш? Ти ще си докараш нещастие. Че човек като съгради къща, той оглунява вече. Сега ще ме извините. Ако постоянно седиш в къщи, какво ще правиш? - Ще гледаш ръбовете; какво ново ще гледаш в къщата, какво ще научиш? Казва: Много хубава къща! - Много хубава къща, че ти служи за почивка. Онова, което ще научиш от външния свят, то е предметно учение.

Та казвам сега, правя една аналогия: Щом ние създаваме в себе си един идеал, собствен идеал, той мяза на къщата - ти ще оглуееш, не си създал идеал. - Аз съм създал идеал. - Какъв идеал? - Да имам десет милиона лева. - Хубаво, какво ще направиш с десет милиона лева? Този американски милиардер, който има деветдесет милиарда лева, Рокфелер, казва, че като кон го хранят лекарите с овес. Не че е лоша храна - вегетарианец е Рокфелер, отличен вегетарианец: с овес се хранят.

Сега да се повърнем към сериозната работа: Не си създавайте идеал който да замести идеала, който Природата ви направила, който Бог направила за тебе. Ти не може да заместиш идеала на доброто с никакъв друг идеал. Ти не може да заместиш идеала си, да бъдеш користолюбив човек; всякога да говориш истината на себе си - с нищо не може да заместиш това. Нали сега вие си туряте един идеал, казвате: Търпи ли истината икономисване, има ли икономия в истината? Щом започнеш да икономисваш истината, фалиментът ще дойде. Закон е: Ти истината не може да икономисваш. Щом ние не икономисваме истината, всичко върви. Щом започнем да икономисваме истината, всичко ще тръгне назад в физическия свят. И обратното: Ако работите вървят безразборно, ще забатачиш; ако ги икономисваш, ще тръгнат. В света на Истината е точно обратното. Че е така, трябва да се докаже защо именно. Че то е един свят идеален, има енергия, няма прекъсване, там всичко непрерывно се усилива. На физическия свят свършиш една работа, тя ще престане: - като забогатееш, спира в тебе енергията. Или вземете идеала да израстете - щом

дойдете 33, 45 години, вие мислите, че сте остарели. Като дойдете до 60 - 70 години, казвате: Остаряхме, няма идеал! - Туй, което в младини те е импулсирало, изгубиш импулса - има обратно действие. Казва: Изгубих всичко! Види се ще се връщам оттам, отдето съм дошъл. - И тогава казва: На Орландовци. - Откъде е той дошъл? Мисли, че е от оня свят дошъл, а казва, че ще иде на Орландовци, там ще го занесат. Че ти нищо не си свършил.

Сега да се повърнем. Аз ви казвам: Така, както се отвлечаме, не е необходимо да ви разправам всички тия работи. Всички говорители и оратори имат за цел да направят един предмет много ясен - може да турят едно обяснение, второ, трето, четвърто.

Ти не постъпваш с нервната система, както с мускулната. Два различни закона регулират нервната и мускулната енергия. Най-първо ще усилиш мускулите си. Мускулите са в зависимост от нервната система. Следователно, постепенно ще развивате вашата нервна енергия. Никаква не правете несъзнателни движения. Ти искаш с мускулни движения да събудиш ума си. Но ти събуди този човек, погледни какво има да даде. Аз съм забелязвал: Някое куче иска насреща ми да ме залае. То седи, наблюдава ме до един момент. Аз дойда до едно място и се спра: - ако направя едно движение, веднага ще се хвърли отгоре ми. Аз се спра, не го гледам, спра погледа си малко, понаведа се, бръкна в джоба. То разсъждава как ще се проявя. Аз му хвърля малко геврече, то погледне, помирише - вижда, че има нещо. Казва: За мене ли е? - Да, за тебе. Пак погледна, аз пак извадя друго парче гевреж. Тогава аз минавам и то ми казва: На добър час, свободен си! Сега, аз може да взема един камък и да го ударя. То ще се нахвърли отгоре ми. Като дойда, аз го погледам и го питам: Какво искаш? - Има да ми дължиш. - Нали когато имате да дължите никога не минавате по пътя, дето живее вашият кредитор? Преди да сте взели пари, търсите банкера, интересувате се от неговата фирма; но щом вземете парите, не минавате покрай него. Защо по-напред минавате, а сега не минавате? Колко мъчно е някой път да си дадем отчет за известни побуждения. Да кажем ти минаваш покрай един човек и се стесняваш - ти преди четири-пет дена си обещал, че ще му платиш, но сега казваш: Аз ти обещавам, че ще ти платя, но ще бъдете тъй добри да поотложите малко. - Та и ние сега отлагаме плащането.

Природата постъпва по същия начин: ние вземем нещо от нея и не се являваме, искаме да избегнем; а пък тя си направила работата, тъй че където и да ходиш, ти ще се върнеш, ще минеш по същия начин. Ти искаш с лихвите отгоре. Че какво е кармата? Кармата е дълг с сложна лихва. Мисля, че е малко преувеличено. Индуските философи зле са

представили Природата. Тя не е толкова строга, да ти одере кожата. Не е, не е - тя никакви лихви не взима! Туй, което аз зная - никакви лихви не взима. Кредитира те веднаж, дважд, сто, двеста, триста, 999 пъти-ти си ходил и тя все ти дава. Изпарил си се, всичко разпръскваш, пък да дойдеш да изясняваш - нищо не иска. Ти си я лъгал, че ще платиш, пък нищо не си плащал; казваш кои са причините. Тя само майката търси, никаква лихва не иска, готова е да направи отстъпки. Ако четете Фламарион - той поставил в времето на Христа 25 стотинки с сложна лихва и изкарва едно число; казва: Ако цялата Земя беше злато, пак не можеше да плати този дълг за 2 000 години. Ако ние вземем 25 стотинки с сложна лихва, след 2 000 години цялата Земя не е в състояние да плати целия дълг, даже ако цялата Земя беше злато. Ами ако ние сме взели от Природата 1 000 лева с сложна лихва, за 2-000-години-не-само-една-Земя-ще-ти-трябва, отиде вече! Ти за да платиш 1 000 лева за 2 000 години не само една Земя ще ти трябва, но повече от 9 - 10 000 Земи ти трябва! В коя банка ще турите толкова пари и откъде ще ги вземете, откъде ще ги намерите? Аз харесвам туй число, казвам: Ако човек вземе 25 стотинки под сложна лихва, след 2 000 години и цялата Земя, ако е злато, не е в състояние да изплати този дълг, то затова казвам: Не е хубаво човек да взима пари под лихва. Вземеш пари, плати си ги.

Сега да се повърнем към предмета. Не вземайте пари с лихва, не ги оставайте неизплатени дълго време. Казвате: Аз ще ги платя. - След 2 000 годин с нищо не можеш да ги платиш. И цялата Земя да е злато, пак не можеш да платиш своя дълг.

Казвам: Понеже имате едно голямо богатство, имате един мозък, то пазете хигиена на вашия мозък. Сутрин, като ставате, как трябва да събуджате мозъка си? Как се събуджате вие, кажете ми? Вие сутрин като станете, на двата ли крака ставате; подигате ли се на едната страна? Ще ви дам едно малко упражнение: щом се събудиш в 3-4 часа, стани. Попитай се: Да стана, или да не ставам? Щом ти кажеш да станеш, стани! Другият казва: Не ставай, още е рано, Слънцето не е изгряло, не си се наспал, поспи си малко. - Другият пък казва: Стани! - Единият ум ти казва "стани", другият ще аргументира. Сега питам: Кого трябва да слушаш - онзи, който аргументира, или онзи, който не аргументира?

Сега ще ви приведа един пример. Онзи, който не аргументира, винаги има едно разположение в Природата. В Америка, в една богата контора, дават обявление, че търсят касиер. Идат разни лица с препоръки, с висше образование. Отиват при директора и той на всички казва: Ще ви

има пред вид. - Онзи оставя писмото и си отива. Най-после влиза един млад момък, гледа една книжка на пода, подига я, туря я на мястото, после казва: Господине, едно обявление има - вие се нуждаете от един касиер. Аз нямам никакви препоръчителни писма, може да ме опитате. - Не, казва, вие носите най-добрата препоръка - с наводването да вземете книжката, вие носите най-добрата препоръка. - Тъй постъпва и Природа-та, ако идете с някои ваши препоръки; а всички хора имат препоръки. Да ви препоръча Свети Никола или някой друг светия в другия свят, тя казва: Ще имаме пред вид. Ще ви имаме пред вид.

Та сега, какъв беше въпросът? - За ставането. - Всеки трябва да се събужда. Все ще те събуждат. Като сте били малки деца, майка ви ви е събуждала. Като дойде, дигне юргана, потегли, замине си и вие пак се завиете. Като ставате, ще имате едно шише с вода. Като започне този да аргументира, ще налее малко вода на лицето си. Ако продължава да аргументира, още малко вода наливате. Три пъти като пръснеш с вода, става вече. Ако някой път иска да аргументира - три пъти с вода! Събудиш ли се, направя стани. [Сега туй може да го употребите и за друго. Някой път вие искате да свършите някоя работа, дойде пак - аргументира, че не му е времето, - всичко туй, започва да аргументира. Вземете пак вода, напръскайте и той ще престане вече. Когато се колебаете за някоя работа, три пъти се пръсни с вода, виж какво ще бъде твоето настроение и започне работа. Имаш някоя работа да свършиш, свърши я, по който и да е начин. Те, като дойдат да видят доброто, ще видят и доброто желание да свършиш тази работа; ти може да не свършиш работа на място, тъй както трябва, но сѐ таки ще спечелиш нещо. Ако не започнеш работата, много по-голяма погрешка ще направиш. Та казвам: Ако така не започнете, мнозина от вас ще си създадете неприятности. Сега мнозина от вас се оплакват, нашия век го наричат нервен век. Аз бих желал да е нервен век - той е век на нервите, не е лошо човек да бъде нервен. Нервната енергия тече постоянно, тя не трябва да изтича, но да приижда постоянно - да се напълнят нервите ви и да бъдат винаги с голям складирани запас от енергия, че всякога да бъдеш готов за работа. Някой път вие нямате енергия - енергията изтекла. Ще стягате обръчите си. Как се стягат обръчите? Психически как можете да стегнете обръчите? Да допуснем, че някой предмет вие не го разбирате. Даже учениците в класовете казват: Онзи ден учителят говори за един предмет, но този въпрос не можах да го разбера. - Нещо по геометрия, как ще го разберете? Казват: Не ми е ясно. - Онзи седнал, разправя, разправя - дойде едно вътрешно прояснение. Най-първо трябва да бъдеш спокоен. Никога не се стеснявай, нищо не казвай. Вие

туряте една идея, казвате: От мене нищо няма да стане! - То е верни, - то е статично положение: ако не учиш, от тебе нищо няма да стане; ако не идеш, ти нищо не може^ш да бъдеш. Ние казваме сега: От мене нищо няма да стане. - По този начин, по който мислиш, нищо няма да стане. Ако не учиш, учен човек не може да станеш; ако не пееш, певец не може да станеш; ако не говориш, оратор не може да станеш. Ако ти не учиш, пък караш други да говорят, ти не може да се научиш. Тук дойдоха американци - дойдоха в България и не можах да се научат български език, защото искаха да се научат правилно да говорят, че тогава да почнат да говорят. Нито един не можа да се научи; - те не се упражняват. Казвам: Трябва да говорим, макар отначало криво-ляво, и ще се научим на български език. Казвам им: Влизам в вашето положение, че вашият език е по-обработен, по-културен, не мяза на български. Този език, българският, е дивашки, но той не е толкова дивашки, като китайският; той е по-културен от китайския. Китайците и англичаните имат едносложни думи - те ценят времето, не искат дълги думи. Защо китайците са направили едносложни думи? - Не искат да мислят, те са нестеливи на времето. Тази нестеливост какво показва? От причина към последици китайците не мислят. Китаецът е доста наблюдателен, но философски да мисли - там го няма.

Сега какво остава? - Ние забатачихме с китаеца. - Всякога мозъкът ви трябва да бъде пълен с енергия. Трябва да изпратите другата енергия постепенно и ще имате желание за работа. По някой път мислете за вашата глава, попишайте главата. Но не туряйте главата настрана. Тогава искате да привлечете електричеството от известни елементи отвън. Хубаво е, като туриш пръста на известно място на главата, да се концентрираш. Да кажем, вие искате за събудите в себе си центъра на смятането, искате да развиете математиката. - Какво трябва да направите? - Ти привличаш повече кръв в тая част - трябва да мислиш. Често някой се хване за челото - тури ръката на челото, иска да си припомни нещо. То е един външен стимул. Но ако човек иска да мисли, ако той върви по този път на последователно мислене, - всички трябва да знаете как да прекарате кръвта в вашия мозък. С коя мисъл трябва да започнете? Вие веднага се плашите, казвате: Баща ми, ³майка ми, ²дядо ми ⁴нямат нищо, външните условия са лоши - и събуждате в себе си тия чувства, които не трябва да събуждате; така събуждате страха си. Понеже вие едва сте излезли от Египет, синца сте толкова страхливи, съвременното човечество е толкова страхливо, че сега, за да ги направят смели, решителни, дават им страдания. Сега сте в пустинята. Защо Мойсей трябваше еврейския народ 40 години да го води в пустинята? - За да ги освободи от страха, трябваше 40 години да се скитат из пустинята и да измрат всич-

ки страхливи, излезли из Египет, - да остане новото поколение, да изчезнат тия роби от Египет.

В вас трябва да изчезне страхът - всички страхливи мисли, страхливи чувства да изчезнат и да остане новото поколение на добродетел. Че ние всички трябва да бъдем смели - смел трябва да бъдеш! Сега вие синца се планите как ще преживеете? Как ще бъде на онзи свят, ако ме турят в ада?! - Оставете тия попки изобретения. Сега сме в ада, там няма ад. Ние сами сме създали своя ад вътре. Сега се явява в вас страхът. Говоря за страха, понеже човек, като намери своите дефекти, той започва да се страхува. В противовес на страха турете да разсъждавате, турете вярата, турете надеждата, милосърдието, разумността - всички тия неща турете в противовес. Казваме: Ами ако съм съгрешил? - То е страх. Ако си съгрешил, не се страхувай; ако си съгрешил, ще изправиш погрешката си. Не се безпокой, пиши друго писмо: - "Допуснал съм една погрешка". - Ще се извините. - Какво ще мисли той за мене? - Напиши второ писмо; ще кажеш: Написах едно писмо; - допуснал съм една погрешка, ще извините. - Ще се извиниш, за да бъдеш последователен на себе си. Защото погрешки навсякъде може да има. При този живот, който имаме в Природата, навсякъде може да направим погрешки. За пример - погрешка в говоренето: някъде повишиш гласа си и кажеш нещо. Ако повишиш гласа си повече, ти ще станеш причина да пострадаш. При силното говорене, при резкото говорене вие се демагнитизирате, вие губите енергия. Никога не говори резко. Някой път ти повишаваш гласа си и говориш резко. Не говори така; ако говориш така, ти изгубваш част от енергията. Ти ще кажеш: Ще ме извините сега, не съм разположен, не мога да го направя. Не казвай: Няма да го направя! / грубо и резко /. Не казвай: Иде ми да го набия! - Какво значи: "да го набия"? На-БИТ - БИТЬ на хората значи. След НА тури една запетая. "БИТ" значи: животът му е такъв. Ти тури една запетая и започни да разсъждаваш върху бита на този човек. Казал нещо по моя адрес. - Криво ме разбрах. Прати ми някой подарък за него; защо ще ходиш да го биеш. След като го биеш, ти ще изхарчиш излишна енергия; тази енергия, дето ще го биеш, струва няколко милиона. Той има да ти дава 100 лева; струва ли да харчиш един милион енергия заради 100 лева? Предпочети да му дадеш 100-200 лева, отколкото да ~~му~~ похарчиш своята енергия напразно. Тя милион струва и не се придобива лесно. Ние харчим своята енергия в всяко отношение безработно.

Ще се спрете сега, ще кажете: Аз съм много нервен! - Става изтичане на нервната енергия, спестявайте тази енергия.

Някои от вас искам втория път да ми разяснят какво сте разбрали,

каква е разликата между мускулната енергия и нервната енергия; и вие ще си изведете някои методи - като помислите, може да намерите някои методи. Да забогатеем с още два-три метода, - няма да бъде лошо, понеже синца сте обедняли. Съжалявам ви, искам да ви създам малко по-богати фирми - да кредитират.

Само светлият Път на Мъдростта води към Истината. В Истината е скрит Животът .

15 лекция на младежкия клас .

12 март 1937 г. Петък . 5 ч. с.

СОФИЯ - ИЗГРЕВ .

ОСНОВИТЕ НА ЗДРАВЕТО

Отче наш .

Имате ли тема? - Да : Основите на здравето .

Чете се темата.

За да бъдете здрави, всички трябва да мислите. В вас има един вътрешен страх. То е едно нездравословно състояние. Ако вие се страхувате, че не знаете, то е едно. Някой път човек се страхува да си изкаже мнението. Заради здравето вие всички трябва да изучавате този закон. Искате да бъдете здрави. - То е един резултат. Животните не знаят, че са здрави, те чувствуват, че са здрави. Човек трябва да знае кога е здрав. Щом се тревожиш, ти не си здрав. Щом си малодушен, ти не си здрав. Щом мислиш, че нямаш никакви дарби, ти не си здрав. Щом мислиш, че си най-глупавият, ти не си здрав. Все отрицателни неща мислиш - всички тия неща ще ги отхвърлиш! Защото има неща, които не са верни. Казва: Аз не съм даровит човек. - Не е верно, това не е здрава мисъл. Трябва да имаме една ясна представа за нещата. Казвам: Един предмет як ли е или не е як? - Да го опитам. Казвам: Якотата на този молив е толкоз, колкото издържи на напрежението на на тежестта. Някой ще се пречупи, някой ще се огъне, пък някой ще издържи.

Та казвам: Вие имате една представа, която не почива на здрава почва. Запример, някога лекуват един човек, дойде лекарят и казва, че той е оздравял вече. Но то е една лъжлива идея. Човек нито лесно оздравява, нито лесно се разболява. Болестта не иде моментално. Всяка болест, всяко нездравословно състояние работи 5, 10, 15, 20 години и след туй се прояви. В деня, в който се прояви, казвам: Не зная какво стана, # болен съм. - Здравето започнало да се подравя отдавна, то се разклащало отдавна.

Или да кажем, че някой човек е амбициозен. Казвате: Той е амбициозен човек. - Не е лошо човек да е амбициозен. Къде е опасността на амбицията? Да е амбициозен човек не е лошо, но амбицията ще сравните с голям товар. Ако туриш една раница от 10-15 килограма, може да ходиш, но ако туриш един товар от 50-60 килограма, на гърба си и се качваш по планината, ти ще се съсипе; то е нещо неестествено. Амбициозният човек е турил един товар - сними една част от товара. Всякога ще туриш една идея, едно чувство, което може да носиш. Ако не можеш да носиш, ще се упражняваш. Има мисли за деца, има чувства за деца; има чувства за възрастни, има мисли за възрастни; има мисли за стари, има

чувства за стари хора. Не мислете, че старият човек е слаб човек. Старият човек може да издържа там, дето младият не може да издържа. Той не е стар човек. Старият човек е който се тревожи, който изнемогва. Малкото дете е недоузряло. На кой човек ще кажа, че е стар? - Който е узрял, който е един хубав плод. Може ли да кажеш на един човек, който не е узрял, че е узрял? Той не е стар. Защо ще му кажа, че е млад, когато не е млад? Може един стар човек, така дошъл, да му турят една ~~форма~~ млада форма, но ни най-малко формата не прави човека. Ако турите един цилиндър на главата на един човек, ако турите фрак, ръкавица, той ще стане ли учен човек, или богат човек? - Не.

Та казвам: вас ви трябва едно знание. Има едно знание, което е външно; има едно знание, което е вътрешно. Досега вие сте учили външното знание. Може да научите един език отлично, много хубаво, но да не може да се ползвате. Да кажем, говорите френски, или говорите английски, но не може да се ползвате. Всеки един език съдържа едно богатство в себе си. Всеки народ има свой език. Англичаните, например, имат един характер и езикът им мяза на тях. Германия мяза на германците, Франция мяза на французите, България мяза на българите. Аз веднаж пътувам в планината - минавах покрай една река - направи ми впечатление нейният шум, как скача водата. Казвам: Може ли туй да се превърне в една музика? При първия поглед, като че туй е разхвърлено; но като разгледах скачането на водата, виждам, че то не е така, както първоначално изглежда. Има нещо в Природата отлично, гениално. Казвам: Тази Природа токоз време свири на хората, токоз време пее и никой до сега не е разбрал песента ѝ.

Казвам сега: Какви са основите на здравето? Тогава, може да вземете някоя книга за здравето. Казвате: Много учен човек. - Идете в Природата - тя е най-ученият авторитет. Кой е най-ученият авторитет? Има много учени хора, които говорят за здравето, но те сами не са здрави. Сега, може ли един човек, който не знае да пее, да учи другите хора да пеят? Онзи човек, който може да учи другите, онзи професор - неговият център по музика трябва да бъде ^{по-}развит, отколкото на ученика. Той може да не е господар на гърлото, то е друг въпрос, но ако един професор няма развит тоя център на музиката, не може да преподава. Гласът може да се развие. Мнозина от вас имате един регистър от една октава или една октава и няколко тона. Един съвременен човек, за да бъде здрав, трябва да има най-малко две октави. Ако имаш само три тона, ти здрав човек не може да бъдеш. Ако имаш две октави, ти нормално здрав може да бъдеш. Две октави ако пееш, здрав си; ако не пееш, трябва да се стремиш. Някой човек едва може да вземе два тона и мисли, че е здрав. Не е здраве, не е музика това.

От колко елемента седи здравето? Здравето е над три октави и половина, но нормата на здравето е две октави. Ще забележите, че когато човек заболяе, не може да пее. Може да проверите моите научни наблюдения. Един човек, като заболяе, може да се познае дали ще умре. Щом не може да пее, той ще умре. Казвам му: Вземи един тон. - Не мога, не мога да пея. - Казвам: Той ще умре, нищо повече. - Какво да правя? - Ще пееш, ще се научиш да пееш. Ако искаш да живееш, ще се научиш да пееш. Казва: Аз не съм пял. - Ако може да се научиш да пееш, ти ще оздравееш. Тъй седи сега въпросът. Ако не пееш, ще умреш. Че пеенето - то е дишане.

Аз ви дадох една песен, то е една задача: "Мога да кажа" да го преведеш. То може да се разреши по много начини, но има един естествен път за всички въпроси. Въпросите ~~може~~^{могат} да се разрешат по разни начини. Може да направите легато, да завъртите тук-там, да оплетете. Тия хора, които не са знаели много, са го овъртвали. Хората, които не искат да си плащат дълговете, го овъртат. При овъртането има ограничение на нещата. Една мисъл по колко начина може да я представиш? Запример как ще ми представите мъкия глас на човека? Или как ще ми представите ясения глас? На какво се дължи ясения глас? Казвате: Гласът не е ясен. - Че физиологически трябва да разглеждате въпроса. Когато гласът на един певец опира на мекото небце, този глас е плосък, не е чист. Когато излезе в високото небце, в коравото наред, като излязат звуковете из гърлото, че ударят там, - тоновете са чисти и гласът става ясен. Той трябва да дойде до зъбите, трябва да дойде към небцето, после до зъбите и да излезе навън. Щом опре на меката страна, няма музика. Който не знае, иска да пее ясно, но сè на меката част опира гласът, - гласът не може да бъде ясен. Казвам: Какво ще бъде, ако вие тръгнете в една почва, която е мека, че едва ходите, потъват в тинята краката - как ще вървиш? Ако тръгнеш през тази калната почва, какво ще бъде положението? След някое време, като повървиш, ти ще се изтощиш. А ако тръгнеш в една твърда почва, без да се спират краката ти в калта, тогава ще ходиш свободно.

Казвам: Често човек в гласа си не трябва да се спира; човек и в своята мисъл не трябва да се спъва. Вие често се спъвате от страх. Речете ли да мислите какво ще кажат хората, вие се уплашвате. Казвам: Какво ще кажат хората?! - И то е хубаво - искаш да имаш доброто мнение на хората. Но, ако се страхуваш, ти тогава няма да може да научиш онова, което е дадено в Природата. Или - искаш да научиш някое изкуство, искаш да рисуваш и се страхуваш какво ще кажат хората. Че те ще се смият, нищо не значи. Всичките деца като започнат да се учат и всичките хора, когато започнат нещо ново да учат, се правят погрешки. Пре-

вили са и за бъдеще хиляди погрешки ще правят. Нищо не значи, погрешките са безпредметни, в това няма грях. Грехът произтича от един друг закон: когато можеш да направиш нещо и не го правиш, то е грях. Направиш нещо никъде, не знаеш - не те държат отговорен. Ако правиш нещо от инат, знаеш, държат те отговорен.

Сега ще учите. Знанието, което съществува в света, то е общо. Знанието, събрано през всичките векове, което дошло до нас от древността и от което може да се ползуваме, е едно благословение. Защото то е едно усилие на духа на цялото човечество, на всички ония добри и гениални хора, които са работили. Ние трябва да се ползуваме от пътя, който те са прокарали и от ония блага, които сега идат в нас. Ако остане сега ние да учим, както те са учили, изисква се един дълъг период.

Запример: вие някой път хълцате, не знаете причините на хълцането. Хубаво, как го лекувате? Някой път го лекуват с разтриване на корема; някой път викат лекар, даде лекарство. Вземете малко вода, поемете дълбоко, тогава накарайте диафрагмата да слезе. Понеже диафрагмата се подигнала, натиснала дробовете, образуват се тия вълни. Подишай, тури диафрагмата на място. Диафрагмата е покрив на стомаха; стомахът иска всякога къщата да е по-висока. Щом къщата на стомаха е по-висока, той яде повече. А пък диафрагмата е подът на дихателната система. Затуй именно тя не обича този под да се дига нагоре - основата трябва да седи равно. Диафрагмата трябва да бъде на място; тя разделя два свята - тя е граница между физическия свят и духовния свят. Не премествай тази граница! Щом я преместиш, ще има едно вълнение. Нека седи границата. Казвам: В дишането диафрагмата има важна роля. Онези, които искат да учат науката за дишането, обръщат голямо внимание на диафрагмата. Щом диафрагмата функционира правилно, ще бъдеш здрав. Когато диафрагмата обича да се качва високо, тогава сърцето ще тупти, ще имаш кашлица, ще имаш прозявка, много други работи. Ще кажеш: Откъде дойде този дявол?! - Дяволът дошъл, възгордял своята диафрагма. Смири диафрагмата си, тури я на работа, ще кажеш да пази границата - по-нагоре да не отива, по-надолу да не слиза, да стои на местото си.

Сега в вас ще се роди една мисъл: Отде да знаем, че е тъй? Хубаво, отде да го знаете; ами отде дойде кашлицата, защо кашляте? Щом закашляш, кажи: Няма да кашлям! - Заповядайте ; че вие искате да заповядвате на света. Кажете: Няма ли да ме освободиш? - Заповядайте на кашлицата. Тогава: за да спреш кашлицата, напълни дробовете с въздух; ~~и~~ ти като искаш да кашляш, като се напъваш, диафрагмата не пуца въздуха; тогава въздухът, като натисне, ще намести диафрагмата. Сега оставяш

дробовете не пълни с въздух; диафрагмата излиза нагоре. Казвам: Поеми въздух. То е естественото лекуване, - навсякъде може да се лекувате. Другите спомагателни средства и те ще дойдат. Това са естествените неща, с които вие може да си помогнете при кашлицата. Сега вие вземате научно да разглеждате въпросите. Вие туряте здравето много далече от себе си. Основите на здравето какви са? Основите на здравето са: стомахът да работи, добре да смила храната, да направи тия сокове на кръв, да изпраща кръвта в белите дробове да се пречисти и, след туй, да я прати в мозъка. Мозъкът, като възприеме кръвта, той ще извади електричеството и магнетизма. След туй мозъкът трябва да поблагодари, тази сила чрез нервната система да я изпрати по цялото тяло, че да може и другите да се ползват от неговото производство. Тогава, - трябва да има една обмяна. Тогава казвам: Ако няма правилна обмяна между стомаха, белите дробове и мозъка ви, вие нямате основи на здравето. Основите на здравето са: стомахът да функционира правилно, белите дробове да функционират правилно и мозъкът да функционира правилно.

Сега, разбира се, тъй както разглеждаме въпроса, по някой път ние изпадаме в морализиране. Казват: Трябва да живеем добре. - Как - казвам - да живеем добре? За да живеем добре, най-първо при яденето човек не трябва да бъде лаком. После, не трябва да ни съблазнява яденето на другите хора; трябва да бъдем доволни от туй, което имаме. Имаме ябълчици, имаме пресен хляб - в дадения случай ние трябва да бъдем доволни от туй, което имаме, което Природата ни е дала. Да не искаме неща, които хората са създали. Другоячи да ви обясня: Вие имате хубави, практични дрехи, много меки, топлички - като ги облечете, хубаво задържат топлината на тялото. Един ден вие не сте доволни от тия дрехи, понеже нямат такъв хубав изглед. Вземате тънки дрехи, по-корави, не са така меки, имат хубав цвят; † турите ги и се простудите. Питам: Светлите дрехи, които не задържат топлината, те ли са по-хубави или меките дрехи, които са без хубав цвят? Сега аз не съм против цвета; ако тия меките дрехи имат този хубав цвят, те са за предпочитане. Но меките дрехи, които нямат цвят, са за предпочитане, отколкото които имат цвят, но са тънки и корави. Ако съберете мекотата на дрехата и цвета - и то е хубаво. Някой път мекота на дрехата е за предпочитане пред цвета.

Цветът в Природата има друго отношение. Цветът на лицето показва дали човек е здрав или не. В Природата всяко нещо е на мястото. Естественият цвят показва, че има здравословно състояние на тялото. Има една краска много естествена, която показва здравето. Като се облече дрехата, има един цвят, който показва, че дрехата е здрава. Има един цвят, който нищо не струва. Ти като идеш при нея, тя и пет пари не

дава. Но ако отидеш да залагаш една дреха, която има хубав цвят, тя е готова и хиляди да даде. Ако залагаш дреха, която няма здрав цвят, тя пет пари не дава. Като идеш при Природата хубаво облечен, като те види, тя обръща внимание, ще те посрещне, веднага ще те кредитира. Като те види малко окъсан, казва: Ще почакаш малко. - Не те кредитира веднага и казва: Туй, което искаш от мене, не мога да ти го дам. - Понеже тя ти давала, давала и ти не си бил изправен човек. Тя като дойде, не е тъй груба като хората, но сè таки казва: Ще почакаш малко

Сега остава мисълта: Ние виновни ли сме? - Не сте виновати, но не сте и праведни. Знаеш какъв е праведният човек? Не сте сиромаси, но не сте и богати. Под праведен човек разбирам богат човек, но който спечелил с труд богатството си. Казвам: Не си грешен, но си сиромас. Грешния уподобявам на сиромас, богатия - на праведен човек. Праведният човек е здрав човек. Грешният човек винаги има болести - това са полиците, които той изплаща, те са дълговете от миналото. Като се разболееш, туй показва, че някога си бил грешник и на този грях отгоре идат болестите. Не е лошо, че идат болестите - като дойдат, ще признаеш дълговете си, ще ги изплатиш. Сега не туряйте, че болестите са нещо неизлечимо. Болестта е едно нарушение на здравето и, следователно, щом се премахне туй нарушение, махва се една малка дисхармония. Тази дисхармония съществува в храносварителната система; тази дисхармония съществува в дихателната система; тя съществува в нервната система. В тия трите системи трябва да се премахне. В дихателната система усещаш, че не може да дишаш както искаш. В яденето усещаш, че стомахът не работи. Пък някой казва: И стомахът не работи както трябва. - Стомахът не работи както трябва, мозъкът не може да работи както трябва и човек не може да бъде здрав. Ама сега се плашат, казват: Аз не съм здрав, аз съм се разболял. - Тогава придадете на болестта един особен характер, кажете: Нелечима е моята болест, тя ще ме завлече! - Ако стоиш в пороя, ще те завлече; ако седиш на брега, няма да те завлече. Ако влезеш в пороя, тази река, както тече, ще те завлече. Но ако си далеч от реката, няма никак да те завлече. Излезте навън! Сега не се самозабравяйте, не се лъжете. Много пъти ще ви кажат хората неща, които не са верни.

Един европейски цар го хвалили и му казвали: Като тебе цар няма - ти и на Природата да заповядаш нещо, ще го направи. - Той ги слушал. Един ден заповядал на своите придворни да го занесат на брега на Атлантическия океан. Той излязъл един ден, когато имало прилив. Седнал на брега, приливът иде. Неговите придворни му казват: Ваше величество, приливът иде, трябва да си вървим. - Как - казва - приливът

иде, аз заповядвам да се върне. - Заповядал ваднаж, два пъти, - приливът все иде. Казват: Ваше величество, не слуша. - Казвам: Не се борете с приливите. Аз може да ви уверявам, че приливите ви слушат, Слуша приливът, но когато дойде до своя краен предел, - тогава виждам, че започва да се оттегля. Аз съм учен човек и аз заповядвам да се оттегли водата. Гледам: водата започнала да се оттегля; после, като дойде крайният предел на отлива, спира. Аз може да заповядам приливът да стане и може да заповядам отливът да стане. Аз гледам, съобразявам се - когато ще стане приливът, казвам да стане ~~прилив~~ ^{прилив}; и когато ще стане отливът, казвам да стане отлив. И туй хората го наричат, че съм силен човек. Силен човек съм понеже зная. Като объркам работите, ще видя, че колкото и да казвам да се оттегли водата, не се оттегля; казвам да дойде, не иде.

Сега, трябва да разбираме ония закони, с които Природата функционира. Като правим всичко според тия закони, мисълта ни ще бъде верна. Трябва да бъдем съгласни с нейните закони, защото по-умни от нея не може да бъдем. Тя е правила хиляди и милиони опити, опити, - има вече нещо изработено. Ние сега сме деца, едва сега започваме да учим, - всичките нейни методи ще употребим.

Сега няма да питам разбрахте ли ме, ами ще ви кажа: Приложете това. Аз не искам да разбирате. Казва: Аз не можах да разбера. - Въпросът не е за разбиране, приложете го сега. Имаш една отрицателна мисъл; какво трябва да правиш с нея? Представете си, че вие имате една мисъл в вид на змия, пък вие не обичате змиите; какво трябва да правите? - Не стопляйте змиите преждевременно. Природата знае, че змията е крайно егоистична. Има друга философия за туй - тя я направила студенокръвна; щом стане студено, тя се вдърви. Остави я да е вдървена, не ѝ давай топлина. Защото, щом ѝ дадеш топлина, ти ще бъдеш първата жертва; щом събудиш нейната кръв, тебе ще ухапе. Нека седи замръзнала тъй. Пък един ден, като я опитомиш, ще я вземеш с себе си. Ще тръгнете през гората и тя ще бъде един добър стражар. В Индия има някои факири, които с змиите респектират тигрите, които са много опасни: - задигнат човека, носят го. Индусите носят кобри; тигрите, като видят кобрата, бягат, защото знаят, че като ги клъвне - отиде. Кобрата само като покаже главата си, бягат тигрите. Щом имате една кобра, вече тигърът я помирисва. Казвам сега: Тия силните мисли, които имат характера на една кобра, ще ги държите в джоба си за други по-големи опасности. Сега - другата мисъл: Как да опитомите кобрите? Добре, аз ще ви приведа един пример, да си изясните. Да кажем, имате вряла вода при сто градуса - тя е една кобра. Ако от тази вода капнете на тялото 50-60-100 капки, веднага ще ви изгори

Какво трябва да направите? На тази кобра ще турите студена вода, докато направите водата на тази температура, която вие обичате; значи - и на кобрата по същия начин. Сега как ще приложите закона на кобрата? Ние с водата лесно може да се справим - знаем врялата вода как да я изстудим; но кобрата как ще опитомим, това не знаете. Как ще преведете този пример? - На кобрата ще намерите една черта, която ще обикнете. Змията е много щестлавна - ако я обикнете, тя е много разположена. Вие може да направите опит - змиите са много умни, като срещнете една змия, може да опитате. Аз среднах една змия на пътя: - спряла се и изплезе езика си. Тя казва: Както виждаш, не мисля лошо. Аз по някой път ухапвам хората, когато ме настъпят. Тя на пътя седи, пита: Както обичаш - аз ли да мина по-напред, или ти? - Казвам: Минете. - Тя ме погледна и тръгна. Като не ѝ разбираме езика, не виждаме хубавото. Казвам ѝ: Ни най-малко нямам лоши намерения. Една кобра, и най-лошата кобра, и тя няма лоши намерения. По някой път кобрата стане лоша - гладът е, който прави животните лоши. Когато една змия много дълго време е гладувала, гладувала един-два месеца, като се събуди този глад, тогава става лоша. Гладът е, който прави животните жестоки: искат да наситят този глад.

Та казвам: Ако на тази кобра вие дадете храна или намерите в нея доброто, вие ще се освободите от едно зло. Да допуснем, че ви дойде една лоша мисъл; какво ще направите? Дойде някой човек, - да кажем, не го обичате, - как трябва да се справите? Представете си, че някой човек го видите, иразите го, - не знаете причината, но имате крайно отвращение. Какво трябва да направите, за да си въздействувате? Ти видиш този човек, към когото имаш отвращение, кажи си: Той един ден може да стане цар, пък аз да имам нужда. - Направи го цар - тогава отвръщението ^{почти} ~~почти~~ наполовина ще се смегчи. Този човек, от когото имате отвращение, може да е цар; ако с него постъпиш добре, ако ти смегчиш своето отвращение, ти изведнаж не може да го обикнеш, но по-не смегчи ^{на} наполовина ~~на~~ своето отвращение - то е пак една придобивка. Кажи си, че този човек Господ може да го направи цар и от него зависи да ти даде с своя подпис свобода или не. Да кажем, дойде ви сега една лоша мисъл; вие как трябва да я смегчите? Кажете в себе си: За добро е, тази лоша мисъл за добро е изпратена, пак има нещо хубаво. - Наполовина най-малко ще смегчите вашето лошо разположение. Случи ви се нещо, което никак не обичате, Кажете: За добро е. - Тогава за умния, за добрия човек всичко, и добро и лошо, - ~~се~~ ^{се} за добро действува. А пък за глупавия и доброто и лошото се за зло му действува, по неговото разбиране.

Сега, каква е основната мисъл в вас, мисълта, която остана да я приложите?

Може ли да изпеем "Мога да кажа, че Слънцето скоро ще изгрей" ? Не е лесна работата на певците, понеже имате едно горно гърло, средно гърло и долно гърло. Три гърла имате; не знаете през кое да пеете. Долното гърло са басистите, средното - тенористите, горното - сопранистите. / Пяхме няколко пъти с Учителя: "Мога да кажа, че Слънцето утре ще изгрей и на Земята лицето ще огрей". ☀️ Топлина то ще внесе за всичко, що расте!/. Дотук песента е разрешена, сега остава: "Всичко живо ще стане и на работа ще се хване". Дойдохме до една задънена улица; или трябва да го изпеем, или трябва да го изменим. Това ще оставим за другия клас. Туй, което днес научихте, няма да забравите . Туй е по-добро разрешение.

Само светлият Път на Мъдростта води към Истината. В Истината е скрит Животът .

16 лекция на младежкия клас .

19.III.1937 г. Петък, 5 ч.с.

С О Ф И Я - И З Г Р Е В .

ЧЕТИРИТЕ ХИГИЕННИ ПРАВИЛА

Отче наш .

Имате ли тема? - Не .

Какъв беше предметът на миналата лекция?

По какво се отличава здравият човек? Признаците на здравия човек кои са? Имате ли здрав човек? Как съвременната култура определя здравето?—Якоя път лекарите ще гледат езика, ще пипат пулса. На български език как се пише болест? Как се пише здраве? Колко букви имат и как са наредени буквите? Значи, при болезненото състояние не се изисква много знание, лесно може да се създаде болката - думата лесно се пише: б о - л е н . Като дойдеш до здравето, з д р а в е мъчно се изговаря. Болестта така лесно се добива, здравето - мъчно. Как се пише "здрав"? Ако вие сте болен и ако знаете как да произнесете думите, вие бихте се излекували, ако се помъчите да произнесете "здраве". Как произнасяте думата з д р а в? Как трябва да я произнесе човек, за да бъде здрав? Представете си, че вие всякога искате работите да станат лесно. Вие ядете, вземате една хапка и, без да я дъвчите, преглъщате я; втората - пак така. Представете си, че тази храна е твърда; след като влезе в стомаха, какво ще бъде вашето положение? За да бъде човек здрав, той трябва да се спре, да мисли. Като вземеш храната, ще седнеш, ще мислиш да я глътнеш или да не я глътнеш, как трябва да я глътнеш? Здравословната храна е възискателна: трябва да ѝ дадеш прием, да се преломи повече, ще я попиташ откъде е, как е и след това я приемаш в стомаха. Щом приемаш бързо храната, бъди уверен, че здравето скоро ще си замине. Щом си много бърз в храненето, здравето си отива. З - това З право ли е написано? Или З , ако по друг начин го напишем, какво показва? З - то значи : иска да яде . < - ту е устата му. Не може да бъдете здрави, ако добре не се сдъвчи храната; тогава тази основа на Д - то < ще се запре на гърлото. Аз ви произнасям, да произнасяте думата з д р а в . Три съгласни букви имат - то е едно голямо препятствие. Като произнасяте З- то, къде се спира човешкият език? Когато искам да кажем "здраве", ще събереш зъбите си, казваш : Мълчание - много малко трябва да говориш! - Трябва да въръжиш зъбите си. За да произнесеш Д- то, трябва да допреш езика до горната част на небцето - това е придихателен знак. Д- то показва, че трябва да бъдеш човек, който да говориш с горното гърло; горното гърло показва, че трябва да мислиш малко, когато говориш и винаги

езикът чрез нервната система трябва да побутва там небцето, за да се събуди в тебе мисъл. Р -то как се произнася? Вие трябва да анализирате как произнасяте звуковете. Б -то как се произнася? -Показва, че обмяна трябва ; болестта е нещо външно - то е отношение на човешките мисли и чувства. При Б -то умът и сърцето трябва да бъдат в съгласие, обмяна трябва. " Болен съм " - трябва да има една хубава обмяна между положителните и отрицателните енергии в човека ; там е всичката причина на болестта - че няма добра обмяна между тях, защото престанало отношението на положителното и отрицателното; * този човек постоянно говори сè с долното гърло. Долното гърло е на животните. Всяка болест се дължи на едно животинско състояние, в животните яденето е крайно безразборно; някоя риба нагълта друга риба с нечистотията, котката яде мишката с козината и червата. Много малко животни има, които са обърнали внимание на храненето. Хората по атавизъм носят някои от стремежите на животните. У човек по някой път има голямо желание да яде. Ако искаш да събудиш интереса на котката, донесе само риба, закачи я и тя ще седне, ще се обърне към рибата - гледа и мечи. Ако е друга храна, няма да прави така, но щом помирише рибата - и започва да мечи. И човекът някой път му се дойде някоя храна - и той започне като котката : Яде ми се баница, яде ми се баница! - Една баница не е най-здравословна ^{та} храна за човека. И след баницата ще каже: Пие ми се една чашка винце. - Топла баница, направена от брашно, и сирене, и масло ; и след туй масло той ще тури студеното вино: - два процеса точно противоположни. При това след време някой учен човек, ~~чи~~ който не разбира ония закони, които съществуват в Природата, ще пише какво съдържа сиренето, какво съдържа брашното и маслото, какви хранителни елементи имат за човека, какъв стимул на стомаха дава виното. Щом остане стомахът с вино да се събужда, той вече е в едно болезнено състояние. Забелязал съм, че някои, като носят камшик или тояга и карат някой кон - някое халаше, - той и да го бие, конят толкоз може да върви. Казвам: Не камшик трябва, не туй биене, трябва храна - трябва да се нахрани този кон. Дето конят е здрав, като дигне камшика само, - конете тръгват. Ако остане някое вещество да събужда в вас храносмилането, то е нездравословно състояние.

Тогава, какъв е най-добрият цяр за човека, за да бъде умен и здрав? Вие когато сте болни какъв цяр вземате? С какво се лекувате, когато сте болни? Изобщо всичките лекари на болния казват: Няма да ядем . - Някои започват да се оплакват, че загубили апетита; не му се яде и всеки ден се оплаква, че загубил апетита. Ами че всичките болести произтичат от един аномален апатит. Да кажем, при обикновените усло-

вия, ако пиете една студена вода при нормално състояние, една чаша може да изпиете и втора да не ви се пие. Ако вземете една бучка захар, имате вече един стимул - може да изпиете една, и две, и три чаши. То е неестествено положение - прибягване до един стимул. Да допуснем, вземате и изпивате три чаши студена вода; какъв процес ще стане? Ако водата е доста студена, тя ще погълне голяма част от топлината на вашия стомах, ще се свият капилярните съдове и ще престане нормалното кръвообращение. Следствие на това се явяват много болезнени състояния. Та в новите наблюдения казват: Много пъти известни мисли в живота произвеждат точно това, което студената вода произвежда в стомаха. Има известни думи, след като ви ги кажат, тогава ще почувствате една топлина - каточе топлина лади по вас; има други думи, като ви ги кажат, като че студ пълзи. Често нали казвате: Смръзи ме този човек! - Кажете ми една дума, която смразява. Има ли ли сте някой път тази опитност? Или, ако сега не можете, после намерете някоя дума, която смразява, която намалява температурата. Вие направете малко научни изследвания. Вие някой път се абстрахирайте от окръжаващата среда, вземете тогава речника и изучавайте езика. Да разберете съдържанието на една дума, турете ръката на сърцето, кажете думата и ще видите, че при някои думи сърцето бие с няколко удара по-бързо, а при някои - по-малко. Думите ще произведат една промяна в пулса на сърцето. Оратори изучават често своята реч, понеже така нареждат думите, че започват да намаляват пулса на сърцето на слушателите и погледнеш - един излязъл, втори излязъл. Щом се смени пулсът, и той е нерзположен. Сегашните оратори мислят: Защо при едни оратори хората седят, а при други излизат навън? В Америка един доста виден проповедник, който говорил на едно съживително събрание, гледа посред проповедта, че един работник става да си отива. Той разправял за някакви анекдоти, че неговата баба била голяма грешница и отишла в ада. Като го слушал този работник да разправя за мъките на бабата, той си казал: Какво ще слушам за мъките на тази баба - и аз се мъча тук! Да ми каже нещо утешително. - ~~Като го видял, че си отива, му казва:~~ Проповедникът, ~~като го видял, че си отива, му казва:~~ като го видял, че си отива, му казва: Знаеш ли, че и ти отиваш в ада? - Ти - казва - няма ли да пратиш много здраве на баба си? - Този работник, без да разбира законите, иска да реагира на неговата мисъл, значи иска да му каже: Ти за такива болезнени състояния не ми говори, говори ми нещо за здравето. Ти ми разправял за болни работи - че баба ти умряла, че била грешница. - Болна била бабата; че бабата влязла в ада - това е един затвор, ние го знаем. Нито когато човек е болен е добро, нито когато е в затвора е добро. Някой казва: Трябва

да се затвори човек. - Затворът е само един стимул; затворът не по-равя хората. Казва: Да се затвори той. - Ти може да затвориш в себе си някое чувство, може да се затвориш - че и човек има затвор. Ти имаш благородни чувства, затвориш чувствата си. Имаш една благородна мисъл, затвориш я. Сега хората искат отвън да се освободят от затвора, казват: Кога ще се махнат тия затвори! - В целия човешки живот има затвори, болници, стражари; по-напред трябва да се освободим от своите вътрешни болници, от стражарите, които имаме, от затворите; - какви ли не стражари има вътре. Че как се ражда страхът у човека? Аз се интересувам: Кое ви дава повод на вас да се страхувате? Кой е първият повод на страха? Децата като се раждат имат един наследствен страх. Ако като се родят децата майката не ги плаши, от какво дяха да се боят децата най-първо? Сега има хора, които ги е страх от змии. Има хора, които ги е страх от вълци; някои ги е страх от биволи, някои хора ги е страх от коне - разни подбуждателни причини има за страха. Да кажем, вие имате един страх, който произтича от животните - един животински страх. Страх ви е от времето. Разбирам, когато има буря да се страхувате; или някакво зло дойде, - тогава да се плашите, разбирам. Но ви е страх, че нямате пари. Сега как ще си обясните от какво ви е страх в дадения случай? Имате пари - насърчите се; нямате пари, обезсърчите се. Кое е онова, което ви дава повод за този страх? Парите нямат живот, този органически живот нямат. Сега, трябва да има по-дълбока причина, че онзи човек, който вярва в парите, ако са златни, като си тури ръката в джоба, като че тия пари са една свита. Като тури ръката си, нещо изтича от парите, дава му ващо. Като тури ръката в джоба и не намери никакви пари, обезсърчи се, вижда, че е сам, няма кой да го подкрепя. В дадения случай парите са като гласоподаватели, ти си като кандидат - ти се насърчаваш, че ще те изберат; ако нямаш пари, - ще ти пропадне изборът. Сега вас сè ви избират, като бръкнеш в джоба - сè ви избират. За какво избират парите? - За кандидат. Най-първо, като имаш пари, те гласоподават и ще те изберат, ще ти дадат един обед. Но казвам сега: Страхът, който се ражда от безпаричието и страхът, който се ражда от една мечка, - същото влияние ли имат върху човека? Сиромашията е едно неестествено състояние, но и богатството и то е неестествено състояние. Гладът и ситостта и те са две състояния у човека, които произтичат едно от друго. Гладният е гладен, защо? - Защото не е сит. Ситният е сит, защо? - защото не е гладен. Значи, кой е по-положителен? - Ситостта е положителен, но и гладът е положителен в дадения случай. В животинското царство гладът е онзи стимул, който кара животните да мислят и ходят.

Щом животните се наядат добре, те целия ден спят. Щом едно животно има хубави условия, целия ден това животно ще седи под някоя сянка като аристократ, само сегиз-тогиз ще си помръдне опашката. Щом е гладно, ходи на едно място, ходи на второ, трето, четвърто, пето, шесто. Гладът е, които винаги заставя животните да мислят за своята прехрана, как да я придобият.

Та казвам: При сегашното състояние на човека, ако няма тази сила на глада да действува в човека, веднага ще се яви едно инертно състояние. А никой път много ядене вижда друга аномалност. Например, ако вие идете на ден по десет пъти, вие ще развалите този закон на хигиената. Таман сте се нахранили, ще вземете едно шоколадче, една бомбонче, после - хайде една кифла, намазана малко с масло, с чай или с кафе, или някоя паста, или баница, или буреци, - 10-15 пъти на деня ще вземете храна, която не е никак в съгласие. Един здрав човек трябва ли да яде много често? Вие изобщо колко пъти идете? / - Три пъти /. - Ядете повече. В Природата има едно определено време за ядене за всички същества: едно течение има, то като дойде - всички трябва да ядат. Едно течение има на гадните хора; когато то дойде, всички трябва да ядат. После, има едно течение на свитите хора. В Природата има ~~тази~~ и време за работа. Течения са те. Има време за учение, за ходене в църква, - навсякъде има такива течения. Ако човек води един естествен живот, той ще върви по тия течения. Щом почне да ходи по онова, което той нарежда, тогава се явяват ония неестествени положения. Да допуснем, че вие сте един българин; ходите на гости и посетите десет души ваши приятели. Като ги посетите, навсякъде ще ви черпят. Някъде по стария обичай ще ви дадат кафе, ще го изпие. Ако идете при друг, ще ви дадат едно сладко с чаша вода. На десет места идете - десет сладка, десет чаши вода трябва да вкусите. Българите са много икономични: те са турали една лъжичка сладко в една малка паничка. В Америка малко по-другояч ядат, те ядат повече - в една голяма паничка те ги турят да ядем. Българите са по-икономични, в малка паничка турят. Има един анекдот: Един мисионер, който идва за първи път в България, отива на гости и го черпят с една купа сладко. Той взел купата и изял всичкото сладко, като мислил, че е за него. После, като му разправят какъв е българският обичай, че само една лъжичка се взима, казва: "Аз съм бил голям безобразник!"

Не само българите, но и най-културните народи живеят нехигиенично. Ако идете в Америка, американците, които минават за най-културни, след като се нахранят на едно угощение, ще изпият едно кафе, което съдържа 250 грама, и накрая ще ви дадат ледено, което има 150 грама.

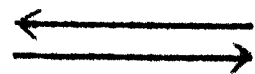
Като влезе това ледено след кафето в стомаха, какво ще произведе? Та и сега в Америка се явяват хора, които говорят за лошото хранене, имат такова желание - да се изправят. Но мъчно харата може да се научат на един естествен живот.

Та казвам сега: Вие младите, младото поколение, трябва да започнете с една хигиена на речта; вие нямате една статистика. С какви думи трябва да си служите? Станеш сутрин, каква дума трябва да кажеш? Вие не сте правили опит с себе си. Сутрин, като станете, с каква дума започвате? Може ли да ми кажете с каква дума започвате? Трябва едно разположение да имате. Станете сутрин, попитайте се: Какво ще се прави днес? Или ученикът си отвори книгата, - каква е първата дума, с която почва предметът? С каква дума посрещате лекцията? Някой, като погледне урока, казва: Мъчен е този урок.

Та казвам: Ония навици, които сме добили, - ще мине дълго време, докато се освободим от тях. Говорим за хигиена. Хигиена има на мислите, хигиена има на чувствата, хигиена има на постъпките и тогава вече иде хигиена на храненето. За да бъде човек здрав, четири отдели на хигиена трябва да поддържа. Отличава се едно здравословно състояние на човека, както се отличават ония хубави ^{те} дрехи. Има нещо, което отличава здравето. Здравият човек носи една прекрасна дреха, която Природата му дала. Туй състояние някой го кръщават с израза, че живот имат в себе си, кръщават го магнетично състояние. Когато носиш животворната дреха, усещаш разширение. Когато съблечеш тая дреха, омърлушиш се и в хода и в краката няма самоувереност - няма я дрехата. Тая дреха я уподобявам на дрехата на един полковник; като го видят, всичките войници му дават чест. Нека този полковник да не си тури тази дреха, тия войници ще ли му отдадат чест? Тогава, значи, когато човек няма тази дреха на Природата, дрехата на здравето, ще те посещават разни болести; щом си полковник, никой няма да те спира. Щом нямаш дрехите на полковника, на първия пост ще те спрат, ще ти кажат: Къде отиваш? - И ще те върнат назад. Сега, за да признаят вашия чин, колко нарезки на дрехата си трябва да имате? На вашите здравословни дрехи колко нарезки имате? - Там има три нарезки турени: мисли, чувствуй и постъпвай! $\frac{М}{Ч}$ Казва: Мисли, чувствуй и постъпвай! - Туй да ти бъде естествено. Ти най-първо, като станеш, ще си туриш дрехата, еполетите си ще прочетеш: Мисли, чувствуй и постъпвай! Ще бъде написано, както сега пишат за Русия: СССР. Ти като минеш, кой как мине ще ти даде почест. Ти като минеш, обърни се и виж еполетите си. Като срещнеш някой свой приятел, прочети има ли писано на еполетите: М., Ч., П.! Щом няма, ще кажеш, че не е

здрав.

Хубаво е човек да изучава себе си. В човека има две състояния, които са две граници, които определят здравословното и нездравословното състояние - едно здравословно състояние у човека и едно нездравословно състояние, между които са наредени всичките други състояния.

Зъпример, ти станеш сутрин, чувствуваш се много добре ; някой път станеш, някаква мисъл има, - и ти не си разположен. Казваш : Сънувах някакъв сън. - Или може да кажеш, че не си отспал. Както и да е, но трябва да си дадеш отчет за твоето състояние, откъде се е явило. Да кажем, имал си едно състояние на безразличие, после се явява едно радостно разположение или едно скръбно състояние, но поводът нямаш на тази скръб. Някой път скръбта иде без да има някакъв външен повод. Запример, тъй както е нажежена тази соба, приятно е да се седи до нея. Но, ако ^{топлината} ~~горещината~~ става чрезмерна, ако не може да издържите, туй показва, че вие сте много близо до горещата соба. Ако се отдалечите, започвате никак да не усещате нейната топлина, - значи, вие сте се отдалечили. Допуснете, че вие сте в зависимост от собата. Хората на физическия свят избират едно естествено положение, дето равномерно магат да възприемат топлината. И в човека има една линия, една граница на естествените чувствувания и мисли, които човек има. Той всякога трябва да се намира на тази граница, която разделя тия двата свята: нормалния и анормалния свят.

Та сега вие се намирате в положението на един беден студент, който отишъл при един лекар и той му разправя, че е отслабнал, че трябва да се храни с печени пържоли, после пуре, кокошчица, ябълки, круши, сливи. Студентът казва: Господин докторе, аз едва имам пари за хляб. - Сега ние по някой път говорим за хигиена и определяме такива храни, които ги няма. Лекарите често определят някоя храна, която я няма. Като каже лекарят на един богат човек, ще намери, ами един беден човек къде ще намери? На бедния каква диета ще му дадеш? Сега аз ви говоря за един човешки свят; туй възражение е право. Но когато говорим за Природата, Природата е турила хората при богати условия; следователно, тя е турила и правила, по които да се хранят. Ние вече подразбираме един живот, дето имаш всичко, което ти трябва да ядеш. Всичко туй, което не трябва да ядеш, то не е турено; тия неща не трябва да се ядат. Какво трябва да се яде? Първият човек, който беше в рая, имаше един надпис: Това дърво не е за ядене - плодовете му не се ядат! За всичките дървета в рая беше писано от кое дърво за какво трябва да се яде. От всичките плодове може да яде човек, само от познанието на доброто и злото не може да яде. Чисто хигиенично правило.

Даже има неща, за които човек не трябва да мисли, има неща, за които човек не трябва да чувствава. Човек, понеже едновременно мислил заради него и понеже чувствувал заради него, искал да направи опит. Туй е на физическото поле - тогава имаме нужда от хигиена на храната. От неспазването на хигиеничните правила какво може да се зароди? Целият сегашен живот, цялото сегашно човечество върви по един път нехигиеничен: нито мисли правилно, нито чувствава правилно, нито постъпва правилно. Много малко хора ще срещнете, които мислят правилно. И учени хора срещнете - и те не постъпват по хигиеничните правила; и религиозни хора не постъпват по хигиеничните правила. Много малко хора ще срещнете, които постъпват естествено, както Природата ни писала. Те първа трябва да се възстанови реда на нещата - този естествен ред на нещата. Така, един болен човек ти не може да го храниш с каквото искаш. На малките деца, които се раждат, мляко трябва да се дава: техният стомах едва е способен за храната, която иде от майката; понеже тази храна има магнетични свойства и тия сили, които са в самото дете, са в хармония с майката; детето разбира майка си чрез своята храна, тя произвежда един стимул - млякото е стимулт за малкото дете.

Ако дойдете до птиците, които имат много хубави условия за живее-не, - хигиената у птиците е много лоша, те много лошо се хранят. Майката ще донесе някой щурец, някое червейче и малкото птиче ще го глътне цяло. Затова птиците не живеят дълго време, защото много нечисто се хранят. Да кажем, птиците в едно отношение са пример, в друго не са. По някой път се явява желание у хората да не обръщат внимание върху храната, както птиците. Но птиците нямат мляко; те пак избират подходяща храна; колкото и да избират, но този комар се има нещо и в нечисто в себе си.

Казвам: Живеем в един свят, дето има хиляди нарушения на ония закони, които Природата е поставила. Тогава се питаме: Защо хората страдат? - Как няма да има страдания: мисълта не е мисъл, както трябва; чувствата не са чувства, както трябва; постъпките не са постъпки, както трябва; храненето не е хранене, както трябва. Даже при най-хубавите условия хората не постъпват както трябва. Списателите са писали много хубави неща, но видиш, че този писател написал и много негативни неща - един буламач, дето развалил всичкото хубаво. Вземете един проповедник: говори много хубаво за братство, за равенство, току дойде - започне да говори за ада. Казва: Ако съгреших, тъй ще бъде! - Щом аз ще живея един неестествен живот, аз ще съгреша. Щом не ям както трябва, ще се разстрои стомахът ми, ще дойде болезненото състояние. Щом живея естествено, това болезнено състояние не може да дойде.

Ако на вас ви се даде един опит: цяла седмица да живеете естествено, - какво ще направите? Аз бих желал за една седмица да опитате, да направите един опит да живеете естествено; значи : да мислите както трябва, да чувствувате както трябва, да постъпвате както трябва и да се храните както трябва. Туй - както е право; направете един опит. Вие искате по някой път да се оправи светът. Постарайте се за една седмица да направите един опит и да видите доколко ще излезе сполучлив: - да си легнеш навреме, да станеш навреме, да ядеш навреме, да не бъдеш нито гладен, нито сит. Щом се усетиш сит, е неестествено; щом се усетиш гладен, пак е неестествено. Да не се усещаш нито гладен, нито сит - то е естественото положение.

Срещате един човек, когото не обичате, вие си казвате: Много ми е неприятен този човек! Симпатия нямам към него. - Констатираш факта, че нямаш симпатия към него. То е друг въпрос. Но в Природата има един закон : ония неща, които не са ти симпатични, не минавай наблизко, да не ги виждаш; защото, като ги видиш, ще имаш лошо разположение. Ако дойдете близо до един водопад, в вас ще се зароди страх да не би да хлътнете. Ако искате да не се страхувате, стойте на един километър разстояние. Може да чувате отдалече гласа и с бинокъл ще гледате.

Тогавя на вас казвам : Защо Господ направи света? Господ направи света много добър, но светът е много опасен. Ако ти искаш да видиш Слънцето сто хиляди пъти по-голямо, отколкото е сега, ако ти с един съвременен телескоп би искал да погледнеш Слънцето и ако нямаш предпазители на очите, ти може да ослепееш от светлината, която иде. Даже ако в тия телескопи гледаш една звезда: - той се върти и ти ще я гледаш като на зазоряване. Природата е турила всяко нещо на своето място. Ония предмети, с които ти си в хармония, минавай наблизко; ония предмети, с които не си в хармония, минавай отдалече. Отрицателните мисли, с които не си в хармония, туря настрана, не ги разглеждай. Защото, за да разгледаш един въпрос, трябва да бъдеш готов. За пример, вие разглеждате въпроса на омразата. Знаете ли какъв отровен елемент има, каква грозна отрова съдържа? От какво е съставена омразата? Имате ли вие елемент м е р к у р и й? - Да. - Р-то какъв елемент съдържа? Имате уран, меркурий, азот, - може ли да направите едно съединение? - Не може, сол може да се образува. - Благодарете, че омразата образува само соли. Ако дойдете до съединението на отвращението, то е доста силна киселина. Всякога една дума, ако я разбирате, ще образува известни органически и психически съединения. За бъдеще химиците ще знаят всяка дума какви съединения образува в човека. Вся-

има
ка дума състояния, които произвеждат едно видоизменение не само на психиката, но видоизменение на кръвта на човека. Но казвам: Това са въпроси, които имате да проучвате за бъдеще. Вие няма да оправите света; тия неща ги навождам като полезни на вас лично. По някой път вие искате да измените вашия вътрешен свят. Той, светът, ще си върви по същия път, по който сега върви. Ние като хора може да изменим вътрешния свят, в който сега живеем. Него може да го изменим. Философията е там.

Само светлият Път на Мъдростта води към Истината. В Истината е скрит Животът .

17 лекция на младежкия клас .

26 март 1937 г. - петък, 5 ч.с.

С о ф и я - И з г р е в .

ТРИМАТА ПРОФЕСОРИ

Отче наш .

Имате ли зададена тема? - Нямаме .

Пишете върху темата : Най-лесният път .

Какво разбирате под думите "най-лесният път"? Кой е най-трудният път? Кой е най-лесният път? Сега мязате на цевци, които не знаете да пеете; дарба имате, но не знаете да пеете. Казва ви някой: Пеете нещо. - Вземете, да кажем, да пеете; вземате основния тон на гамата ДО. Колко е верен, ще го проверим на пианото. В Природата има една естествена гама и всеки един от вас, който не може да вземе правилно тона ДО, щом не може да го вземе верно, значи поразгласил се е малко. Нали на цигуларите, щом се разгласят струните на цигулката, те ги нагласяват с пианото. Когато не можете да вземете верно, има поразгласяване, че трябва да се нагласят. Всяка сутрин човек трябва да си нагласява струните. Щом не можеш да вземаш верно - някой път вземаш по-горе, някой път по-долу - , вие трябва да се нагласявате.

Та казвам сега: Вие мислите, че пътят, по който може да ходите, не съставлява една велика философия на живота. Всеки един философ, който намира пътя си, той е в пътя на знанието. Нямаш път, - нямаш знание. Забъркал си пътя, - забъркал си знанието; намерил си пътя, - намерил си знанието. Казвате: Пътят е най-лесната работа. - Да правим пътища мислите, че е лесно. Да намерим пътя на знанието, не е лесна работа. Да прекараш един път в една такава местност, дето лесно се пътува, е лесно.

Вземете сега тона ДО - да видим доколко сте близо до естествената гама. Аз да ви дам долно СОЛ / Учителят изпя СОЛ-ДО /. Сега проверете на пианото верно ли е. По-долу от СОЛ някои не могат да вземат. / Една сестра взе ДО на пианото - тонът е верен /. Кога един тон е верен, вие всякога може да проверите по вашия камертон / Учителят показва показалеца и средния пръст на дясната си ръка / - може да проверите. Но да ви дам един пример: може да проверите вашата симпатична нервна система, когато вземете един тон. Когато вземете един тон верно, веднага ще-нечувствувате под лъжичката ще почувствувате приятна светлина и топлина. Щом вземеш тона и се развие такава топлина и светлина, тонът е верен. Симпатичната нервна система схваща топлинните трептения, нервната система схваща светлинните трептения. Следователно, ако не

можеш да различиш трептенията на ²светлината и ¹топлината, то е едно аномално състояние. Всички чувства не са нищо друго, освен схващане на топлинните трептения. Те носят живот. Там, дето има живот, има всякога топлина. Там, дето животът изчезва, топлината престава.

Може да ви зададат така въпроса: Кое е вашето естествено желание? Да кажем, сутрин станете, имате едно желание. Какво е желанието? - вие не сте правили наблюдения. Не мисълта, която иде в ума ви, но : яви се едно малко желание. Тази сутрин, като станехте, какво желание дойде и каква мисъл? Или вие считате, че не са важни тия работи? Имате някаква велика мисъл. Имате ~~някаква велика мисъл~~. - Хубаво, против тия великите работи ние нямаме нищо против. Стремете се към великите работи. ~~Не-мислите-ли~~ Но, за да ~~дойдете-до-тия-великите-работи-тук~~ дойдеш до една велика идея . . . . Мислите ли, че лесно може да дойдете? Вие имате един висок планински връх; като дойдете донякъде, вие го виждате, но - докато се качите на този връх. . . . Можете ли така лесно да се качите, като една птичка? Като човек, докато се качите - колко завъртания, обръщания: ходите нагоре, надолу. Докато се качите, колко време ще ви вземе? Може да ви вземе 1, 2, 3, 4 часа, може да ви вземе няколко дена. Постигнението на една велика идея не е така лесна работа - тя е висок връх. Докато дойдеш до великата идея, има да минеш много долини, рекички да прескачаш, големи канари, трапища ще минаваш. И после, като се качите горе на върха, колко време ще останете? Запример, европейците искат да се качат на Хималаите. Колко време може да седят горе на Монт Еверес на Хималаите? Ако могат да седят половин час . . . И надали ще могат: - не е приспособен човешкият организъм. После, трябва да носите въздух отдолу, за да можете да дишате. Дробовете на човека не са приспособени за такава височина. Могат да се приспособят. Човек, като се качи на 9-10 000 метра височина, човешките дробове не са в състояние да дишат - атмосферата там е рядка, трептенията са от друга една гама, с която човек още не е свикнал.

Та в живота е същото : някои от вас не сте свикнали с известни условия в живота. Казвате, че животът е труден: - то е някой планински връх. Има някой живот труден: - той е дълбока долина. В живота или надолу ще слизаш, или нагоре ще се качваш.

Запример, вземете ~~две~~ съвремените научни идеи : две положителни величини, две положителни сили се отблъскват. Защо се отблъскват? Вие може ли да си представите два планински върха един до друг, - без да имат някаква междина, може ли да се образуват два върха? - Не може. - Всякога един връх подразбира една долина. Тогава вече височината на върха се оценява от долината. Следователно, енергиите от висо-

кия връх трябва да слезат долу в долината. Тогава аз определям идеята, за да стане ясна. Като кажа "една положителна сила", за мене това е един ~~планински~~ планински връх. Като кажа "отрицателна величина", за мене е една долина. Но в долината растят най-хубавите плодове, не растят горе на планинския връх. Следователно, не е положителното, което носи храна на човека. Положителното носи само условията. Пък отрицателното - тази дума "отрицателно" не е права. Отрицателното - 0-то показва едно ниско състояние. Българинът казва 0 - нула, защото по-доле от 0 не може да слезеш. 0-то - от там започват всичките страдания. При А като дойдеш, като кднеш А, ти ще излезеш из областта на страданията. Страданиято е закон на противоречия; страдаш - не разбираш нещата.

Сега не мислите, че вие ще научите нещо ново. Вие се ще научите нещо. Вие още не знаете онова, което имате в себе си. Вие още не знаете какво знаете. Кое е същественото, което вие знаете, на което може да разчитате всякога? На кое човек може да разчита? Ще разчиташ на главата си. В главата е турено всичкото богатство; всичкото богатство е турено в твоята симпатична нервна система. Те са две огнища, отдето човек ~~може~~ ^{може} всякога да се научи. Човек или в главата си трябва да живее, или в сърцето си трябва да живее. Засега човешкото сърце не е хигиенично, не е организирано човешкото сърце; всичките ~~жизни~~ нещастия произтичат от желанията на хората. Тогава, индусите имат една философия, казват: "Убий всяко желание!" Като убиеш желанията, какво ще стане с тебе? "Отхвърли - казва - всяка мисъл!" - Като отхвърлиш всяка мисъл и като убиеш всяко желание, какво ще остане от човека? Нищо няма да остане. То е една неразбрана идея. Казвам: Онези, които са превеждали, не са разбирали.

Представете си, че в света има безброй желания и те са от разни форми, от разни тежести: Някои желания са реалистически - тежат само 1 грам, - пък има и по 2 грама, и 3 грама, и 5, ~~книзи~~ и 10, 15, 20, 100, 200, 500, 1 000 грама, 10 000 грама - 10 кило, пък 100 000 000 грама тежат някои желания. Умният човек взема такива желания, които може да носи. Ако едно желание тебе ти е тежко, вземи по-леко. Без желания не може, но по възможност вземи най-лекото желание, което може да носиш, да не ти съставлява голяма тежест. Защото с него е лошо, но без него още по-лошо. После и мислите - и те са тежки. Има мисли, които тежат една стотиленна част от милиграма. Аз ги вземам реалистически. Една мисъл колко тежи? Каква тежест да турим, която да е достъпна за вашия ум? Коя е най-малката тежест на мисълта? Най-естествената мисъл, ~~книзи~~ когато си представяте едно тяло, - то трябва

да бъде в рамките на вашето зрение. Всяка мисъл, която може да схванете с вашите умствени очи, тя е разбрана. Един предмет се намира в едно поле; ако туй поле може да го схванете, този предмет ще бъде разбран; ако не може да го схванете, този предмет отчасти ще го разберете.

Трябва да дойдем до изрестни въпроси на геометрията. Вие имате точка. Какво представлява точката? Точката е едно положение, отдето изхожда една права линия. Точката наричат център. Как бихте определили що е точка и що е център? Център наричаме мястото, дето се събират нещата. Мястото, дето се събират някои неща, наричаме централно; точката, в посока към която се събират много хора на едно място, наричаме център. Когато казваме точка, подразбираме, че трябва да имаш една допирна точка на желанията. Ако ти искаш да намериш центъра на една работа, трябва да имаш само едно желание, една мисъл. Добра, ако ти имаш само едно желание, ти ще имаш само един център; щом влезеш в центъра, какво ще правиш? Да кажем, ще намериш централната мисъл. Много добре - намерите централната мисъл, какво ще правите с тази централна мисъл? Да кажем: някой виден професор по математика, или някой професор по музика, или на някакво друго изкуство, - намериш го вече, знаеш къде е, какво ще правиш при него? Ти, като идеш при онзи професор на някакво изкуство, ти трябва да имаш четка при него, трябва да работиш онова, което е предал, трябва да знаеш как да работиш; при професора по музика трябва да знаеш да свириш. Ако е професор по някаква наука, ти трябва да се интересуваш от тази наука. Ако ти не се интересуваш от туй, от което той се интересува, този център ще бъде безпредметен за тебе.

Сега вие младите казвате: Как трябва да се живее? - Какво разбирате под думите "трябва да се живее"? Нима вие не живеете? Казвате: Трябва да се живее. - Ония мисли, ония идеи, които имате, трябва да ги разбирате. Едни разбират едно, други разбират друго. Казва: Да се живее. - Как да живеем? То не е един въпрос, който може отъвн да се определи. Какво разбираме под думата **ж и в о т**? - Животът е един резултат. Тогава, какво нещо е животът, според туй, което ^{вие} сте чели? Какво е съвременното определение на живота? - науката дава едно определение. Колко е верно, то е друг въпрос. Защото верните работи, те могат да се поставят на опит. Всяко нещо, което не може да се постави на опит, то може да бъде верно, пък може да бъде и неверно. Или - имаме въпросът за добро и зло. Коя е нормата, с която ние определяме кое е добро и кое е зло? Имаме една норма, с която определяме кое е зло. Според вас кое е злото? Туй, което вреди на сърцето, то е зло. Туй,

което помага на сърцето, на твоята симпатична нервна система, то е добро. Туй, което вреди на твоята мисъл, е зло. Туй, което помага за мисълта, е добро. Значи, в Природата всяко нещо, което вреди за организма, е зло за нас. Оттам започваме. Всяко нещо, което не вреди на нашия организъм, е добро. Доброто и злото са според нашия организъм.. Вие как схващате? Казвате: Трябва да бъдем добри. - Всеки човек, който не ви уврежда, е добър за вас ; всеки човек, който ви уврежда, е лош заради вас. Така е много проста работата, като се схване. Вие искате да бъдете благоприятен някому, а не си знаете езика - езикът ви е много остър. Българите, като имат един нож, турят го в кания и така го носят, защото иначе може да направи пакост. Езикът е остър нож; ножът е остър, от месо направен, но канията къде е? Канията е устата - той е турен в устата. Той е потребен: по някой път ще извадите ножа, ще се сражавате; като влезете в сражение, може да го забиваш в неприятеля. Да го забиваш в тялото на приятеля си, няма смисъл ; в врага си да го забиваш е друго.

Ново знание ви трябва - любовта. Всяко знание, което ви спомага да ви освободи от никаква мъчнотия, е полезно. Всяко знание, което може да ви оплете и нищо не спомага в дадения случай, не е полезно. Кажете ми сега едно голямо препятствие, което имате. Кое е най-голямото зло в света? Един капитан пита войника кои са народните врагове. - Фелдфебелите, господин капитан. - казва войникът. - Може да ви е смешна идеята, но вие си имате по един фелдфебел. Кой от вас няма фелдфебел? - Имаш едно желание, като войник те разиграва.

Разправяха ми за един професор тук в България. Този професор върви през студентите с достойнство, да не му се урони престижът; те му вземат шапката, палтото, окачват ги. Веднаж този професор се приготвил с официален костюм, с цилиндър - ще ходят на бал. Малкото дете, момиченце, играе си с топката и топката отива под кревата. Бащата, както е облечен, влиза под кревата да му извади топката и шапката му пада. Кажете: естествено ли е туй желание? Защо го прави той? - Всеки си има по един фелдфебел. Този фелдфебел заповядва: Скоро сними цилиндъра, да извадиш топката! - Туй ще стане несъзнателно - той слуша и отива да я извади. Професорът никак не мисли, че цилиндърът пада. Не можеше ли да накара туй дете да влезе и то да извади топката? Детето се обръща към баща си и казва: Топката! - заповядва му. И той на четири крака изважда топката. Казва: Детинска работа - трябва да му се послужи. - Не че мисли да му послужи, но фелдфебелът заповядва, казва: Войник, скоро топката! - Трябва да се изпълни заповедта.

Сега всички вие страдате от вашите фелдфебели, не че без фелдфе-

бели не може. Сега, на вас като заповяда вашият фелдфебел, какво ще му отговорите? Един войник, като му каже офицерът "ти си невъзможен", войникът казва: Тъй верно, господин капитан! - Като му каже: Ти си магаре! - казва: Тъй верно, господин капитан! - Не може да каже противното.

В Варненско, в село Четма, съдят един българин за крадене на овци; тия от Четма обичат да крадат. Съдията казва: Вие защо вършите тия престъпления? Става ли така - да се краде? Не знаете ли, че е срамно?! Защо правите тия престъпления? - Тъй верно, господин съдия, ние сме хора говеда, прости ; и вие сте наши братя. - Мислите ли сега, че този четманин нарочно го прави? Съдията може ли да го осъди? Задото вие едновременно може да заемете мястото на един съдия, и да бъдете един подсъдим, и да бъдете един слушател. Три положения: или ще бъдете съдия, или подсъдим, или да бъдете прост слушател в дадения случай. Ако сте съдия, какво трябва да правите? Ако сте един подсъдим, какво трябва да правите? И ако сте един слушател, какво трябва да правите? Сега, в дадения случай, какъв сте? Съдия не сте, и подсъдим не сте, а слушател. Разглежда се едно дело - животът се разглежда. Защо сте в училището вътре? Защо отива един човек в горницата? - Да се моли. Защо отива в училището? - За да добие знание.

После, имайте едно правило, което трябва да прилагате. Вземете една кибритена клечка - нали така -, драснете : образува се една светла линия. Вие не се задоволявате с тази светла линия - драснете втори, трети, четвърти път; най-после, като драснете, образува се една светла линия, запали се клечката. Вие може да си поиграете - да запалите клечката, след като изгори, да я хвърлите; вземете друга клечка - и тя се запали и изгори. Но може да имате една идея: имате една пачка сухи дърва, вземате тази клечка, веднага запалите огъня.

Та казвам: Всяка сутрин, като стане човек, той трябва се да запали две клечки: една клечка - на симпатичната нервна система, която ще образува топлина, и друга клечка, която ще образува светлина в неговия ум, - понеже през целия ден тия двата процеса са необходими. Някой път вие усещате едно неразположение, казвете, че има нещо в симпатичната нервна система. Някой път усещате известна тъмнина в вашия мозък - не може да мислите, върху някой философски въпрос не можете да мислите. Човек може да разбере себе си и може да разбере и другите хора дотолкоз, доколкото той е в съгласие с законите на живата Природа. Запример: аз имам този молив. Значи, онзи, който го направил, турил някакво приспособление. Ако моливът е добре направен,

графитът влиза и излиза. Ако някой дойде и го изтегли, може да се задръсти - графитът не излиза. В Природата има такива турени работи. Ти трябва да знаеш онова, което си направил, как да го употребиш. Ако вие не изучавате себе си, ако не изучавате вашия организъм, запример, вие не сте господари на вашата ръка. Вие някой път не знаете как да носите ръката си. Ръката си има определено място. В турско време колкото турци ще срещнеш, те си носеха ръцете отзад : турени ръцете на задницата и тъй вървят. Какво показва това? Щом започнеш да си носиш ръцете на задницата, не те очаква нещо добро: - ти си свързан човек. Значи: този човек има животински състояния, той не мисли. Ти, като туриш ръцете си отзад, ще се намериш в едно положение на животно. Забележете животните: - всяко едно животно, след като претърпи някаква криза в живота си, боли го някъде, то винаги си ближе задницата. Знаете ли защо? То си ближе задницата, понеже, като се ближе, казва: аз трябва да мисля и, понеже не мислех, така ме наложиха. Хубаво трябва да мисля! - Не си туряйте ръцете отзад ; не че е грешно, но хвани си носа. Като те хване една хрема, като си чистиш носа, ти си хващаш носа да мислиш. Опашката отпред е дошла и тя трябва да бъде в движение - тегли си носа надолу. Ако ти искаш да образуваш красив нос, трябва да мислиш, да му дадеш друга линия; в мисълта ще се образува друга линия. Ако твоята симпатична нервна система функционира правилно, тогава крилата на носа ще бъдат правилни, естествени. И по носа ти ще познаеш. Ако носът ти е добре дълъг, това показва, че мозъкът функционира добре. Ако крилата на носа са добре развити, тогава симпатичната нервна система функционира правилно. По страничните крила на носа може да знаеш как функционира симпатичната нервна система; отвън ще имаш едно наблюдение. Всеки човек трябва да се стреми да оправи носа си. Носът е един барометър, който показва какво е състоянието на човека. Някой път отъпее, някой път става остър. Щом носът започва да става остър, то е опасно. Острите носове не са здравословни. Като ви гледам носовете, вашите носове не ми харесват, не ми харесват - трябва да мислите!

Следователно, има известни предмети, с които трябва да се занимавате. Има известни мисли, които може да поправят гърбавината на носа. Има известни мисли, които могат да поправят широчината на носа; пък има известни мисли и желания, които може да сплеснат носа. Всичките форми в човека, които са се образували, те са се образували от мисъл и от чувство. Тия извивки на ухото, те не са произволни. Пръстите, които са се образували на ръката, - тук е действувала разумна сила. В Природата постоянно действува сила, която строи. Някои от тия мисли

са наши, някои са на хиляди поколения, които са били преди нас. Ако ние разбираме законите, по които се строило човешкото тяло, ние може да оправим нашето тяло. Ако ние разбираме законите, по които се строят човешките очи, тия очи, които сега имаме, са много кубави. Но, ако се измени сегашното състояние, трябва да се изменят и очите ви.

Сега, някой път, вие искате всичко да знаете. Вие искате нещо невъзможно: невъзможно е човек да знае всичко, в Природата туй не може да бъде. Да знаеш всичко, то е сѐ таки да искаш да носиш целия свят на гърба си. Питам: Ако ти сега носиш Земята на гърба си, какво ще добиеш? Кажете ми. Може да имаш желание да се похвалиш, че си силен. Но, оставили те да носиш Земята на гърба си, тя ти тежи; питам: Какво ще правиш, къде ще оставиш тази Земя? Как бихте се освободили, ако ви турят Земята на гърба? Много мъчно е, много труден въпрос е той - едно неестествено желание, което спъва човека. Ти искаш да станеш богат - то е едно неестествено желание. Колко пари трябва да имаш, за да бъдеш богат? Да кажем, имаш сто милиона; защо ти са? Да кажем: имаш сто милиона - защо ти са парите, какво ще направиш? Хайде ^{сега} ако някой от вас може да ми дадете един план: какво ще правите с парите? Аз сега може да ви дам сто милиона; за мене парите не ми са потребни, аз съм се освободил от тях. Вие намерете и дайте един план: да се съгласува, да се приложи, - тия сто милиона ще ги имате. Сега се заражда мисълта в вас: Възможно ли е това или не? - Прави сте - откъде ще се вземат тия сто милиона, сто милиона злато откъде ще се намерят? Лесна работа - за един окултен ученик е лесна работа да има сто милиона лева. Ако искам одного от вас да го направя богат, ще извадя неговото тяло и ще го туря в един европейски богаташ, тялото му ще взема. Понеже вие сте същество в три екземпляра, единия екземпляр ще го туря в богаташа, ще накарам богатия да го осинови и да му остави всичкото имане. И вие ще се върнете в България с едно наследство от сто милиона. Това са приказки от 1001 нощ; всяко нещо, за което може да се говори, е възможно; защото, ако един човек има сто милиона, и друг може да ги има. Всичко в Природата върви по определени закони; има закони, които регулират нещата.

Сега, винаги се стремете да имате естествени желания. Никога не допускайте едно неестествено желание, едно желание, на което трептенията не съответствуват на твоето тяло. Никога не допускай да влезе една мисъл в мозъка ти, на която трептенията не съответствуват на трептенията на мозъка. Туй норма трябва да бъде. Има мисли и желания, които нямат тия трептения - те нищо няма да ви допринесат. Всякога, когато допуснете една неестествена мисъл, става потъмняване. Всякога, когато

допуснете едно неестествено чувство, чувствувате болка. Разни са болките. /Добре, да дойдем до приложението сега. Какво приложение може да дадем? Вие как се справяте? Когато вие сте бедни, как се справяте с вашата беднотия? По какво се отличава бедният човек и богатият човек? По време на турското управление всички българи, които бяха сиромаси, бяха тънки в кръста и сухи. Ти, като го питах защо си такъв, той каза: Не съм си доял - сиромашия! С сух хляб и лук човек може ли да се оправи? - Случва се, че някой от тия сухите хора стане чорбаджия, след две години надебелее, казва: Понаядох си! - Хубаво, туй положение вече се оказва, че не е естествено. Натрупването на този материал около стомаха, то е неестествено положение. Всички ония мазнини, които се трупат в тялото - то е преходно богатство. Всичкото богатство, което човешкият организъм съдържа, то е изтъкано в финни нишки; мазнините са непотребни; тук-там трябва малко масълце, както осите на колата трябва да бъдат намазани, за да не се образува триене. Някои хора, които имат повече търкане, трябва им мазнини тук-там; но трябва здрави мускулни нишки. Та потребна ни е една хубава мисъл - трябва да се мисли хубаво, понеже мисълта ще образува тънките нишки; пък добрите чувства дават качество на нишките. Устойчивостта на нишката зависи от чувствата, а пък формата на тази нишка, направата, зависи от човешката мисъл. Едновременно ако не мислим правилно и ако не чувствуваме правилно, нашият организъм не може да се обработва. Всеки ден с нашите мисли и чувства този организъм трябва правилно да се обработва. Казвате, че за седем години се сменят клетките на човешкото тяло. Не в седем години, но в една седмица всичко почти в човека може да се преработи. Приложението на правилната преработка зависи от прогреса на хората. Колкото по-бързо в тебе се преработва тялото, толкова по-добре. Тогава, в едно болезнено състояние, в едно неразположение имаш едно горчиво чувство, имаш нещо в тялото, което не е в хармония с Природата. Следователно, щом се поправи тази погрешка, веднага се поправят и чувствата ти вече. Не чувствуваш правилно - значи има една една дисхармония между тебе и Природата. Първото нещо: в вас трябва да се зароди желание да бъдете в хармония с Природата. Най-умната професорка в света е Природата. Тя е правила опити, опити, безброй опити е направила. Тя е най-умната от всички - трябва да я слушате. Ако я слушате, ще ви даде и форма, и знание, и тия методи как да работите. Щом не я слушате, тя ще ви остави на произвола - вие да си правите опитите, да се блъскате; тя ще се яви само да превързва главите. Като превърже, ще благодарим за превръзките. И те са хубави, но без превръзки е по-добре.

После, нали вие имате желание да се учите едни други; всеки от вас има желание да учи другите. - Никой никого не може да учи - туй помнете! Ти може да бъдеш като условие за някого. Ако той ~~има~~ има тази дарба, туй, което е вложено в него, ти само може да му бъдеш външно условие, едно спомагателно средство, един асистент-да се развива неговата дарба, - понеже ти може да дадеш само упътвания. Ако е певец или ако учи, може да му се създадат само условия.

Съвременните опити показват, че от човека може да се извади неговия двойник. Двойникът е обикновено около половин сантиметър, някога 1, 2, 3 милиметра извън физическото тяло. Ако двойникът излезе 3-4 сантиметра вън от физическото тяло, този човек ще се намери в цяла беля. Той става толкова чувствителен, че всяко най-малко помахане причинява болка. Някой казва: Не мога да търпя окръжаващите около себе си! - Двойникът е излязъл навън. Вземете младите в вашата епоха; когато започнат да изучават закона на любовта, двойниците им ~~влизат~~ излизат навън и те стават толкова чувствителни, те са толкова обидчиви, че един поглед накриво може да ги разсърди. Като се оженят, приберат се двойниците вътре. Казват: Глупава работа е то! - Не, глупави работи в Природата няма; да обичаш не е глупаво, глупостта не е в любовта; глупостта е, когато не оценяваме любовта. Щом не оценяваш нещо, ти го изгубваш. Първото нещо е : да държим онова същественото в нас; да знаем : в каква степен при дадени условия нашата реалност, нашето духовно тяло, доколко да излезе от тялото навън.

Вземете английската дума л у к - а у т, което значи "пази се" . Лук-аут значи още "гледай навън". Един англичанин и един французин пътуват с влака и англичанинът му казва: Лук-аут, - което значи гледай навън. Втори път англичанинът му казва: Лук-аут! - но вече го предупреждава: Пази се! - понеже имало някаква опасност да се удари. И французинът, като не разбрал, се ударил. Казва: Виж, тези англичани не може да ги разбереш! - Защо англичаните употребяват лук-аут с значение гледай навън, защо да не го заместят с някоя друга дума? Често и в нас има такива отношения, че веднаж казваме: Гледай навън, и пък друг път: Пази се! [Аз обръщам вниманието ви. Ще започнете от вашето тяло. Всички трябва да имате по едно огледало, да започнете да изучавате себе си. Ако започнете да изучавате себе си, то състави едно предметно учение. Ти може да моделираш носа, ти може да моделираш ухото си. Не големи, но малки поправки може да се направят. Ако може да направиш една поправка, то е вече нещо. Ако не може да направиш една културна промяна в лицето си, ти не си работил. Някой път ще дойдат някои промени без да ги искаш. Вземете Тарас Булба - представят го с

дебели вежди, един чорбаджия: както българските чорбаджии, поглежда изпод вежди. Това е човек с крайно обективен ум, материалист. Казва: Аз ги знам тия работи! Тук, тук - този свят, - тук да оправим работите! - И той е прав: той отблизо гледа нещата. Пък онези хора, които много фантазират, на тях веждите са тънки; те са сантиментални. Хора с дебели вежди са хора на обективния ум, а с тънките вежди са хора на чувствата. Но има една норма на веждите. Какви трябва да бъдат веждите? Вие не сте проучвали космите, доста интересни са космите. Ако прекарате един косъм през ръката да видите колко е гладък. Вземете един косъм от един човек: - колко е гладък, колко е дебел? Ако е тънък, има една мисъл. Ако е дебел, - и то е от значение. После някой път виждате, че вашите косми са нахохорени. Какво означават? - Имате излишно електричество. Щом дойде електричеството в главата, нахохорят се космите; щом дойде магнетичното разположение, стават гладки. Турете малко вода, моделирайте себе си - да улегнат космите. Вие в вас не обръщате внимание на тия работи. Казвате: Да бъдем културни като ангелите. - Ангелите са същества, които мислят и прилагат. Светиите са хора, които прилагат; гениите са хора, които прилагат, които мислят; талантливите са хора, които мислят. Да бъдеш талантлив човек, да бъдеш гениален човек, значи да мислиш. Може да играеш роля на един талантлив човек, може да играеш роля на един гениален човек, може да играеш роля на един светия - те са положения, които всеки от вас може да взема. Сега казвате: Той не е светия. - Всеки може да бъде светия. Аз не говоря за "светиите", както ги има. Всеки един от вас може да бъде гениален в даден случай: ти имаш една мисъл хубава, гениална. В един случай ти постъпваш като гений, в втори случай постъпваш като обикновен човек, в трети - като талантлив, в четвърти - като светия. Така са разбъркани: - ту ~~и~~ светия, ту гений, ту талантлив, ту обикновен, - всичко не е регулирано. Сега, каква е отличителната черта на гения? Аз да ви кажа: На талантливия човек мислите ~~и~~ му са хоризонтални, той е човек на плоскостите; геният - в него мисълта е дълбока и висока, геният е на вертикалните линии; светията е на кривите линии. Имате тогава: ако линиите са прави, вие сте талантлив; ако са вертикални, вие сте гениален; ако са криви, вие сте светия. Светията човек, като върви по всички криви линии, не се оцапва. Той разбира тайната на живота. Да вървиш по крив път и да не си навел крака, показва знание. Тогава талантливият и геният представят само една скица на живота, само основата. Светията пък подразбира туй, с което тази скица се украсява. Талантливият и гениалният са скелетът, костите; а светията е мускулите и мазнините, които покриват костите. Светията е, който облича тялото.

След като дошъл талантливият и гениалният, дошъл и светията, че са образували човешкото тяло. Непременно се изисква един талантлив, един гениален и един светия, за да се образува тялото. След като съградят тялото, тогава ще дойде човешкият дух в него да живее. Човек има три-ма учители: един професор на талантните, ~~един професор на талантните~~, един професор на гениите и един професор на светите. Човек ще учи - това са неговите професори, които той трябва да слуша. Всеки ден трябва да слушате талантливия професор на хоризонталните линии, професора на вертикалните линии и след туй - светията на кривите линии.

Това е една неразбрана идея, нали? Неразбраните работи са красиви работи. Туй, което не си разбрал, си го разбрал. Туй, което си го разбрал, не си го разбрал. Ти казваш: Аз знам какво е любовта. - пък ти живееш и функционираш в любовта. Щом някой път си разбрал любовта, изгубваш любовта. Ония, които са разбрали любовта, са я изгубили; ония, които не са я разбрали, в тях функционира в живота. Така е животът. Защо е така, знаете ли защо е така? Щом като обичате един предмет, почвата под вас става шуплеста и всичко онова, което сте разбрали, потъва. Докато не сте го разбрали, вие се намирате на твърда почва, дето всичкото седи отвън. Сега, знанието образува шупли, а невежеството държи нещата твърди. Има едно невежество в света, което Природата турила; има друго невежество, което не е от Природата. Ние не трябва да знаем всичко, защото най-голямото нещастие щеше да бъде, ако знаем всичко. То е невъзможно. И никога не желай да знаеш всичко. Няма нужда да знаеш всичко - с време, през цялата вечност, ти трябва да изучаваш нещата. Но да искаш да разбереш всичко изведнаж, - ти не разбираш живота. Щом като ти разбереш всичко изведнаж, какво ще стане? Кажете ми.

Та всички вие страдате от излишни идеи. Ако вие разберете тази идея, как щяхте да я развиете? Дето казват, че на хората много не им трябва - как ще развиете тази идея? Аз разглеждам въпроса малко другоячи. Най-първо, когато получаваме един предмет, има в човека един професор, който слуша, един слушател, който слуша другия, който разказва. Най-първо аз разправям пред своя, той слуша; най-първо аз говоря на себе си. Професорът говори и, след като ме коригира, хубаво разбирам този предмет и може да го прилагам. Тогава не мисля, че всичко знам. Запример: имате един ъгъл. Сега, за един обикновен човек тия двете линии означават едно, за един талантлив човек означават друго и за един гениален - трето, а за светията - четвърто. Ако този ъгъл се увеличава, какво мисля аз? Или ако се смалява този

ъгъл, или ако тия линии се продължават, или ако тия линии се скъсяват, в дадения случай за този умния човек в всяка промяна, която става в скъсяването или удължаването, - то си има смисъл. Представете си, че тия хора са разумни: имате едно същество, което се движи по едното рамо на ъгъла и друго същество - по другото рамо на ъгъла. В всяка линия се явява по едно разумно същество. Сега те функционират. Като влезете в едно място, по строежа на къщите, и по оградите, и по удобствата, които имат, ще знаете доколко тия хора са умни. Щом аз вляза в една къща, вече знам характера на тия хора. Виждам: лицето на жената пожълтало, а пък неговото лице червеничко, - аз вече знам характера на мъжа. Вляза в един дом, лицето на мъжа пожълтало, пък лицето на жената челвено, - аз вече знам защо е пожълтял той. Като намеря и мъжа и жената, и на двамата лицето хубаво, * казвам: Тия хора хармонично живеят. Ние ще обясняваме, че пари нямат, че къща нямат; има нещо по-дълбоко - едно съчетание, една разумност няма вътре. Ние търсим, ние не живеем съобразно с законите на онази умната Природа, която правила хиляди опити и казва: Така живеете, по този начин. - Често вие имате такива опити, всеки един от вас може да забележи. Ти идеш и донякъде нещо ти каже: Стига, не яж повече! - Като ти каже "стига", нещо друго ти казва: Вземи една-две халки още. - Туй е злото в човека. Като ти каже "стига", спри се, виж какъв резултат ще имаш. Тримата - талантливият, гениалният и светията ти казват "стига", ти не ги слушаш. Ти си някъде на гости, казва ти: Стани и си иди у дома. - Друго ти казва: Почакай. - Ти, щом останеш, работата вече се разваля

Разправяше ми един, който отива да търси ~~свои~~ един свой приятел в кръчмата. Като влиза, двама души се сбиват. Нещо му казва: Иди си! - Но той иска да остане, да види как ще излезе тази работа. Додат стражарите, хванат ги. Нещо му казва: Върви си! - но той остава. Ако останеш, ти ще станеш свидетел - ще те разтакат, ще си губиш времето. Излез навън, не очаквай да видиш какво ще стане. Ние сме любопитни да видим крайните резултати. Нещо ти казва: Не яж! - Не яж. Казва ти нещо: Стига! - Стига. Да слуша човек - в Природата има Божествен говор. Каже ти "стига", слушай го. Може да не знаеш какво е, послушай да видиш крайните резултати.

После - имате друго едно желание, у вас се заражда едно желание на кисело: някой ти говори, у тебе се зароди едно желание да го ухапеш; дойде ти нещо да мукажеш, да не мисли, че ти си толкова прост, че не знаеш. Ти ще му кажеш горчива дума, той ще ти каже горчива дума втора, трета, четвърта, пета, най-послед турите всичките епитети - той ти тури десет епитета и ти му туриш десет епитета. Питам: Какво сте

спечелили? Да допуснем, че той хвърлил малко кал, ти му хвърлиш калта ; той вземе още повече кал, и ти вземеш повече. И двамата се окаляте, и всички минават за праведни. "Да познае" - какво ще познаете? И двамата трябва да се чистите. Най-хубавото беше да не хвърляте кал, нищо повече. Днешният свят, и в умствено отношение и в сърдечно отношение, - всички хвърляте кал. В религиозно отношение - идеш, и там кал хвърлят. И всеки минава за праведен.

Какво разбрахте сега? В вас остава вашата стара философия: То е лесно да се говори, но е мъчно да се приложи. Глупавите мъчно прилагат, умните лесно прилагат. Щом не можеш да прилагаш, значи си от глупавите. Щом прилагаш, ти си от умните. Кажат ти: Не яж! - Не яж. - Не ходи! - Не ходи. - Спри се, почини! - Почини си. Човек трябва да слуша своя ум и едновременно да слуша и пошепването на своето дълбоко желание, което има в сърцето си.

Сега да изведем едно резюме. Коя е основната мисъл, която остава? Нали турският султан, като дошъл при него един, който обяднял от ядене, султанът го попитал: Коя част на кокошката е най-вкусна? - Трътката. - отговорил. На него султанът дал 250 лири. Като чул това един друг и като мислил, че и на него султанът ще даде жълтици, отишъл при султана. Но той го попитал кое е най-сладко у бивола. Той отговорил, че е трътката. Тогава султанът заповядал да му ударят 25 тояги. Верно, у кокошката е трътката, но в бивола не е.

Кокошката в дадения случай представя умът на човека. Той добре разрешил. Кое то представя най-сладкото в кокошката, не е им в бивола - не е в чувствата. Първият разрешил въпроса ; но в чувствата трябва друго разрешение. Там, където умът разрешава лесно, сърцето може да загази, защото сърцето по друг начин трябва да разреши въпроса.

Втория път ще ми кажете: как трябва сърцето да разреши въпроса?

Само светлият Път на Мъдростта води към Истината.

В Истината е скрит Животът.

13 лекция на младежкия клас .

2 . IV. 1937 г. Петък, 5 ч. с.

С О Ф И Я - И З Г Р Е В